

Česká republika
Nejvyšší kontrolní úřad

EU REPORT 2022

ZPRÁVA O FINANČNÍM ŘÍZENÍ PROSTŘEDKŮ EVROPSKÉ UNIE
V ČESKÉ REPUBLICĚ

OBSAH

Seznam použitých zkratk.....	6
Shrnutí.....	10
Oddíl I. Kontrolní činnost NKÚ a dalších orgánů externí kontroly v oblasti rozpočtových prostředků EU vyčleněných pro ČR.....	15
A. Kontrolní činnost NKÚ ve sledovaném období.....	16
A.1 Přehled o schválených kontrolních závěrech	17
A.2 Kontroly legality a auditů výkonnosti v oblasti výdajů rozpočtu EU.....	22
A.3 Finanční audit s vazbou na rozpočtové prostředky EU.....	37
A.4 Opatření přijímaná vládou ČR k nápravě nedostatků zjištěných kontrolami NKÚ.....	39
B. Auditní činnost dalších kontrolních orgánů v roce 2021 v ČR	42
B.1 Výstupy Auditního orgánu.....	42
B.2 Auditní činnost EÚD ve vztahu k ČR.....	51
B.3 Střet zájmů.....	54
B.4 Auditní mise Komise v ČR.....	56
Oddíl II. Finanční řízení prostředků EU v ČR v evropském kontextu.....	57
C. Rozpočet EU a jeho vztah k České republice	58
C.1 Rozpočet Evropské unie v roce 2020.....	58
C.2 Rozpočet EU a jeho vztah k České republice	67
C.3 Ochrana finančních zájmů EU	71
C.4 Opatření k plnění rozpočtu EU v roce 2021	80
D. Sektorové záležitosti 2021.....	90
D.1 Příjmy se vztahem k rozpočtu EU.....	90
D.2 Výdaje spolufinancované z evropských strukturálních a investičních fondů	97
D.3 Výdaje na společnou zemědělskou politiku.....	111
D.4 Výdaje na společnou rybářskou politiku	117
E. Právní otázky.....	119
E.1 Doporučení NKÚ ke změnám právního prostředí v roce 2021.....	119
E.2 Implementace a transpozice práva Evropské unie v ČR.....	121
Prameny a literatura	123
Přílohy.....	126
1) Přehled auditních misí EÚD provedených v České republice v letech 2019 a 2020.....	127
2) Přehled auditních a ověřovacích misí Komise provedených v České republice v letech 2019 a 2020.....	128
3) Mapa projektů podpořených z ESIF	126

Redakční poznámka:

Redakční uzávěrka *EU reportu 2022* byla stanovena k datu 31. března 2022. Vzhledem k tomuto termínovému limitu jsou v publikaci uváděny číselné údaje a s nimi spojené kontextové informace, které byly autorům dostupné do stanoveného data. Pouze ve výjimečných případech a s ohledem na závažnost sdělení jsou v publikaci uvedeny údaje, které byly zveřejněny až po termínu redakční uzávěrky. Tyto údaje však nejsou předmětem analýz či srovnávání a mají pouze doplňující charakter.

V souladu s dobrou praxí ověřenou v předchozích vydáních *EU reportu* požádali autoři o aktuální data a informace věcně příslušné organizační útvary Ministerstva financí /MF/ a Ministerstva pro místní rozvoj /MMR/. Získané podklady byly po drobných redakčních úpravách vloženy do samostatných podkapitol. Podkapitola B.1 podává informace o výstupech Auditního orgánu /AO/ (odbor MF 52 Auditní orgán) zejména v oblasti veřejnosprávních kontrol a auditů prostředků evropských strukturálních a investičních fondů /ESIF/. Podkapitola C.3 ve své druhé části obsahuje informace o činnosti Centrálního kontaktního bodu sítě AFCOS (odbor 69 Analýza a hlášení nesrovnalostí MF) /CKB AFCOS/ v souvislosti s ochranou finančních zájmů Evropské unie /EU/ v České republice /ČR/. Podkapitola D.2 informuje o aktivitách národního orgánu pro koordinaci /NOK/, jehož roli plní MMR, v souvislosti s čerpáním alokace prostředků ESIF včetně opatření přijatých v reakci na pandemii covid-19 a plnění předpokladů pro čerpání prostředků nového programového období 2021–2027 /PO21+/.

Autorský tým si dovoluje všem odpovědným pracovníkům obou ministerstev vyjádřit upřímné poděkování za spolupráci.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

3E	hospodárnost, účelnost, efektivnost (z angl. economy, efficiency, effectiveness)
AML směrnice	směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (tzv. IV. AML směrnice), ve znění změnové směrnice 2018/843 (tzv. V. AML směrnice)
AO	Auditní orgán (odbor MF 52 Auditní orgán)
APAO	informační systém <i>Aplikační podpora Auditního orgánu</i>
CKB AFCOS	Centrální kontaktní bod sítě AFCOS (Anti-fraud coordination service)
CRII	<i>Investiční iniciativa pro reakci na koronavirus</i>
CRII+	<i>Investiční iniciativa pro reakci na koronavirus plus</i>
CRR	Centrum pro regionální rozvoj České republiky
ČR	Česká republika
ČS	členský stát EU
DAS	prohlášení o věrohodnosti účetní závěrky
DoP	dohoda o partnerství
DPH	daň z přidané hodnoty
EFRR	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj</i>
ENRAF	<i>Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond</i>
ENRF	<i>Evropský námořní a rybářský fond</i>
EP	Evropský parlament
ESF	<i>Evropský sociální fond</i>
ESIF	evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EU ETS	<i>Evropský systém pro obchodování s emisními povolenkami</i>
EU Pilot	systém strukturovaného dialogu ohledně řešení porušení práva EU
EU-27	27 členských států EU (po odchodu Spojeného království z EU)
EU-28	28 členských států EU
EÚD	Evropský účetní dvůr
EZFRV	<i>Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova</i>
EZZF	<i>Evropský zemědělský záruční fond</i>
FA	finanční audit
FEAD	<i>Fond evropské pomoci nejchudším osobám</i>
Finanční nařízení	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012
FN	finanční nástroj(e)
fondy EU	skupina fondů nahrazujících pro PO21+ dřívější ESIF
FS	<i>Fond soudržnosti</i>
FVB	<i>Fond pro vnitřní bezpečnost</i>
HDP	hrubý domácí produkt
HND	hrubý národní důchod
INTERREG ČR–PL	program přeshraniční spolupráce <i>Interreg V-A Česká republika – Polsko</i>
IROP	<i>Integrovaný regionální operační program</i>
IROP21+	<i>Integrovaný regionální operační program 2021–2027</i>
IZS	integrovaný záchranný systém
KA	kontrolní akce NKÚ
KHS	krajská hygienická stanice
KIS	<i>Kontrolní informační systém NKÚ</i>

KO	kontrolovaná osoba
Komise	Evropská komise
<i>Konkurenceschopnost</i>	okruh rozpočtu EU <i>Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost</i>
KP	<i>Konvergenční program České republiky 2021</i>
KZ	kontrolní závěr NKÚ
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS2014+	monitorovací systém evropských fondů pro programové období 2014–2020
MSP	malé a střední podniky (podnikání)
MSP	Ministerstvo spravedlnosti
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NGEU	<i>NextGenerationEU</i> (nástroj EU na podporu oživení)
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NOK	národní orgán pro koordinaci
Nové obecné nařízení	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021, o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky
NPO	<i>Národní plán obnovy: Plán pro oživení a odolnost České republiky</i>
NPR	národní program reforem
NZÚ	<i>Nová zelená úsporám</i>
NZÚ21+	<i>Nová zelená úsporám 2021+</i>
Obecné nařízení	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům
OO	odpovědný orgán
OP	operační program
OPD	OP <i>Doprava</i>
OP JAK	OP <i>Jan Amos Komenský</i>
OP PIK	OP <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>
OP PMP	<i>Operační program potravinové a materiální pomoci</i>
OP PPR	OP <i>Praha – pól růstu ČR</i>
OPR	OP <i>Rybářství 2014–2020</i>
OPR21+	OP <i>Rybářství 2021–2027</i>
OPST	OP <i>Spravedlivá transformace</i>
OPTP	OP <i>Technická pomoc</i>
OPTP21+	OP <i>Technická pomoc</i> pro programové období 2021–2027
OP VVV	OP <i>Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>
OPZ	OP <i>Zaměstnanost 2014–2020</i>
OPŽP	OP <i>Životní prostředí 2014–2020</i>
OPŽP21+	OP <i>Životní prostředí 2021–2027</i>

ostatní nesrovnalosti	nesrovnalosti nepodvodného charakteru
p. b.	procentní bod
PCO	platební a certifikační orgán
PO	prioritní osa
PO7+	programové období 2007–2013
PO14+	programové období 2014–2020
PO21+	programové období 2021–2027
politika soudržnosti	politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti
PRV	program rozvoje venkova
PRV7+	<i>Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013</i>
PRV14+	<i>Program rozvoje venkova na období 2014–2020</i>
<i>Přírodní zdroje</i>	okruh rozpočtu EU <i>Udržitelný růst: přírodní zdroje</i>
Rada	Rada Evropské unie
REACT-EU	program pro oživení a obnovu hospodářství EU po koronavirové krizi
Roční strategie	<i>Roční strategie pro udržitelný růst 2021</i>
ŘKS	řídící a kontrolní systém
ŘO	řídící orgán
ŘVC	Ředitelství vodních cest ČR
SAPS	jednotná platba na plochu
SC	specifický cíl
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SDGs	cíl(e) udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals)
SEU	<i>Smlouva o Evropské unii</i>
SFEU	<i>Smlouva o fungování Evropské unie</i>
SFPI	Státní fond podpory investic
SFŽP	Státní fond životního prostředí
sledované KA	kontrolní akce NKÚ se vztahem k rozpočtu EU a dokončené ve sledovaném období
sledované období	1. duben 2021 až 31. březen 2022
směrnice o DPH	směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006, o společném systému daně z přidané hodnoty
SMS	<i>Single Market Scoreboard</i>
SOT	společná organizace trhů
<i>Soudržnost</i>	okruh rozpočtu EU <i>Hospodářská, sociální a územní soudržnost</i>
SRP	společná rybářská politika
SRR	<i>Strategický rámec rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020</i>
Strategie	strategie <i>Evropa 2020</i>
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	společná zemědělská politika
SZP 2021+	společná zemědělská politika v podobě, jak měla platit od roku 2021
TrZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
TVZ	tradiční vlastní zdroje
usnesení vlády	usnesení vlády České republiky
ÚV	Úřad vlády České republiky
VaVal	výzkum, vývoj a inovace
VFR	víceletý finanční rámec
VKZ	výroční kontrolní zpráva
Výroční zpráva	<i>Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2020</i>
výzva	výzva k předkládání žádostí o podporu
zákon o ESM	zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů
zákon o NKÚ	zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů
Zelená dohoda	<i>Zelená dohoda pro Evropu</i>

Zpráva	<i>32. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boj proti podvodům – 2020</i>
Zpráva 2021	<i>Zpráva o realizaci Národního programu reforem České republiky 2021</i>
Zpráva o přejímání	zpráva vlády o přejímání legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii
ZZ	zvláštní zpráva EÚD
ZZVZ	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
ŽoP	žádost o platbu

Zkratky členských států EU a Spojeného království použité v grafech

AT	Rakousko
BE	Belgie
BG	Bulharsko
CY	Kypr
CZ	Česká republika
DE	Německo
DK	Dánsko
EE	Estonsko
EL	Řecko
ES	Španělsko
FI	Finsko
FR	Francie
HR	Chorvatsko
HU	Maďarsko
IE	Irsko
IT	Itálie
LT	Litva
LU	Lucembursko
LV	Lotyšsko
MT	Malta
NL	Nizozemsko
PL	Polsko
PT	Portugalsko
RO	Rumunsko
SE	Švédsko
SI	Slovinsko
SK	Slovensko
UK	Spojené království

SHRNUTÍ

ODDÍL I.

Kontrolní činnost NKÚ ve sledovaném období

- Od 1. dubna 2021 do 31. března 2022 schválilo Kolegium NKÚ celkem 13 kontrolních závěrů z kontrolních akcí, které se týkaly prostředků rozpočtu EU.
- Úroveň finančního řízení programů a projektů se postupně zlepšuje. V kontrolních závěrech NKÚ se mj. výrazně snížil podíl nedostatků zjištěných v oblasti kontroly prováděné před uzavíráním závazku nebo před provedením plateb. Řídící orgány operačních programů však stále nenastavují dostatečně vypovídající ukazatele pro hodnocení skutečných přínosů poskytnuté podpory nebo chybí vhodná metodika evaluace.
- Celková míra spokojenosti NKÚ s nápravnými opatřeními přijatými vládou ČR dosáhla 68,2 %.

Auditní činnost dalších kontrolních orgánů

- Auditní orgán: Řídící a kontrolní systémy devíti operačních programů programového období 2014–2020 fungují účinně a poskytují přiměřenou jistotu, že výkazy výdajů předložené Evropské komisi byly správné a související transakce byly legální a řádné. Výjimku představuje pouze OP PIK.
- Evropský účetní dvůr: *Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2020* hodnotí spolehlivost zkoumaných systémů, na jejichž základě se sestavují výkazy tradičních vlastních zdrojů, jako celkově uspokojivou. ČR se objevila v auditním vzorku dvou z dvaceti osmi zvláštních zpráv EÚD.
- Evropská komise: V reakci na audity Komise ke střetu zájmů v ČR byla z poslancecké iniciativy navržena novela zákona o rozpočtových pravidlech. Účinnosti nabyl zákon o evidenci skutečných majitelů. Komise proto auditní řízení ke střetu zájmů uzavřela.

ODDÍL II.

Rozpočet EU a jeho vztah k ČR

- Příjmy rozpočtu EU dosáhly v roce 2020 částky 174,31 mld. €, výdaje celkem 173,31 mld. €. EÚD potvrdil, že Komise vykonávala při plnění rozpočtu EU své povinnosti řádně.
- Hodnota čisté pozice ČR (tj. hodnota čistých příjmů) dosáhla v roce 2020 podle údajů Komise 3,22 mld. € a byla pátá nejvyšší v celé EU-28. Z pohledu velikosti čisté pozice přepočtené na obyvatele obsadila ČR s hodnotou 300,50 € na osobu 9. místo mezi členskými státy EU.
- Podle Ministerstva financí dosáhla čistá pozice ČR za rok 2021 hodnoty 2,55 mld. €.

Ochrana finančních zájmů EU

- *Výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie v roce 2020* uvádí, že bylo za celou EU oznámeno celkem 9 726 nesrovnalostí podvodného i nepodvodného charakteru (meziroční pokles o více než 17 %). Celkový objem nahlášených nesrovnalostí dosáhl výše 1 328,44 mil. € (meziroční pokles o více než 14 %).
- ČR za rok 2020 nahlásila 24 podezření na podvod (podíl 2,4 % v EU) a 281 ostatních nesrovnalostí (3,2 % v EU). Objem nesrovnalostí podvodného charakteru dosáhl 6,05 mil. € a ostatních nesrovnalostí 16,59 mil. €. V meziročním srovnání zaznamenala nahlášená podezření na podvod výrazný pokles v počtu (58 %) i objemu (74 %).

Opatření k plnění rozpočtu EU v roce 2021

- *Roční strategie pro udržitelný růst 2021* navazuje na *Zelenou dohodu pro Evropu*, která je dlouhodobou strategií EU pro růst. Hlavní zásady roční strategie tvoří ekologická transformace, digitální transformace a produktivita, makroekonomická stabilita a spravedlnost.
- Komise vyhodnotila *Konvergenční program České republiky 2021* a *Národní program reforem České republiky 2021* společně s *Národním plánem na podporu oživení a odolnosti*. Doporučila mj. zachovat podpůrné nastavení fiskální politiky s využitím *Nástroje pro oživení a odolnost*, posilovat investice s cílem podpořit růstový potenciál a věnovat pozornost skladbě veřejných financí s ohledem na zelenou a digitální transformaci s upřednostňováním strukturálních reforem, které přispějí k udržitelnosti veřejných financí.
- Komise posoudila *Národní plán obnovy ČR* a dospěla k závěru, že plán představuje do značné míry komplexní a přiměřeně vyváženou reakci na hospodářskou a sociální situaci. NKÚ spatřuje riziko ve splnění podmínky uzavřít do konce roku 2022 právní akty na rozdělení 70 % alokace a do konce roku 2023 na rozdělení 100 % alokace.
- Pokud jde o plnění *Národního programu reforem České republiky 2021*, řídila se ČR doporučeními Rady z roku 2020. Nepodařilo se však splnit některé cíle zelené transformace, a to zejména v oblasti dopravy.

Příjmy se vztahem k rozpočtu EU

- Přezkum EÚD týkající se zdanění energie, stanovení ceny uhlíku a dotací na energie ukázal, že stávající výše daní neodráží míru znečištění z jednotlivých zdrojů energie, a doporučil zajistit konzistentnost zdanění energie napříč odvětvími a energetickými nosiči, snížit dotace na fosilní paliva a sladit cíle v oblasti klimatu se sociálními potřebami.
- Balíček *Fit for 55*: Příprava na zavedení tří nových vlastních zdrojů – příjmy z reformovaného *Evropského systému pro obchodování s emisními povolenkami*, mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích a zavedení digitálního poplatku.
- V roce 2021 došlo v ČR k úpravě zákona o dani z přidané hodnoty a schválení daňového balíčku 2021.

Výdaje spolufinancované z evropských strukturálních a investičních fondů

- Ke dni 31. prosince 2021 se ČR v meziročním srovnání čerpání alokace z ESIF programového období 2014–2020 zlepšila o čtyři místa a umístila se na 9. místě v rámci EU-28.
- Pravidlo n+3 v roce 2021 splnilo všech deset OP, pro rok 2022 splnilo toto pravidlo do konce března již devět z deseti OP.
- NKÚ provedl analýzu územního dopadu podpory poskytované z ESIF na oblast hospodářské a sociální soudržnosti v jednotlivých okresech ČR (viz příloha č. 3: <https://infogram.com/1p6ke5zqyply-9vf5yqn1dv1gqki3ydzyl1nx?live>).
- V rámci REACT-EU byla České republice přidělena alokace 1 151,8 mil. €, a to výlučně na operace podporující zotavení z krize vyvolané pandemií covidu-19 a na přípravu oživení hospodářství pomocí investic do operací přispívajících k přechodu na digitální a zelenou ekonomiku.
- Zahájení čerpání alokace v PO21+ je opožděno především kvůli zdlouhavému vyjednávání legislativy na úrovni EU. V prosinci 2021 bylo zahájeno formální vyjednávání s Komisí k „dohodě o partnerství“ a k jednotlivým předloženým OP.
- V souvislosti s dopady migrační krize vyvolané válečným konfliktem na Ukrajině byla na pomoc uprchlíkům vyčleněna nezazávazková část alokace IROP a z OPŽP jsou podporovány potravinové banky.

Výdaje na společnou zemědělskou politiku

- Nová společná zemědělská politika není doposud dohodnuta, její platnost je posunuta o dva roky. Prozatím bylo zavedeno přechodné období, díky němuž budou moci zemědělci čerpat peníze z rozpočtu EU i bez dosud neschválené legislativy.
- V roce 2021 bylo v rámci SZP vyplaceno v ČR bezmála 39 mld. Kč.

Výdaje na společnou rybářskou politiku

- V roce 2021 bylo v rámci OP *Rybářství 2014–2020* vyplaceno celkem 211,88 mil. Kč a kumulativně bylo za celé PO14+ dosud čerpáno více než 89 % celkové alokace programu.

Implementace a transpozice práva EU v ČR

- Transpoziční deficit se meziročně zvýšil a dosáhl úrovně 1,5 %. Tento výsledek zařadil Českou republiku na 20. až 21. místo žebříčku úspěšnosti ČS.
- Ke dni 31. března 2022 bylo proti České republice vedeno celkem 94 řízení pro nesplnění povinnosti, z toho 77 se nacházelo ve fázi formálního upozornění, 15 ve fázi odůvodněného stanoviska a v případě dvou řízení byla podána žaloba k Soudnímu dvoru Evropské unie.

ODDÍL I.

KONTROLNÍ ČINNOST NKÚ A DALŠÍCH ORGÁNŮ EXTERNÍ
KONTROLY V OBLASTI ROZPOČTOVÝCH PROSTŘEDKŮ
EU VYČLENĚNÝCH PRO ČR

A. KONTROLNÍ ČINNOST NKÚ VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ

Nejvyšší kontrolní úřad /NKÚ/ při své kontrolní činnosti vychází z ustanovení zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů /zákon o NKÚ/. Každá kontrolní akce NKÚ /KA/ je ukončena schválením kontrolního závěru /KZ/ v Kolegiu NKÚ a následným zveřejněním tohoto KZ.

NKÚ se systematicky a dlouhodobě zabývá monitoringem a kontrolou vztahů ČR k příjmům a výdajům rozpočtu EU. Mimořádná pozornost, kterou této oblasti věnuje NKÚ, se projevuje i tím, že **výdajové nebo příjmové strany rozpočtu EU se týká (alespoň částí svého zaměření) více než třetina KA** realizovaných v rámci ročních plánů kontrolní činnosti.

Z dlouhodobého hlediska lze v rámci implementace podpory z rozpočtu EU konstatovat, že **se výrazně snížila míra absence či nedostatků koncepčních a strategických materiálů** vymezujících priority pro použití podpory z rozpočtu EU. Na druhou stranu **je však výraznější absence indikátorů měřících skutečný efekt podpory a mnohdy chyběla i vhodná metoda jejich hodnocení.**

Z analýzy 13 kontrolních závěrů NKÚ týkajících se prostředků výdajové stránky rozpočtu EU schválených od 1. dubna 2021 do 31. března 2022 /sledované období/ lze dovodit významné změny implementačního procesu.

Úroveň finančního řízení programů a projektů se postupně zlepšuje. Poměrně významný **pokrok lze sledovat zejména v čerpání alokace** dle „dohody o partnerství“ /DoP/ 2014–2020, a to včetně splněných milníků a pravidla n+3. V kontrolních závěrech NKÚ **se výrazně snížil také podíl nedostatků zjištěných v oblasti kontroly prováděné před uzavíráním závazku nebo před provedením plateb.** Stále však **přetrvává problém, že řídicí orgány** operačních programů /ŘO/ **nenastavují dostatečně vypovídající ukazatele pro hodnocení skutečných přínosů poskytnuté podpory nebo chybí vhodná metodika evaluace** (příkladem je kontrola plnění cílů strategie *Evropa 2020* – viz bod A.2.1 *EU reportu 2022*).

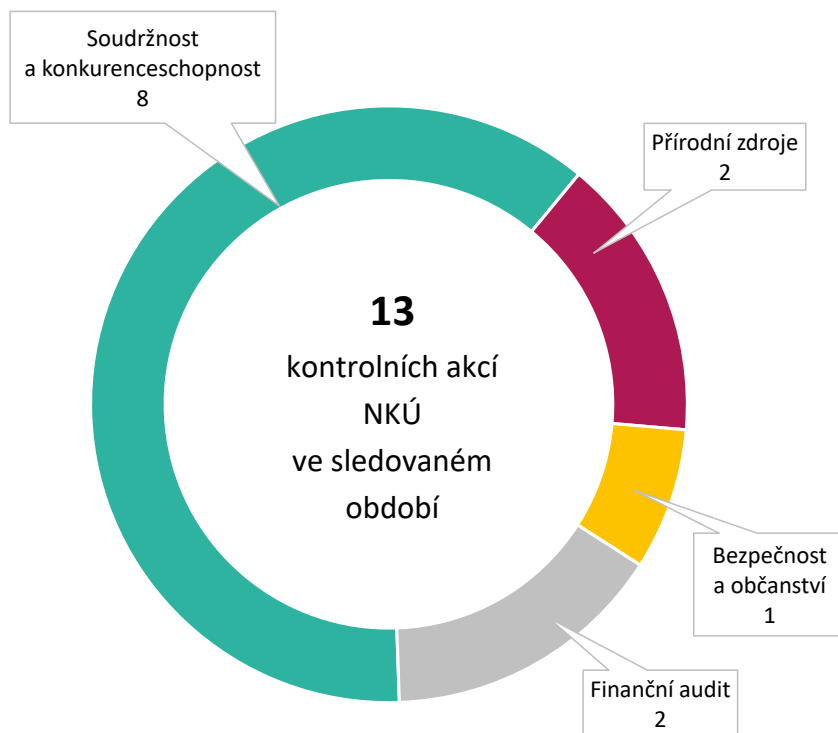
V řadě případů **přetrvává nedostatečné vymezení cílů**, kterých má být dosaženo, **což se projevilo i nízkou mírou účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti** při využití podpory. Tento fakt mnohdy ovlivňovala i **nedostatečná absorpční kapacita** (např. programy ke snížení energetické náročnosti bytových domů nebo výstavba sociálních bytů – viz bod A.2.1 *EU reportu 2022*). Dalším faktorem ovlivňujícím efektivnost zejména investičních projektů představovalo **odkládání nebo včasné nedokončení navazujících projektů.**

Dlouhodobým **problémem zůstává výběr vhodných projektů a prodlužování procesu jejich administrace.** Obdobně je setrvalým problémem i **podíl nezpůsobilých výdajů**, které NKÚ popisuje ve svých kontrolních zjištěních. Ten v meziročním srovnání dokonce významně vzrostl.

A.1 PŘEHLED O SCHVÁLENÝCH KONTROLNÍCH ZÁVĚRECH

Ve sledovaném období schválilo Kolegium NKÚ celkem třináct kontrolních závěrů z KA, které se týkaly (zcela nebo alespoň částečně) prostředků rozpočtu EU /sledované KA/.

Graf č. 1: Rozdělení sledovaných KA podle jejich zaměření

Zdroj: NKÚ, březen 2022.

Tabulka č. 1: Přehled sledovaných KA

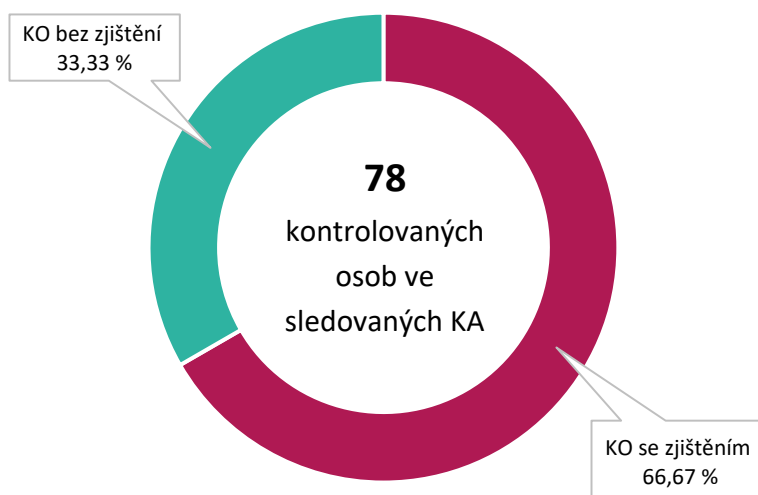
Číslo KA	Název kontrolní akce	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ (částka/rok)
20/04	<i>Intervence k zajištění udržitelné jakosti vod</i>	4/2021
20/10	<i>Peněžní prostředky státu vynakládané na plnění vybraných cílů migrační politiky České republiky</i>	3/2021
20/14	<i>Podpora využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakti z operačního programu Doprava 2014–2020</i>	4/2021
20/18	<i>Peněžní prostředky určené k plnění národních cílů strategie Evropa 2020</i>	6/2021
20/19	<i>Opatření ke snížení energetické náročnosti bytových domů podporovaná z Integrovaného regionálního operačního programu a z programu Nová zelená úsporám</i>	4/2021
20/20	<i>Peněžní prostředky operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost poskytované malým a středním podnikatelům na poradenství, marketing a vzdělávání a v souvislosti s nákazou Covid 19</i>	3/2021
20/23	<i>Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie poskytované na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na opatření ke snížení plýtvání s potravinami</i>	6/2021
20/25	<i>Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo spravedlnosti za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva spravedlnosti za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem spravedlnosti pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020</i>	6/2021
20/34	<i>Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo průmyslu a obchodu za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva průmyslu a obchodu za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem průmyslu a obchodu pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020</i>	4/2021
21/03	<i>Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na podporu rekreační plavby</i>	1/2022
21/08	<i>Peněžní prostředky vynakládané na podporu sociálního bydlení z Integrovaného regionálního operačního programu</i>	1/2022
21/14	<i>Peněžní prostředky Integrovaného regionálního operačního programu určené na podporu prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví</i>	3/2022
21/35	<i>Peněžní prostředky na informační podporu protiepidemických činností</i>	3/2022

Zdroj: NKÚ, březen 2022.

Pozn.: Barevné označení sledovaných KA odpovídá jejich zaměření dle předchozího grafu.

Při sledovaných KA bylo kontrole NKÚ podrobena celkem **78** subjektů, tzv. **kontrolovaných osob /KO/**. Některé z těchto subjektů, především ministerstva v roli ŘO příslušných operačních programů /OP/, byly kontrolovány ve více KA.

Graf č. 2: Podíl kontrolovaných osob s kontrolním zjištěním a bez kontrolního zjištění NKÚ

Zdroj: Kontrolní informační systém NKÚ /KIS/, březen 2022.

V těchto KA dospěl NKÚ k **417 kontrolním zjištěním¹**, z nich bylo **kvantifikovatelných 46**.

Objem zjištěných nedostatků vyčíslený na úrovni projektů (vybraný vzorek) dosáhl téměř **142,08 mil. Kč**. Na **systemové úrovni** (řídící a kontrolní systém /ŘKS/) byla nedostatkami postížena částka **206,33 mil. Kč** a další **1 278,69 mil. Kč** představovaly nedostatků zjištěné při **finančních auditech /FA/²**.

Objem vymahatelných nedostatků zjištěných ve sledovaných KA činil bezmála **137,50 mil. Kč³**, z této částky má vztah k rozpočtu EU pouze **1,34 mil. Kč (tj. 0,98 %)**.

Sedm ze sledovaných KA (tj. téměř 54 %) obsahovalo zjištěné nedostatky, které vedly k tomu, že NKÚ předložil příslušnému **správci daně** celkem **14 oznámení⁴** k dalšímu řešení. **Celková částka těchto oznámení překročila 133,70 mil. Kč**.

V jednom případě bylo podáno trestní oznámení.

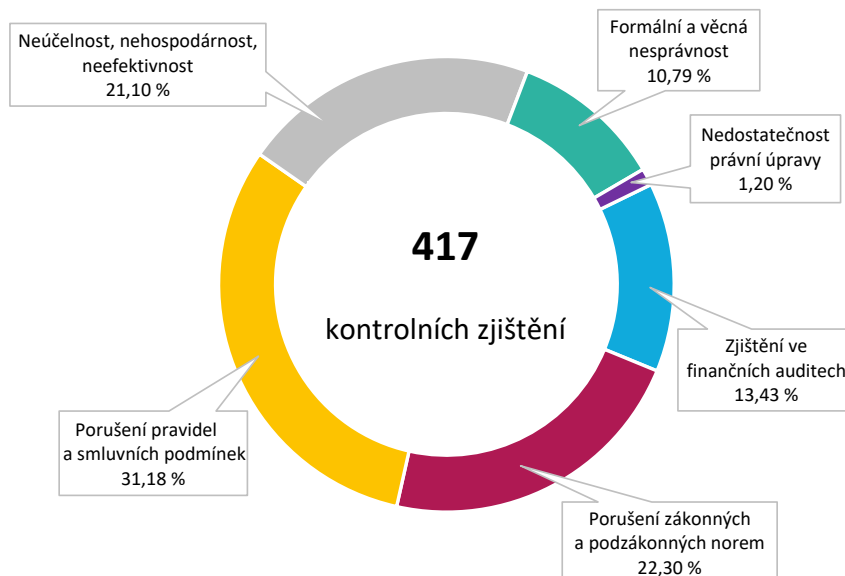
1 Z nich 56 připadalo na dva finanční audity.

2 Věcné zaměření FA je obvykle směřováno na závěrečný účet příslušné rozpočtové kapitoly a účetní závěrku jejího správce. Objemy peněžních prostředků, které jsou zahrnuty do FA, jsou často násobně vyšší než v případech auditů výkonnosti nebo legality. Rovněž nedostatky zjištěné při FA v oblasti účetnictví a výkaznictví se obvykle týkají významně vyšších částek. Aby nedošlo ke zkreslení dále prezentovaných statistických dat ve vztahu k ostatním typům auditů, jsou objemy nedostatků zjištěných při FA uváděny v této publikaci odděleně. Ostatní údaje za FA jsou již do společných hodnot zahrnuty, není-li uvedeno jinak.

3 Téměř 96 % této částky představují nedostatky zjištěné v oblasti zadávání veřejných zakázek.

4 NKÚ podává oznámení správcům daně podle § 59 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Ve sledovaném období se podání týkala KA č. 20/10, č. 20/18, č. 20/19 a č. 21/03 (po jednom podání), dále KA č. 21/14 a č. 21/35 (po dvou podáních) a č. KA č. 20/23 (šest podání).

Graf č. 3: Podíly jednotlivých kategorií kontrolních zjištění

Zdroj: KIS, březen 2022.

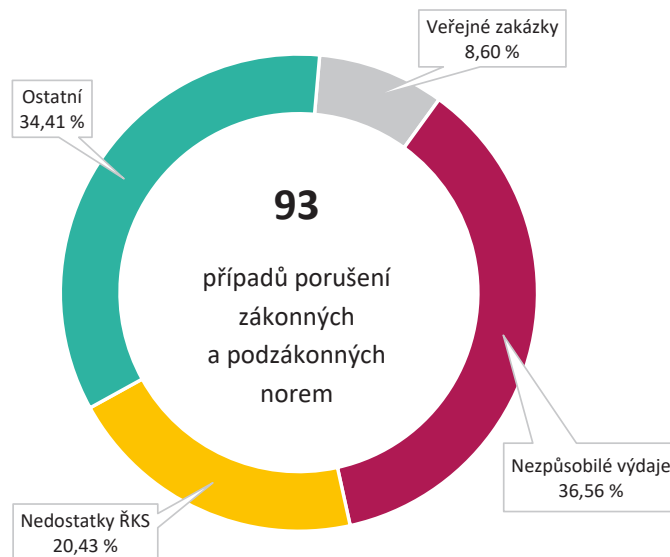
Všechny zjištěné nedostatky z FA jsou zahrnuty v kategorii *zjištění ve finančních auditech*, ačkoliv typově spadají do kategorie porušení zákonných a podzákonných norem, tj. zákony a vyhlášky v oblasti účetnictví a v jednom případě usnesení vlády České republiky /usnesení vlády/. V kontrolách jiných typů, než je FA, učinil NKÚ celkem **361 kontrolních zjištění** a z nich bylo **93** zařazeno do kategorie **porušení zákonných a podzákonných norem**⁵.

Graf č. 4 zobrazuje rozdělení kontrolních zjištění NKÚ v kategorii *porušení zákonných a podzákonných norem* (bez zahrnutí zjištění učiněných v rámci FA) v členění do jednotlivých skupin těchto porušení.

5

V této kategorii jsou zahrnuta porušení závazných právních norem EU a dále zákonů, vyhlášek a nařízení nebo usnesení vlády.

Graf č. 4: Charakter a míra výskytu porušení právních předpisů ve sledovaných KA mimo FA

Zdroj: KIS, březen 2022.

Pozn.: Jednotlivá zjištění jsou zaříděna podle primárně porušeného předpisu – např. došlo k porušení zákona o zadávání veřejných zakázek a v důsledku toho k nezpůsobilému výdaji s kvalifikací porušení rozpočtových pravidel; toto zjištění zařazeno pouze v kategorii *veřejné zakázky*. Kategorie *ostatní* zahrnuje porušení předpisů především v oblasti hydrogeologie, použití pesticidů, regionálního rozvoje, veřejné podpory a informačních systémů ve veřejné správě.

V porovnání s předchozím sledovaným obdobím (viz podkapitola C.1 *EU reportu 2021*) se poměry zastoupení jednotlivých kategorií výrazně změnily. Především **klesl počet zjištění v oblasti ŘKS (nedostatky ŘKS)**, a to na polovinu. Naopak **nezpůsobilé výdaje⁶ zaznamenaly nárůst** počtu případů o více než 64,5 % a **staly se nejpočetnější kategorií** porušení právních předpisů.

U finančních auditů je nejčastěji porušovaným právním předpisem zákon o účetnictví⁷. Ve sledovaném období se jednalo o více než 48 % případů.

6 Tato kategorie zahrnuje nezpůsobilé výdaje jednotlivých projektů, nezpůsobilé projekty a nezpůsobilé příjemce podpory.
7 Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

A.2 KONTROLY LEGALITY A AUDITY VÝKONNOSTI V OBLASTI VÝDAJŮ ROZPOČTU EU

Následující body této podkapitoly obsahují informace z KZ, které se dotýkají oblasti výdajů z rozpočtu EU. Jsou zde popsány výsledky KA charakteru kontrol legality a auditů výkonnosti.

Ve sledovaném období do této kategorie spadalo celkem jedenáct KA.

A.2.1 SOUDRŽNOST A KONKURENCESCHOPNOST

Kontrolní akce NKÚ zaměřené na kontrolu výdajů určených na podporu projektů z oblasti soudržnosti a konkurenceschopnosti jsou tradičně nejpočetnější skupinou KA, které mají vztah k rozpočtu EU. Ve sledovaném období do této skupiny KA spadalo celkem osm kontrol.

KA č. 20/14 — *Podpora využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakci z operačního programu Doprava 2014–2020*

Cílem kontroly bylo **prověřit, zda jsou peněžní prostředky operačního programu Doprava /OPD/ určené na podporu veřejné hromadné dopravy v elektrické trakci ve městech poskytovány a čerpány efektivně, účelně a hospodárně**. Kontrola se zaměřila na úplnost žádostí o podporu včetně doložení dokladů, které dokumentují soulad projektů s městskou koncepcí dopravy, připravenost projektů k realizaci a průběh realizace projektů.

KA č. 20/14 byla zaměřena na koncepční, řídicí a kontrolní činnost Ministerstva dopravy /MD/ v kontrolované oblasti a postup příjemců při přípravě a realizaci projektů.

Obdobnou problematikou staveb na drážním principu se v předchozích letech zabývala KA č. 14/32⁸.

Kontrola se na systémové úrovni zaměřila na vyhledávání výzev k předkládání žádostí o podporu /výzva/ pro specifický cíl /SC/ 1.4 OPD, soulad projektů s městskou koncepcí dopravy, hodnocení projektů, kritéria výběru projektů, plnění indikátorů SC 1.4, vydávání právních aktů o poskytnutí podpory a náklady na výstavbu tramvajových tratí. **Na systémové úrovni byla kontrolována celá alokace ve výši 11 700 mil. Kč a na projektové úrovni byly kontrolovány peněžní prostředky v hodnotě 1 423,30 mil. Kč.**

U příjemců podpory (kontrolovaných statutárních měst a dopravních podniků) se kontrola zaměřila rovněž na zadávací řízení. **Na úrovni příjemců bylo zkontrolováno 12 projektů. Celkové výdaje na tyto projekty činily 4 076,43 mil. Kč, z toho způsobilé výdaje představovaly 3 542,63 mil. Kč.** K 31. říjnu 2020 byla z OPD proplacena na tyto projekty částka 1 423,30 mil. Kč.

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

NKÚ zjistil, že **investované finanční prostředky přispívají k částečnému plnění očekávaných cílů, jejich přínos je však jen obtížně vyhodnotitelný. MD nenastavilo ukazatele pro hodnocení podpory tak, aby bylo schopno vyhodnotit skutečné přínosy poskytnuté podpory.** MD stanovilo v programových dokumentech ukazatele, které hodnotí výstupy podpory pouze z hlediska technických parametrů, tj. naplnění očekávaného počtu nových zařízení a délky nových tratí v kilometrech. MD však nebude moci prostřednictvím stanovených ukazatelů vyhodnotit, zda vlivem podpory došlo ke zvýšení využívání veřejné hromadné dopravy na úkor automobilové dopravy, zda se snížily emise škodlivých látek nebo zda byly zkvalitněny a zrychleny spoje a uspokojeny přepravní potřeby ve městech.

8 KA č. 14/32 – Peněžní prostředky určené na výstavbu trasy A pražského metra.

MD plánuje vyhodnotit plnění cílů a přínosy podpory až na závěr programového období prostřednictvím hodnocení, jehož obsah si teprve ujasňuje. Tímto přístupem **MD neplní povinnost kontinuálně sledovat a vyhodnocovat účelnost a efektivnost vynakládaných finančních prostředků danou správcí rozpočtové kapitoly zákonem č. 218/2000 Sb.⁹ /rozpočtová pravidla/ a zákonem č. 320/2001 Sb.¹⁰ /zákon o finanční kontrole/.**

Míra čerpání podpory je omezena nízkou absorpční kapacitou. Z celkových 11 700 mil. Kč určených pro zvýšení využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakci nebude proinvestováno nejméně 34 %, tj. 3 944,19 mil. Kč. Důvodem je nedostatek předem připravených kvalitních projektů a skutečnost, že pro první výzvu k předkládání projektů uvažovalo MD s alokací 5 000 mil. Kč na výstavbu metra trasy D pro hlavní město Prahu, kde se však příprava zpozdila, a ostatní aglomerace již ve druhé výzvě nebyly schopny volné prostředky využít. V důsledku nedočerpání alokace na SC 1.4 vzniklo **riziko, že podpora nepřispěje v maximální možné míře k naplnění cíle strategie Evropa 2020** /Strategie/ zaměřeného na snížení energetické náročnosti včetně dopravního přetížení a emisí ve městech, z kterého OPD při svém plánování vycházel.

Při kontrole administrace projektů bylo zjištěno, že **rámcové smlouvy nejsou uzavírány s příjemci podpory bez zbytečného odkladu**, nýbrž až s několikaměsíčním odstupem od schválení podpory projektu a v některých případech až po ukončení realizace projektu. V důsledku toho si úhradu výdajů před jejich proplacením museli zajistit příjemci sami. Přitom výzvy k předložení žádostí o podporu předpokládaly financování projektů způsobem ex ante.

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

Kontrolní závěr z KA č. 20/14 nebyl do data redakční uzávěrky *EU reportu 2022* projednán vládou.

KA č. 20/18 – Peněžní prostředky určené k plnění národních cílů strategie Evropa 2020

Cílem kontroly bylo **prověřit, zda byly peněžní prostředky na evaluace plnění cílů strategie Evropa 2020 poskytnuty a čerpány účelně a zda byly činnosti Úřadu vlády České republiky /ÚV/ a MMR při přípravě podkladů o plnění národních strategických cílů účelné. NKÚ zjišťoval, zda činnosti ÚV a MMR byly účelné, když:**

- **připravovaly podklady a sledovaly plnění národních cílů Strategie;**
- **řídily rizika případného nesplnění národních cílů;**
- **metodicky nastavily a dodržovaly postupy pro vyhodnocování příspěvku ESIF k národním cílům a zajistily související analytické informace.**

V předchozích letech se problematice související se Strategií věnovala řada KA.¹¹

KA č. 20/18 se zaměřila jak na nastavení a fungování ŘKS, tak na kontrolu příslušného projektu.

9 Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

10 Zákon č. 320/2001 Sb., zákon o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

11 Jednalo se zejména o KA č. 16/13 – *Peněžní prostředky vynakládané na rozvoj vzdělávání v České republice*, č. 17/15 – *Peněžní prostředky státu na výzkum, vývoj a inovace*, č. 17/23 – *Opatření ke zvyšování energetické účinnosti realizovaná v rámci prioritní osy 3 operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020*, č. 17/26 – *Peněžní prostředky určené na opatření Spolupráce v rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020*, č. 18/06 – *Podpora rozvoje výzkumu a vývoje pro inovace poskytovaná z operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*, č. 18/28 – *Peněžní prostředky určené na realizaci opatření operačního programu Zaměstnanost 2014–2020 ke zvýšení zaměstnanosti a adaptability pracovní síly*, č. 18/33 – *Podpora z operačního programu Praha – pól růstu ČR poskytnutá na sociální začleňování a na boj proti chudobě*, č. 19/19 – *Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu vynakládané na podporu společného vzdělávání žáků*, č. 19/23 – *Podpora zaměstnanosti osob starších 50 let a politiky pozitivního stárnutí z operačního programu Zaměstnanost*, č. 20/05 – *Podpora energetických úspor u veřejných budov*, č. 20/06 – *Peněžní prostředky státu poskytované veřejným vysokým školám* a č. 20/19 – *Opatření ke snížení energetické náročnosti bytových domů podporovaná z Integrovaného regionálního operačního programu a z programu Nová zelená úsporám*.

Kontroly byly podrobeny činnosti ÚV a MMR související s přípravou podkladů a informací o plnění národních strategických cílů Strategie a peníze vynaložené těmito orgány na zajištění analytických informací o přínosu ESIF k plnění cílů Strategie.

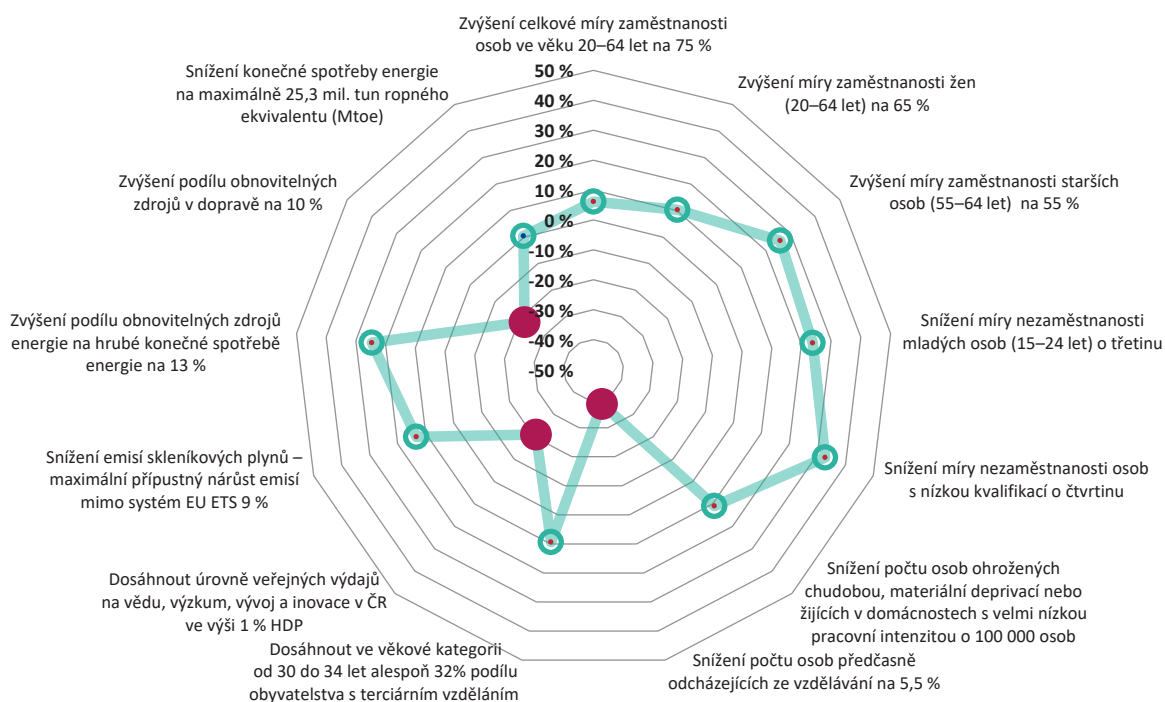
Kontrolovaný objem peněžních prostředků na systémové úrovni činil 386 mld. Kč. Tato částka odpovídá výši peněžních prostředků proplacených příjemcům z ESIF k 31. prosinci 2020.

Další podrobnosti o KA č. 20/18 a o celé problematice Strategie a její kontroly v podmínkách ČR jsou uvedeny rovněž v *Souhrnné zprávě NKÚ o plnění národních cílů strategie Evropa 2020*¹².

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

Některé národní cíle Strategie nebyly nastaveny dostatečně ambiciózně, což relativizuje úspěšné dosažení cílových hodnot u většiny cílů. ÚV nepodnikl žádné výrazné kroky k přizpůsobení hodnot cílů příznivému hospodářskému vývoji v ČR.

Schéma č. 1: Míra naplnění národních cílů/podcílů strategie *Evropa 2020*

Zdroj: národní programy reforem za roky 2014–2020.

Pozn.: Červeně jsou označeny podcíle Strategie, u kterých se Česká republika nepodařilo dosáhnout stanovených cílových hodnot.

ÚV jako **gestor Strategie** na národní úrovni **neměl potřebný zákonný mandát ke koordinaci nástrojů hospodářských politik** s cílem předejít nenaplnění národních cílů.

ÚV nevyužil k vyhodnocování příspěvku ESIF k dosahování národních cílů Strategie vhodnou metodiku MMR, ani si potřebné informace u většiny cílů Strategie nezajistil jiným způsobem.

ÚV na vyhodnocování příspěvku ESIF k cílům Strategie získal prostředky z OP Technická pomoc, které však použil na zpracování ekonometrických studií s jiným zaměřením. MMR jako poskytovatel veřejných peněz takové použití peněžních prostředků nerozporovalo. NKÚ vyhodnotil činnosti ÚV a MMR při zajišťování informací o příspěvku ESIF k plnění cílů Strategie jako neúčelné. Výsledky kontroly prokázaly nedostatky, které NKÚ vyhodnotil jako skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně. Na základě toho bylo učiněno podání správci daně s vyčíslením nedostatku ve výši 1,35 mil. Kč.

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

NKÚ doporučil v případě napojování tak komplikovaného systému, kterým jsou programy ESIF, na strategii vyšší úrovně (například na cíle udržitelného rozvoje v rámci *Agendy 2030*), aby se odpovědné orgány zaměřily na:

- nastavení cílů strategie na národní úrovni tak, aby odrážely reálnou situaci, a zajištění přiměřené flexibility těchto cílů, která by umožňovala reagovat na změny zejména sociální a ekonomické reality;
- vybavení gestora strategie adekvátními kompetencemi ke koordinaci ostatních zapojených subjektů tak, aby jeho úsilí mělo účinný dopad na dosahování cílů strategie;
- vypracování dostatečně robustních modelů popisujících reakci jednotlivých cílů na prostředky ESIF, a tím budování informační základny pro lepší alokaci zdrojů.

MMR a ÚV navrhly některá opatření k nápravě, přičemž smysl mají ta opatření, která se vztahují k úpravě nastavení PO21+, resp. ta, která se týkají vrácení peněz použitých na účel, kterého nebylo dosaženo. **MMR si je např. vědomo skutečnosti, že výše popsaná mezera ve znalostní základně pro nastavení nebo úpravy ESIF pro PO21+ zatím nebyla uspokojivě překlenuta.** MMR si rovněž uvědomuje nutnost tyto znalosti o příspěvku ESIF k cílům udržitelného rozvoje (jako součást *Agendy 2030*) v dohledné době získat. **NKÚ nabídl MMR i ÚV příklady dobré praxe, jež obsahovaly modely, které by v tomto ohledu bylo možné využít.**

KA č. 20/20 – Peněžní prostředky operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost poskytované malým a středním podnikatelům na poradenství, marketing a vzdělávání a v souvislosti s nákazou Covid-19

Cílem kontroly bylo **prověřit, zda poskytování a užití peněžních prostředků určených malým a středním podnikatelům /MSP/ na poradenství, marketing, vzdělávání a na opatření prováděná v souvislosti s nákazou covidem-19 je účelné a hospodárné a zda naplňuje stanovené cíle.**

V předchozích letech se obdobné problematice věnovala především KA č. 18/29¹³.

Kontrolou byl prověřen systém poskytování a užití peněžních prostředků OP *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost /OP PIK/*, které byly určeny malým a středním podnikatelům na poradenství, marketing a vzdělávání. Podpora byla poskytována z programů *Poradenství, Marketing a Školící střediska*.¹⁴ NKÚ při této KA rovněž prověřil poskytování podpory MSP v souvislosti s nákazou covidem-19 v rámci programů podpory *Technologie a Inovační vouchery*.

NKÚ prověřil postup Ministerstva průmyslu a obchodu /MPO/ jako řídicího orgánu OP PIK při přípravě a poskytování této podpory MSP. Kontrolována byla dále Agentura na podporu obchodu CzechTrade, která čerpala z OP PIK peněžní prostředky v rámci programu podpory *Marketing* na tzv. interní projekty. Z těchto prostředků měla být podporována účast MSP na veletrzích.

Na systémové úrovni byly kontrolovány peněžní prostředky v hodnotě 2 316 mil. Kč, na projektové úrovni to bylo 414 mil. Kč (z toho 367 mil. Kč z rozpočtu EU).

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

MPO měřilo dosažení stanovených cílů podpory pomocí ukazatelů zahrnujících všechny ekonomicky aktivní MSP, z nichž podpořené podniky tvořily jen malou část (cca jedno promile z celkového počtu cca 1,1 milionu MSP.)

MPO nebude schopno po ukončení realizace OP PIK na základě takto nastavených ukazatelů vyhodnotit přínosy poskytované podpory ani splnění stanovených cílů.

NKÚ zjistil, že **I. výzvu programu podpory Poradenství připravovalo MPO čtyři roky**, první projekty byly realizovány až v roce 2019 a **proplaceno bylo jen 239 tis. Kč. Sledované ukazatele výsledku tohoto programu rostly v letech 2015 až 2019 bez jakéhokoliv vlivu podpory poskytnuté z OP PIK. MPO nesledovalo skutečné využití poradenských služeb ani jejich dopad na podnikatelskou činnost.**

MPO v programu podpory *Marketing* do ledna 2021 **proplatilo 701 mil. Kč, sledovaný ukazatel podíl exportu MSP k celkovým výkonům MSP od roku 2015 soustavně klesal. Není prokazatelné, zda a jak podpora naplnila stanovený cíl, kterým je zvýšení exportu a mezinárodní expanze MSP.**

Náklady na realizaci a administraci tzv. interních projektů v rámci programu podpory Marketing, kterými zajišťuje příjemce podpory CzechTrade zvýhodněné služby pro MSP, jsou vysoké a činí 47 % ze zatím vyčerpaných peněžních prostředků podpory. Vzhledem k opakovanému prodlužování doby realizace interních projektů upozornil NKÚ na **riziko dalšího nárůstu podílu těchto nákladů v neprospěch samotné podpory MSP. To může vést k nevhodnosti vynaložených peněžních prostředků. Dopad a přínosy poskytovaných služeb na jednotlivé MSP z hlediska jejich schopnosti rozvoje a expanze na zahraniční trhy MPO nesledovalo.**

13 KA č. 18/29 – Podpora konkurenceschopnosti prostřednictvím projektů na podporu ICT, které jsou financovány z prostředků operačních programů *Podnikání a inovace a Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*.

14 Cílem podpory v těchto programech mělo být zlepšení konkurenceschopnosti MSP na začátku podnikání, usnadnění jejich přístupu na zahraniční trhy a rozšíření možností pro vzdělávání zaměstnanců.

Pro program podpory **Školící střediska** stanovilo MPO výsledkový ukazatel s periodou vykazování pět let. MPO nevhodně nastavilo způsob sledování vytiženosti školících středisek a nebude moci vyhodnotit splnění cílů v oblasti vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů v podnikatelském sektoru.

Poskytování podpory z OP PIK na **opatření související s nálezou covidem-19** bylo v době kontroly NKÚ ve fázi vydávání rozhodnutí o poskytnutí dotace a postupného proplácení peněžních prostředků. Z nastavených indikátorů je však patrné, že **MPO nebude po dokončení projektů schopno naplnění účelu podpory vyhodnotit.**

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

MPO připustilo nevhodné nastavení ukazatelů pro hodnocení podpory MSP. Protože příslušné programy již byly ukončeny, bude tento nedostatek řešit zpracováním následných evaluací. **MPO rovněž uvedlo, že v novém programovém období budou výsledkové ukazatele vázány přímo na podpořené projekty.**

MPO deklarovalo nastavení průkaznějšího sledování provozu podpořených školících středisek a pro nové programové období vytvoření kvalitnějšího systému hodnocení přínosů a lepšího monitoring projektu. Účinnost navrhovaných opatření bude moci NKÚ ověřit následnou kontrolou.

MPO zdůvodňovalo vysokou finanční náročnost administrace interních projektů agentury CzechTrade, ale zároveň uvedlo, že další navyšování výdajů agentury na administraci projektů na úkor podpory MSP již nedoporučilo.

KA č. 20/23 – Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie poskytované na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na opatření ke snižování plýtvání s potravinami

Cílem kontroly bylo **prověřit, zda Ministerstvo zemědělství /MZe/ a Ministerstvo práce a sociálních věcí /MPSV/ poskytují a příjemci používají peněžní prostředky státního rozpočtu a EU na potravinovou a materiální pomoc nejchudším osobám a na opatření ke snižování plýtvání s potravinami účelně a efektivně tak, aby bylo dosaženo stanovených cílů.**

Jednalo se především o kontrolu splnění povinností poskytovatele a správce programu při nastavení dotačních podmínek a poskytování peněžních prostředků MZe v rámci národního dotačního programu a MPSV v rámci *Operačního programu potravinové a materiální pomoci*¹⁵.

Kontrola u příjemců dotací byla zaměřena na dodržování podmínek při čerpání dotace pro shromažďování, skladování a distribuci potravin. Dále byla ověřována účelnost, hospodárnost a efektivnost vynaložených prostředků.

Při KA č. 20/23 bylo kromě projektů kontrolováno také nastavení ŘKS.

V předchozích letech se podobné problematice věnovaly především KA č. 18/03¹⁶ a č. 13/25¹⁷.

Na systémové úrovni byly kontrolovány peněžní prostředky v hodnotě 221,94 mil. Kč (z toho 100,39 mil. Kč z rozpočtu EU). Na projektové úrovni prostředky rozpočtu EU kontrolovány nebyly. Z národních zdrojů bylo ověřováno použití 101,36 mil. Kč, přičemž zjištěné nedostatky byly vyčísleny na 4,38 mil. Kč. Ze strany NKÚ bylo rovněž učiněno šest podání správci daně, a to v úhrnné výši téměř 1,80 mil. Kč.

15 Tento OP je financován z rozpočtu EU a je přímo řízen Evropskou komisí. Není však financován z ESIF.

16 KA č. 18/03 – Peněžní prostředky poskytované nestátním neziskovým organizacím.

17 KA č. 13/25 – Peněžní prostředky státu vynakládané na sociální služby celostátního či nadregionálního charakteru.

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

Kontrolou u MPSV byly zjištěny nedostatky v oblasti vymezení cílů a hodnocení účelnosti a efektivnosti podpory.

MPSV nestanovilo pro podporu poskytovanou z *Operačního programu potravinové a materiální pomoci jednoznačně vymezené cíle*. MPSV sleduje výši a druh poskytnuté pomoci a také počet a strukturu podpořených osob. Vykazované hodnoty monitorovacích ukazatelů však nelze z důvodu anonymity podpořených osob přezkoumat. Toto nastavení neumožňuje provést důsledné vyhodnocení účelnosti a efektivnosti poskytované podpory či dopadů realizovaného programu.

MPSV ponechalo výběr konkrétních osob k podpoře i míru poskytované pomoci na partnerských organizacích, které prováděly distribuci pomoci. MPSV nemůže ověřit, že podpora byla poskytnuta skutečně potřebným osobám.

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

Kontrolní závěr z KA č. 20/23 nebyl do data redakční uzávěrky *EU reportu 2022* projednán vládou.

KA č. 21/03 – Peněžní prostředky státu a Evropské unie určené na podporu rekreační plavby

Cílem kontroly bylo prověřit, zda jsou peněžní prostředky státu a EU poskytovány a čerpány v souladu s právními předpisy účelně, hospodárně a efektivně. Kontrola byla zaměřena na koncepční činnost MD a jeho postup při schvalování a vyhodnocování projektů a dále na postup dvou příjemců podpory při přípravě a realizaci projektů vybraných ke kontrole.

Kontrola byla podrobeny peněžní prostředky poskytované z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury a v případě jednoho projektu peněžní prostředky EU poskytované prostřednictvím OPD. Kontrola prověřila koncepční, řídicí a kontrolní činnost MD mj. v roli řídicího orgánu OPD a postup příjemců podpory při přípravě a realizaci 13 projektů vybraných ke kontrole, mj. projektu *Dokončení vltavské vodní cesty v úseku VD Hněvkovice – Týn nad Vltavou* spolufinancovaného EU.

Vzhledem k tomu, že MD finanční údaje pro rekreační plavbu samostatně nesleduje, nelze kontrolovaný objem na úrovni systému vyčíslit.¹⁸ Na projektové úrovni byly kontrole podrobeny peněžní prostředky ve výši 2 772 mil. Kč (z toho 210,67 mil. Kč z rozpočtu EU).

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

NKÚ kontrolou zjistil, že poskytování a čerpání peněžních prostředků státu a EU určených na rozvoj rekreační plavby provázejí nedostatky, které snižují účelnost, hospodárnost a efektivnost využití těchto prostředků. Na přetrvávající nedostatky v koncepční a řídicí činnosti MD upozornil NKÚ již v KZ z předchozích kontrolních akcí.

18

K dispozici jsou jen souhrnné údaje za vodní dopravu zahrnující i nákladní vodní dopravu, která nebyla předmětem KA č. 21/03.

Koncepční dokumenty resortu dopravy obsahují nejasnosti a nesrovnalosti mezi údaji, což zpochybňuje jejich věrohodnost. MD nadále chybí závazný podklad pro plánování rozvoje vodních cest. V oblasti rekreační plavby nemá MD vytvořen účinný systém řízení investic. **MD schvalovalo nedostatečně připravené projekty s nevěrohodnými hodnoceními jejich efektivity. Vyhodnocením skutečných přínosů projektů ani celkových výsledků financování** rozvoje rekreační plavby z peněžních prostředků státu a EU **se MD nezabývalo.** MD neplnilo opatření *Dopravní politiky ČR 2014–2020, s výhledem do roku 2050* směřující k ekologizaci plavidel osobní lodní dopravy v České republice. O provozně-technickém stavu flotily těchto plavidel nemá přehled.

Ředitelství vodních cest ČR /ŘVC/ při přípravě projektů a MD při jejich schvalování nevytvořily předpoklady pro objektivní vyhodnocení jejich výsledků a přínosů, tedy ani účelnosti a efektivity peněžních prostředků vynaložených na přípravu a realizaci těchto projektů. Cíle a očekávané výsledky projektů byly stanoveny jen obecně a bez měřitelných ukazatelů, které by umožnily vyhodnotit, nakolik se podařilo naplnit očekávání. Nedostatky v přípravě projektů přinášely při jejich realizaci potřebu velkého množství změn s řadou negativních důsledků včetně porušení zákona při zadávání veřejných zakázek /VZ/ v případě projektu *Dokončení vltavské vodní cesty v úseku VD Hněvkovice – Týn nad Vltavou*.

ŘVC projekty připravuje a MD je schvaluje jednotlivě, nikoliv v rámci ucelených dopravních řešení. **V případě odložení či nedokončení všech vzájemně navazujících projektů hrozí nižší efektivnost, popř. i neúčelnost využití peněžních prostředků** vynaložených na dílčí projekty. Například efektivnost projektu *Dokončení vltavské vodní cesty v úseku VD Hněvkovice – Týn nad Vltavou* je snížena dosavadní nerealizací projektu zvýšení nevyhovující výšky mostu v Týně nad Vltavou a opožděným řešením problematické splavnosti Vltavy pod zdymadlem Kořensko. **ŘVC v závěrečné monitorovací zprávě projektu uvedlo nepravdivé informace o splnění cílů projektu.**

NKÚ podal na základě zjištění učiněných v rámci KA č. 21/03 oznámení správci daně v úhrnné výši téměř 86,72 mil. Kč.

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

Vláda ČR do doby redakční uzávěrky KZ z kontrolní akce č. 21/03 neprojednala.

KA č. 21/08 – Peněžní prostředky vynakládané na podporu sociálního bydlení z Integrovaného regionálního operačního programu

Cílem kontroly bylo **prověřit, zda podpora v oblasti sociálního bydlení z Integrovaného regionálního operačního programu /IROP/ byla nastavena a realizována tak, aby přispěla k zajištění přiměřené dostupnosti bydlení v segmentu sociálního bydlení.**

V předchozích letech se této problematice věnovala KA č. 15/08¹⁹ a především KA č. 17/02²⁰.

Kontroly byly podrobeny prostředky EU financované prostřednictvím IROP a dále prostředky vyplácené v rámci spolufinancování ze státního rozpočtu. **Kontrolovaný objem finančních prostředků na systémové úrovni činil téměř 4 mld. Kč, na projektové úrovni pak 79,80 mil. Kč (z toho 73,10 mil. Kč z prostředků EU).**

Kontrola ověřila plnění povinností MMR v roli řídicího orgánu IROP při přípravě a realizaci podpory sociálního bydlení zejména v oblasti nastavení podmínek podpory, stanovení alokací a dosažení cílů. Zároveň na vybraném vzorku projektů prověřil NKÚ postup Centra pro regionální rozvoj České republiky /CRR/ při výběru, schvalování a vyhodnocování projektů vybraných k podpoře, a to zejména na základě údajů obsažených v monitorovacím systému evropských fondů pro programové období 2014–2020 /MS2014+/.

19 KA č. 15/08 – *Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané organizační složky státu, jež jsou součástí Hasičského záchranného sboru České republiky.*

20 KA č. 17/02 – *Podpora sociálního bydlení jako součást politiky sociálního začleňování.*

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

NKÚ zjistil nedostatky zejména v oblasti hodnocení a plnění stanovených cílů.

Podle programového dokumentu IROP bylo plánováno pořízení 5 000 sociálních bytů. NKÚ zjistil, že s podporou IROP bude za programové období 2014–2020 /PO14+/ podpořeno pořízení maximálně 2 212 bytů, a nebude tak dosaženo stanovených výstupů podpory sociálního bydlení.

Přestože bylo zřejmé, že ani původně stanovená alokace peněžních prostředků na podporu sociálního bydlení není dostatečná k zajištění potřebných sociálních bytů, snížilo MMR v roce 2017 plánovanou alokaci o více než třetinu. Důvodem pro snížení alokace byl malý zájem žadatelů o podporu již vyhlášených výzev. Snížení celkové alokace provedlo MMR, aniž by předtím ověřilo účinnost připravovaných opatření k navýšení absorpční kapacity následných výzev. To vedlo mj. k tomu, že na podporu nedosáhlo 28 náhradních projektů, přestože splnily podmínky poskytnutí podpory. Dalším důvodem malého počtu realizovaných projektů bylo časté odstoupení žadatelů od projektu, a to v mnoha případech až po přidělení podpory.

Celková alokace na pořízení sociálního bydlení se z plánovaných 7,5 mld. Kč snížila až na 4,5 mld. Kč, a navíc bylo kontrolou zjištěno, že třetina z těchto prostředků nebude vyčerpána.

MMR nenastavilo systém vyhodnocování dopadu využívání pořízeného sociálního bydlení na životní situaci cílové skupiny **a nevyhodnocuje tak dopady a přínosy poskytnuté podpory** na integraci podpořených osob, což je nezbytné pro hodnocení naplnění cíle SC 2.1.

Kontrolou byly dále zjištěny **dílní nedostatky**, a to zejména **v nastavení kritérií hodnocení projektů** a v častém nedodržení lhůt stanovených pro jednotlivé úkony.

NKÚ při analýze věcného hodnocení zjistil, že **většina projektů dosáhla maximálního počtu bodů, a zvolená kritéria pro výběr projektů tak neumožnila srovnat projekty podle jejich kvality**. Žádné ze zvolených kritérií nehodnotilo projekty podle nákladů na podpořený byt, lůžko nebo osobu využívající sociální bydlení. **MMR nestanovilo ani žádné jiné kritérium pro bonifikaci projektů, které by při využití co nejmenšího objemu zdrojů vedlo k naplňování cílů programu.**

V průběhu celé administrace projektů MMR ani CRR nedodržovalo stanovené dílní lhůty. Na nedodržení celkové předpokládané doby administrace žádostí stanovené v IROP na 152 dnů měla vliv zejména doba potřebná pro získávání stavebního povolení, ale i doba pro schvalování navýšení alokace výzev.

Průměrná doba od termínu uzavření výzvy do vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace byla u kontrolované výzvy delší než 252 pracovních dnů.

Při administraci některých zpráv o realizaci projektu použilo CRR nestandardní postupy, které sice neměly vliv na správnost a úplnost údajů v souhrnných sestavách generovaných z MS2014+, ale způsobují nesprávnost nebo neaktuálnost údajů na záložkách projektů.

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

Opatření k nápravě zjištěných nedostatků zatím nejsou navržena.

V době, kdy MMR nastavovalo podporu z IROP, nebyla oblast sociálního bydlení upravena tak, aby bylo jednoznačně vymezeno sociální bydlení včetně práv a povinností jednotlivých subjektů realizujících sociální bydlení a jasně definována jejich odpovědnost, na což upozorňoval NKÚ již v rámci KA č. 17/02. V dokumentaci IROP bylo proto uvedeno, že pokud během realizace IROP vstoupí v platnost legislativní úprava sociálního bydlení, řídicí orgán IROP ji zohlední v dokumentaci programu.

MMR bylo v roce 2018 vládou ČR pověřeno zpracovat návrh věcného záměru zákona o sociálním bydlení, ale vláda ČR ještě v roce 2018 tento úkol zrušila, a oblast sociálního bydlení tak není dosud upravena. Současný stav představuje zejména pro obce značnou nejistotu ohledně jejich role při zabezpečování sociálního bydlení, což negativně ovlivňuje zájem žadatelů o pořízení bytů určených pro sociální bydlení.

KA č. 21/14 – Peněžní prostředky Integrovaného regionálního operačního programu určené na podporu prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví

Cílem této kontroly bylo **prověřit, zda vybrané projekty IROP určené na revitalizaci kulturních památek přispěly k zachování, ochraně a rozvoji potenciálu kulturního dědictví a zda jsou schopny naplnit cíle programu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy**. Výběr kontrolovaných projektů byl proveden mj. s přihlédnutím k zařazení památky na seznamy národních kulturních památek nebo světového dědictví UNESCO²¹.

Kontrolou bylo podrobeno poskytování a čerpání peněžních prostředků z IROP v rámci 13. a 52. výzvy SC 3.1 *Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví* určených na revitalizaci vybraných památek.

Kontrolovaný objem finančních prostředků na systémové úrovni představoval 7 906 mil. Kč (celá částka pocházela z rozpočtu EU), na úrovni projektové to bylo 546 mil. Kč (z toho 496 mil. Kč z rozpočtu EU).

Na základě zjištění učiněných v rámci této KA podal NKÚ dvě oznámení správci daně. Úhrnná výše těchto podání činila 0,10 mil. Kč.

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

Kontrolou však **byly zjištěny nedostatky v nastavení, řízení a realizaci SC 3.1** IROP, které snižují hospodárnost a účelnost poskytovaných a čerpaných peněžních prostředků. Tyto nedostatky zároveň omezují průkaznost a ověřitelnost v oblasti přínosů programu k využití potenciálu kulturního dědictví k vyváženému rozvoji území s pozitivními dopady na místní či regionální zaměstnanost a konkurenceschopnost. Kontrola NKÚ u příjemců zjistila **porušení právních předpisů, z toho u dvou příjemců se nedostatky týkaly nezpůsobilosti výdajů**.

Řídící orgán IROP nedefinoval indikátorovou soustavu výsledku tak, aby výsledkové indikátory primárně měřily změnu či pokrok ve splnění cílů programu v rámci SC 3.1. Hodnoty indikátoru „počet návštěv kulturních památek a paměťových institucí zpřístupněných za vstupné“ vycházejí z dat, které plně neumožňují monitorovat návštěvnost na úrovni podpořených památkových objektů.

MMR ani CRR v rámci administrace projektů neidentifikovalo u příjemců použití peněžních prostředků dotace na věcně nezpůsobilé výdaje. MMR a CRR rovněž nedodržely stanovené administrativní lhůty pro jednotlivé úkony v rámci své kontrolní činnosti.

Vzhledem k průměrným dobám trvání realizační fáze projektů upozornil NKÚ na **riziko nedokončení některých projektů a možné nedočerpání podpory**, protože příjemci podpory devíti projektů s předpokládanou podporou z IROP ve výši 545,8 mil. Kč neměli ke dni 31. prosince 2021 uzavřeny smlouvy na realizaci stavebních a restaurátorských prací.

Kontrolní závěr z KA č. 21/14 nebyl do data redakční uzávěrky *EU reportu 2022* projednán vládou.

KA č. 21/35 – Peněžní prostředky na informační podporu protiepidemických činností

Cílem kontroly bylo **prověřit účelnost a hospodárnost vynaložených peněžních prostředků souvisejících s informační podporou protiepidemických činností, zejména v oblasti zajištění a nastavení technického „IT řešení“ při výskytu onemocnění covidem-19 a s tím souvisejících pořízených služeb.**

Kontroly byly podrobeny především prostředky vyplacené ze státního rozpočtu a prostředky EU poskytované prostřednictvím IROP. Kontrola prověřila projekt *Integrovaný systém uživatelů pro Krajské hygienické stanice*, který realizovalo Ministerstvo zdravotnictví /MZd/ v rámci IROP výzvy č. 23 – *Specifické informační a komunikační systémy a infrastruktura*. Cílem projektu bylo vybudování nového jednotného integrovaného komunikačního systému MZd pro krajské hygienické stanice /KHS/ a zajištění bezpečné technologické platformy pro komunikaci mezi MZd a jednotlivými KHS.

Projekt byl zahájen 1. ledna 2018 a ukončen 31. března 2021. **Celkové výdaje projektu byly ve výši 60,81 mil. Kč včetně daně z přidané hodnoty /DPH/ (z toho 45,64 mil. Kč tvořily prostředky rozpočtu EU).**

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

NKÚ **zjistil nedostatky ve fázi realizace projektu.** Projekt měl být podle původního plánu ukončen ke konci roku 2019, jeho **realizace ale byla třikrát prodloužena.** MZd opakovaně žádalo ŘO o prodloužení termínu realizace, čímž období realizace projektu prodloužilo **o 15 měsíců, a projekt se tak podařilo ukončit až po nejzazším termínu stanoveném výzvou.** Prodloužení projektu v roce 2020 bylo způsobeno zejména okolnostmi vyvolanými epidemiologickou situací a s ní souvisejícím vytížením KHS.

Posouvání a nedodržení původního harmonogramu vyhodnotil NKÚ jako neefektivní řízení projektu, což zásadně přispělo k situaci, kdy **KHS nemohly pro informační podporu protiepidemických opatření využít jednotného integrovaného komunikačního systému,** který by výrazně usnadnil implementaci systému služeb *Chytré karantény*.

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

NKÚ v kontrolním závěru neuvěděl žádná doporučení navazující na zjištění, která se vztahovala k čerpání prostředků z fondů EU.

A.2.2 NAKLÁDÁNÍ S PŘÍRODNÍMI ZDROJI

KA č. 20/04 – *Intervence k zajištění udržitelné jakosti vod*

Cílem této kontroly bylo **prověřit účelnost a efektivnost peněžních prostředků určených na realizaci intervencí k zajištění udržitelné jakosti vod a eliminaci znečištění v důsledku antropogenních vlivů**. Prověřované intervence se týkaly zejména realizace národních akčních plánů, prováděného monitoringu kvality vod a poskytování peněžních prostředků určených na modernizace technologií úpraven vod.

Projekty byly kontrolovány na úrovni systému, kde bylo zjišťováno hledisko finanční náročnosti a potřebnosti poskytnuté podpory (s ohledem na znečištění surové vody a nevyhovující kvalitu pitné vody). **Kontrolovaný objem dosáhl částky 2 585 mil. Kč, z toho 1 406 mil. Kč připadalo na prostředky rozpočtu EU.**

V souvislosti s efektivností vynaložených peněžních prostředků na zajištění udržitelné kvality pitné vody se kontrola u Ministerstva životního prostředí /MŽP/ zaměřila na nastavení dotačních programů a na dva, z hlediska finanční náročnosti a počtu zásobovaných obyvatel pitnou vodou, nejvýznamnější projekty modernizace úpraven vod – Plzeň a Želivka, které byly financovány z OP *Životní prostředí 2014–2020* /OPŽP/.

U těchto vybraných projektů kontrola zjišťovala rovněž informace o následném dopadu modernizace úpraven vod na zajištění požadované kvality pitné vody. Samotná realizace projektů nebyla předmětem kontroly.

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

NKÚ v kontrolním závěru upozornil na skutečnost, že **jsou vynakládány významné objemy peněžních prostředků na modernizace technologií úpraven vod**, aby byly z vody odstraněny nebezpečné látky a byla zajištěna požadovaná kvalita pitné vody. **Příčiny znečištění však tyto investice neřeší.**

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

Vláda ČR uložila svým usnesením ze dne 9. března 2022 č. 171 ministru zemědělství realizovat opatření uvedená ve stanovisku. **Ministerstvem zemědělství navržená opatření směřovala především k řešení příčin znečištění**, tj. do oblasti zemědělské politiky a realizace opatření *Národního akčního plánu k bezpečnému používání pesticidů v ČR*. **Navržená opatření se však netýkala vybraných projektů modernizace úpraven vod (Plzeň a Želivka) a ani nastavení OPŽP.**

KA č. 20/19 – *Opatření ke snížení energetické náročnosti bytových domů podporovaná z Integrovaného regionálního operačního programu a z programu Nová zelená úsporám*

Cílem kontroly bylo **prověřit, zda KO poskytují a čerpají peněžní prostředky určené na snížení energetické náročnosti bytových domů účelně, efektivně a v souladu s právními předpisy**. NKÚ dále zjišťoval, **zda dotačně podpořená opatření přispěla k naplnění vnitrostátního cíle České republiky ke zvýšení energetických úspor dle strategie *Evropa 2020***.

Kontrola ověřovala formální a věcnou správnost vybraných činností u MMR a MŽP (poskytovatelé dotace), CRR a Státního fondu životního prostředí /SFŽP/ (administrátoři podpory). Rovněž byli kontrolováni příjemci podpory z IROP (v regionech mimo území hl. m. Praha) a z programu *Nová zelená úsporám*²² /NZÚ/ (na území hl. m. Praha) realizujících projekty, které měly přispět generovanými úsporami energie ke snížení konečné spotřeby energie, tj. ke snížení energetické náročnosti sektoru domácností.

Kontrola NKÚ ověřila nastavení a fungování ŘKS obou programů i jednotlivé podpořené projekty z kontrolního vzorku, když NKÚ prověřil 14 příjemců podpory. **Na úrovni systému byl kontrolovaný objem peněžních prostředků 10 604,72 mil. Kč (z toho 7 303,39 mil. Kč z prostředků EU). Na projektové úrovni dosáhl kontrolovaný objem výše 60,41 mil. Kč (z toho 34,28 mil. Kč z rozpočtu EU).**

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

NKÚ zjistil **hlavní nedostatky v oblasti nenaplnění výrazně nadhodnocených cílů v úsporách energie** u bytových domů, které si oba kontrolované programy stanovily ve smyslu programového závazku, jímž měly přispět k naplnění vnitrostátního cíle ČR energetické účinnosti dle strategie *Evropa 2020*. **Programy IROP a NZÚ využily jen část alokace** peněžních prostředků určených pro příslušné výzvy, a to **necelých 32 %** z alokace IROP (11 350 mil. Kč), **respektive 33 %** z alokace NZÚ (1 500 mil. Kč).

Oba programy vykázaly úspory energie, avšak dosažené hodnoty **byly nízké a nedosáhly** k 31. prosinci 2020 ani svých **plánovaných programových závazků**. **V případě IROP** měly plánované úspory energie dosáhnout 3,1 petajoulů (PJ), ve skutečnosti ale dosáhly jen 1,3 PJ, tedy **41 %**. **U programu NZÚ** byl objem dosažených energetických úspor ještě nižší; z plánovaných 2,8 PJ energetických úspor u bytových domů se podařilo ve skutečnosti ušetřit jen 0,4 PJ, tedy **pouze 13,5 %**.

Významným důvodem pro nenaplnění závazku **IROP** bylo **pozdní zahájení poskytování podpory**. Nenaplnění závazku energetických úspor bylo dále ovlivněno **snížením disponibilních zdrojů IROP** na tato opatření z důvodu počáteční nízké poptávky po podpoře z této oblasti. Hlavní příčinou nenaplnění závazku u **NZÚ** bylo rovněž **pozdní zahájení** podprogramu *Bytové domy* a **nedostatečný zájem žadatelů** z důvodu stanovení nízké míry dotační podpory u první výzvy vyhlášené pro tento podprogram.

NKÚ rovněž prověřil, jak MMR a MŽP nastavily podmínky pro rozdělování dotací a jak probíhala jejich administrace. Zjištěné **nedostatky se vyskytovaly v oblasti výběru projektů IROP**, kdy **MMR** v roli řídicího orgánu IROP **nehodnotilo** projekty podle toho, zda mají **nejlepší poměr mezi očekávanými úsporami energie a náklady**; **MMR nestanovilo kritéria pro hodnocení efektivnosti projektů**. U IROP byla i **dlouhá a náročná administrace** projektů. Schvalování trvalo v průměru 104 dnů.

Další zjištěné **nedostatky se vyskytovaly v metodikách a pravidlech IROP i programu NZÚ**. **MMR** například **nestanovilo** u IROP příjemcům **jasná a srozumitelná pravidla pro časovou způsobilost výdajů**. Významná **pochybení** zaznamenal NKÚ rovněž **v kontrolní a administrativní činnosti**, a to zejména **u MŽP**, respektive **SFŽP**. Slabým místem **v případě MŽP** je **nedostatečná kontrola činností, které delegovalo na SFŽP** jako administrátora podpory z NZÚ. U programu NZÚ nenastavilo MŽP příjemcům pravidla pro výběr dodavatelů, pouze je zavázalo, aby dodržovali zákon. Jak příjemci při výběru dodavatelů postupovali, neověřovalo ani MŽP, ani SFŽP. U programu NZÚ zjistil NKÚ rovněž nedostatky při evidenci podpory v *Centrálním registru podpory malého rozsahu (de minimis)*.

Všichni kontrolovaní příjemci podpory, až na jednu výjimku, využili peníze na stanovený účel a většina z nich postupovala podle předpisů a pravidel. U několika příjemců zjistil NKÚ dílčí nedostatky.

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

Přijetí opatření ke zjištěným nedostatkům, respektive jejich plnění spadá u IROP i u programu NZÚ do období, kdy u MMR a MŽP vrcholí proces zpracování metodiky a pravidel pro poskytování podpory po roce 2021. **Plnění sledovaných opatření z KA č. 20/19 má přesah do období, kdy je spouštěn jak nový IROP, tak nástupnický program NZÚ (Nová zelená úsporám 2021+ /NZÚ21+).**

Doporučení NKÚ ke znovuposouzení a přehodnocení plánovaných hodnot v úsporách energie u bytových domů, jak je uvedeno v KZ, **je nadále relevantní zejména pro program NZÚ21+**. Naplňování klimatických cílů v období po roce 2021 se týká obou programů (tj. *Integrovaného regionálního operačního programu 2021–2027 /IROP21+/* i programu NZÚ21+), podpora opatření k energetickým úsporám u bytových domů však bude poskytována již jen v rámci programu NZÚ21+.

Opatření v oblasti metodiky se týkají jak MMR, tak MŽP. **MŽP se zavázalo přijmout** zejména **odpovídající opatření** ke zjištěným nedostatkům v evidenci podpory malého rozsahu v *Centrálním registru podpory malého rozsahu (de minimis)*. NKÚ bude tento proces nadále monitorovat.

A.2.3 BEZPEČNOST A OBČANSTVÍ

KA č. 20/10 – Peněžní prostředky státu vynakládané na plnění vybraných cílů migrační politiky České republiky

Cílem této kontroly bylo **prověřit, zda Ministerstvo vnitra /MV/ vynaložilo peněžní prostředky státu na plnění vybraných cílů migrační politiky ČR hospodárně a efektivně a zda realizace aktivit a projektů přispěla k plnění stanovených cílů.**

Kontrola se zaměřila na **čtyři tematické oblasti migrační politiky ČR:**

1. volný pohyb osob v EU a schengenská spolupráce,
2. integrace,
3. azyl,
4. vnější dimenze migrační politiky.

NKÚ kontroloval, jak byly ze strany MV nastaveny a řízeny čtyři programy naplňující cíle výše uvedených tematických oblastí a dále vybrané projekty realizované celkem sedmi příjemci podpory včetně MV. **Ze čtyř kontrolovaných programů byly dva spolufinancovány z fondů EU** v oblasti vnitřních věcí.

Kontroly byly podrobeny jak prostředky EU financované prostřednictvím *Fondu pro vnitřní bezpečnost /FVB/ – části Hranice a Azylového, migračního a integračního fondu /AMIF/*, tak prostředky vyplácené v rámci spolufinancování ze státního rozpočtu formou národních programů. Kontrola ověřila nastavení a řízení programů a plnění vybraných cílů programů. Dále prověřila realizaci 27 podpořených projektů²³.

NKÚ zjistil kontrolou nedostatky, které snižují účelnost, efektivnost a hospodárnost peněžních prostředků vynakládaných na projekty, přičemž většinu z nich **mělo MV identifikovat již ve fázi hodnocení návrhů a výběru projektů** k podpoře. Vynaložené peněžní prostředky sice přispívaly k plnění stanovených cílů migrační politiky, avšak jejich přínos je obtížně vyhodnotitelný. MV tak jako správce rozpočtové kapitoly nemůže plnit povinnost soustavně sledovat a vyhodnocovat hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládaných výdajů v této oblasti ve smyslu ustanovení § 39 odst. 3 rozpočtových pravidel.

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

Fond pro vnitřní bezpečnost – část Hranice

Na systémové úrovni byly zjištěny **nedostatky v oblasti vymezení cílů projektů a stanovení monitorovacích ukazatelů**. MV neprovázalo u některých projektů hlavní cíl a dílčí cíle, nestanovilo cílové hodnoty některých monitorovacích ukazatelů a stanovilo pouze ukazatele výstupu, nikoli výsledku. Jejich vypočítací schopnost ve vztahu k naplnění stanovených cílů tak byla omezená. MV také pozdě schvalovalo monitorovací zprávy příjemců, což zpožďovalo čerpání peněžních prostředků.

V rámci kontroly sedmi projektů vyhodnotil NKÚ **vynaložení peněžních prostředků** u čtyř projektů jako účelné s mírnými nedostatky a **u dvou jako omezeně účelné**. U jednoho projektu vyhodnocení neprovedl vzhledem k nedokončené realizaci.

23 Kontrolní vzorek se skládal ze sedmi projektů spolufinancovaných z FVB – části Hranice a 20 projektů spolufinancovaných z AMIF. Při výběru vzorku bylo zohledněno maximální pokrytí nejvíce podporovaných oblastí migrační politiky, jako jsou volný pohyb osob v EU a schengenská spolupráce, integrace a azyl. Byly vybrány projekty, které buď měly termín dokončení naplánován do doby ukončení kontroly NKÚ, anebo na již dokončený projekt navazovaly. Peněžní prostředky vynaložené na tyto projekty ve výši 445,28 mil. Kč představovaly cca 55 % z celkových prostředků čerpaných na oba programy.

Efektivnost vynaložených prostředků vyhodnotil NKÚ u tří projektů jako **omezenou** a u čtyř projektů vyhodnocení neprovedl vzhledem k nedokončené realizaci.

Azylový, migrační a integrační fond

Na systémové úrovni výsledky kontroly prokázaly další nedostatky nad rámec zjištění uvedených v případě FVB výše. **MV nestanovilo příjemcům povinnost sledovat zpětnou vazbu u poskytovaných služeb v oblasti integrace a azylu**, což by umožnilo vyhodnotit konkrétní přínos projektů pro klienty. U projektů zaměřených na financování center na podporu integrace cizinců **MV nesledovalo průměrnou výši nákladů aktivity** (např. kurz českého jazyka) **na jednoho klienta a neporovnávalo výši nákladů mezi jednotlivými projekty. Příjemci** v žádosti o podporu uváděli plánovaný rozpočet na aktivity projektu, ale již **nebyli ze strany MV zavázáni sledovat skutečné náklady těchto aktivit**, které by následně MV umožnily posoudit jejich provázanost s rozpočtem a cíli projektu.

V rámci kontroly vybraného vzorku **20 projektů vyhodnotil NKÚ vynaložení peněžních prostředků** u tří jako účelné, u dvanácti jako účelné s mírnými nedostatky a u tří jako účelné pouze omezeně. V případě dvou projektů nebylo hodnocení provedeno z důvodu počáteční fáze realizace těchto projektů.

Z hlediska efektivnosti byl jeden projekt vyhodnocen jako efektivní, devět jako efektivní s mírnými nedostatky, čtyři jako efektivní pouze omezeně²⁴. U zbývajících šesti projektů NKÚ hodnocení neprovedl z důvodu počáteční fáze jejich realizace.

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

MV neplánuje v kontrolovaných programech vyhlášovat další výzvy, a to z důvodu končícího PO14+. **Bude však opatření k nápravě zjištěných nedostatků aplikovat v PO21+ v rámci navazujících finančních nástrojů EU v oblasti migrační politiky.** Jejich právní základ nebyl v době stanovení nápravných opatření schválen, avšak podle MV návrh nařízení, kterým se nástroje zřizují, obsahuje propracovanější sadu monitorovacích ukazatelů, které jsou mj. členěny na ukazatele výstupu a výsledku. Ukazatele výsledku se týkají i zpětné vazby účastníků projektů. Proces hodnocení výdajů na projekty spolufinancované z fondů EU nastaví MV tak, aby naplnilo ustanovení § 39 odst. 3 rozpočtových pravidel.

V případě omezeně efektivního projektu (viz poznámka pod čarou č. 24) snížilo MV na základě jednání s příjemcem podpory jednotkovou cenu na osloveného žáka/studenta. Došlo tím ke snížení celkových výdajů projektu z 6 165 tis. na 5 530 tis. Kč.

NKÚ bude realizaci opatření k nápravě zjištěných nedostatků monitorovat.

24 Příkladem omezeně efektivního projektu byl např. probíhající projekt zaměřený na zvýšení informovanosti většinové společnosti v oblasti integrace cizinců ze třetích zemí, kdy cílovou skupinou byli žáci 8. a 9. tříd základních škol a dále studenti středních škol. Hlavní náplní připravovaných workshopů měla být společenská hra zaměřená na časté dezinformace. Cena na jednoho osloveného žáka/studenta byla MV odsouhlasena ve výši 2 500 Kč. NKÚ takovou cenu vyhodnotil jako vysokou vzhledem ke skutečnosti, že podpora necílí přímo na cizince, ale jedná se o náklady na člena většinové společnosti. Výše nákladů proto podle NKÚ představuje značné riziko neefektivnosti projektu a není úměrná přínosům k plnění cílů programu.

A.3 FINANČNÍ AUDITY S VAZBOU NA ROZPOČTOVÉ PROSTŘEDKY EU

Finanční audity se zpravidla zaměřují na ověření sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu, vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a ověření správnosti údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu. S tím souvisí prověření souladu zjištěných skutečností zejména se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vyhláškou č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, českými účetními standardy pro některé vybrané účetní jednotky, vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě a vyhláškou č. 419/2001 Sb., o předkládání údajů pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu. Ve srovnání s kontrolami legality nebo audity výkonnosti mají FA svá specifika a rovněž charakter kontrolních zjištění je odlišný.

Zbývající dvě KA sledovaného období, které se zároveň alespoň částečně týkaly prostředků rozpočtu EU, patří právě do kategorie FA.

KA č. 20/25 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo spravedlnosti za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva spravedlnosti za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem spravedlnosti pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020

Tato KA byla provedena jako **průběžný finanční audit**, kdy KO měla možnost reagovat na zjištěná rizika již v průběhu kontroly. Cílem kontroly bylo **prověřit, zda Ministerstvo spravedlnosti /MSP/ při sestavení závěrečného účtu, vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.**

Kontrolován byl závěrečný účet kapitoly MSp, vedení účetnictví, účetní závěrka a údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020. Rovněž bylo provedeno s tím související prověření souladu s výše uvedenými právními předpisy. Na vybraném vzorku byl rovněž prověřován soulad s dalšími právními předpisy.²⁵ NKÚ také vyhodnotil opatření přijatá k nápravě nedostatků zjištěných v KA č. 16/08²⁶.

V rámci KA č. 20/25 ověřoval NKÚ také správnost vykazování údajů vztahujících se k prostředkům EU. Jednalo se zejména o prostředky komunitárních programů a též o prostředky *Finančních mechanismů EHP/Norsko 2014–2021*.

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

Ve vztahu k prostředkům EU na vybraném vzorku nezjistil NKÚ žádné významné nedostatky.

KA č. 20/34 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo průmyslu a obchodu za rok 2020, účetní závěrka Ministerstva průmyslu a obchodu za rok 2020 a údaje předkládané Ministerstvem průmyslu a obchodu pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020

Cílem tohoto **průběžného FA** bylo **prověřit, zda MPO při sestavení závěrečného účtu, vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.** Na vybraném vzorku byl prověřován soulad s dalšími právními předpisy (viz pozn. pod čarou č. 25). NKÚ rovněž vyhodnotil opatření přijatá k nápravě nedostatků zjištěných v KA č. 16/25.²⁷ V rámci KA č. 20/34 ověřoval NKÚ také **správnost vykazování údajů vztahujících se k prostředkům EU.** Jednalo se zejména o **prostředky OP PIK a dále prostředky poskytované formou tzv. finančních nástrojů²⁸ /FN/.**

25 Především zákony č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), a související prováděcí vyhlášky.

26 KA č. 16/08 – Účetní závěrka Ministerstva spravedlnosti za rok 2015.

27 KA č. 16/25 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo průmyslu a obchodu za rok 2015, účetní závěrka Ministerstva průmyslu a obchodu za rok 2015 a údaje předkládané Ministerstvem průmyslu a obchodu pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2015.

28 Návrhová forma podpory ze státního rozpočtu a prostředků rozpočtu EU implementovaná finanční institucí a realizovaná prostřednictvím úvěrů, záruk a kapitálových vstupů.

NEDOSTATKY ZJIŠTĚNÉ NKÚ

Ve vztahu k prostředkům EU zjistil NKÚ následující nedostatky systémového charakteru s významným dopadem na vykazované údaje:

1. Nedostatky, které byly díky průběžnému FA v průběhu kontroly opraveny:

- MPO nesprávně účtovalo o peněžních prostředcích z ukončeného programu *Inostart* ve výši 108 mil. Kč, které MPO přijalo od Národního fondu (MF, odbor 55) v roce 2017; MPO o těchto prostředcích účtovalo jako o výnosu příštích období, přestože se jednalo o výnos z transferů s dopadem do hospodářského výsledku daného roku;
- MPO nesprávně účtovalo k 31. prosinci 2020 o neexistujících pohledávkách za Národním fondem z prostředků spolufinancovaných EU ve výši 776 mil. Kč. Tuto nesprávnost neodhalila ani inventarizace MPO. Předmětná nesprávnost souvisela se skutečností, že MPO neprovádělo s Národním fondem vzájemné odsouhlasení pohledávek, ačkoliv se jednalo o významnou položku účetní závěrky.

2. Nedostatek, který nebyl opraven:

MPO v údajích pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2020 nesprávně zařadilo výdaje ve výši 1,1 mld. Kč, které souvisely s realizací projektů technické pomoci v rámci OP PIK. Pomoc se týkala poskytování podpory do odvětví energetiky (elektrické energie). MPO tyto výdaje nesprávně zařadilo na paragraf 2124 – *Opatření ke zvýšení konkurenceschopnosti průmyslových odvětví* místo na paragraf 2117 – *Elektrická energie*.

NKÚ doporučuje úpravu právního předpisu, která by eliminovala případy paragrafů, které svým názvem vyjadřují účel vynaložení výdaje namísto odvětví, do kterého byly výdaje vynaloženy.

3. Riziko dopadu do výkaznictví plynoucí z neexistující samostatné právní úpravy:

MPO vykazuje prostřednictvím účtu 069 – *Ostatní dlouhodobý finanční majetek* specifický majetek v podobě FN spolufinancovaných z rozpočtu EU. Z hlediska výkaznictví se jedná o majetek významný (téměř 48 % brutto hodnoty aktiv).

Nejvyšším kontrolním úřadem kontrolované **FN jsou účetními případy na pomezí mezi transfery, pohledávkami a finančním majetkem. Není pro ně ve směrné účtové osnově ani mezi položkami účetní závěrky, které jsou stanoveny vyhláškou č. 410/2009 Sb., vymezen samostatný účet, resp. položka.** Rovněž pro postupy účtování neexistuje samostatný český účetní standard.

Přístup zvolený MPO ve vztahu k účtování a vykazování, až na výjimky,²⁹ považuje NKÚ za provedený v souladu s předpisy k vedení účetnictví. Obecně ale nelze v takovýchto případech vyloučit možnosti i jiného přístupu k vykazování, neboť vždy bude záležet na prokázání konkrétních skutečností.

29 Případy, kdy MPO při účtování a vykazování FN v některých případech nepostupovalo v souladu s právními předpisy:

- MPO o některých operacích s FN neúčtovalo průběžně, ale souhrnně k 31. prosinci 2020 a nevyhotovilo veškeré účetní doklady bez zbytečného odkladu po zjištění skutečností, které se jimi zachycují (dopady do mezitímních účetních závěrek).
- MPO nesprávně vykazovalo peněžní prostředky na bankovním účtu ve finanční instituci ve výši 5,77 mil. Kč jako dlouhodobý finanční majetek na účtu 069 namísto na účtu 241 – *Běžné účty*, ačkoliv tyto prostředky nesplňovaly podmínku stanovenou zákonem č. 563/1991 Sb. pro vykazování dlouhodobého majetku.

NÁVRHY A REALIZACE OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ ZJIŠTĚNÝCH NEDOSTATKŮ

V rámci návrhu přijímaných opatření **MPO reagovalo na většinu zjištěných nedostatků, které byly v oblasti prostředků EU uvedeny v KZ.** Výjimku představuje zjištění NKÚ týkající se nesprávného odvětvového zařídování výdajů v rámci OP PIK. Toto zjištění MPO ve svém návrhu opatření k nápravě zjištěných nedostatků neakceptovalo.

Účinnost většiny přijatých opatření bude možné ověřit až v průběhu případné následné KA.

A.4 OPATŘENÍ PŘIJÍMANÁ VLÁDOU ČR K NÁPRAVĚ NEDOSTATKŮ ZJIŠTĚNÝCH KONTROLAMI NKÚ

Všechny KZ, jež schválilo Kolegium NKÚ, zveřejňuje prezident NKÚ ve *Věstníku Nejvyššího kontrolního úřadu* a zasílá je vládě ČR a také Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky.³⁰ V souladu s jednacím řádem vlády³¹ jsou jejími členy předkládány na program jednání vlády jednotlivé KZ společně s jejich stanovisky. Ta obsahují dílčí vyjádření ke kontrolním nálezům a zjištěním NKÚ, jakož i návrhy konkrétních opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Před jednáním vlády je NKÚ s návrhy těchto stanovisek písemně seznamován a k navrhovaným opatřením uplatňuje své připomínky. V případech, kdy některá nápravná opatření jsou z pohledu NKÚ nedostačující či k nim má NKÚ věcné výhrady, je tento rozpor v různých fázích procesu řešen s příslušným ministerstvem. NKÚ tak může rozsah i kvalitu navrhovaných nápravných opatření bezprostředně ovlivnit a mít tak na formu a obsah jejich finální podoby významný vliv. **NKÚ stav plnění opatření k nápravě zjištěných nedostatků projednávaných vládou dlouhodobě a systematicky monitoruje a počínaje rokem 2015 vyhodnocuje** v aplikaci *Kontrolní informační systém NKÚ*. Do konce sledovaného období, tj. do 31. března 2022, jsou v KIS evidována data k **92 kontrolním akcím NKÚ** majícím vazbu na příjmovou nebo výdajovou část rozpočtu EU. V rámci těchto KA bylo do KIS vloženo celkem **906 kontrolních zjištění projednaných vládou**. Za každou KA je ze strany NKÚ sledováno splnění deklarovaných nápravných opatření a je hodnocena míra spokojenosti NKÚ s úrovní jejich plnění. Hodnocení přijatých opatření k nápravě zjištěných nedostatků z hlediska dostatečnosti jejich plnění jsou kategorizována do čtyř skupin, což demonstruje následující graf.

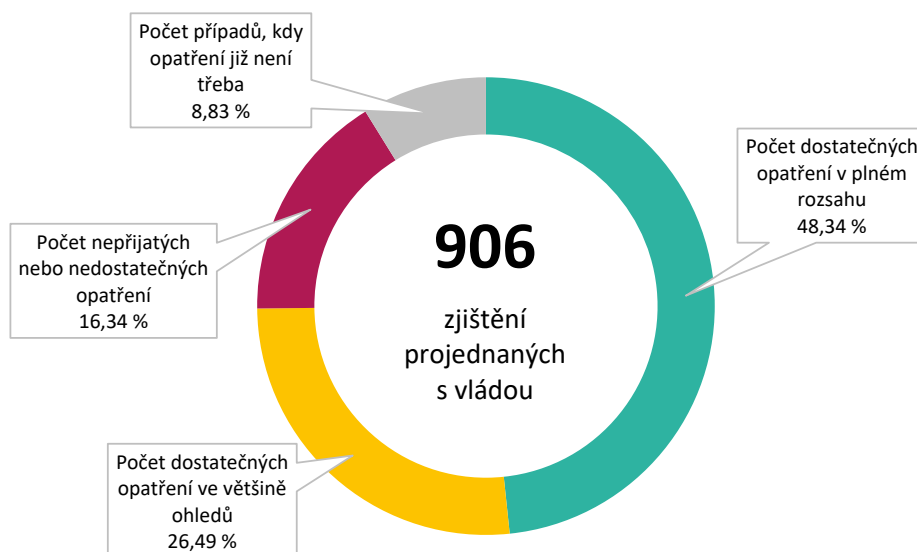
Z celkového počtu nedostatků zjištěných kontrolní činností NKÚ, které následně projednala vláda, bylo přijato **438 opatření k nápravě zjištěných nedostatků v plném rozsahu** a **240 opatření reagovalo** na zjištěné nedostatky **ve většině ohledů**. **Ke 148 nedostatkům** uvedeným v KZ **nebyla přijata žádná opatření** či **přijatá opatření nebyla ze strany NKÚ posouzena jako dostatečná**. Ve zbývajících **80** nedostatecích **nebyla opatření** z různých důvodů **již vyžadována**.³²

30 Ustanovení § 30 odst. 1 zákona o NKÚ.

31 Jednací řád vlády schválený usnesením vlády ze dne 16. září 1998 č. 610, naposledy novelizovaný usnesením vlády ze dne 2. března 2022 č. 145.

32 Patří sem např. opatření přijatá k nálezům NKÚ současně s ukončením kontroly na místě nebo případy, kdy KO sama oznámila nesrovnalost. Do této kategorie spadají rovněž případy nedostatků zjištěných v řídicích dokumentech programů předchozího programového období, které se do stávajících řídicích dokumentů již nepromítly.

Graf č. 5: Hodnocení opatření přijímaných vládou k nápravě zjištěných nedostatků za období let 2015–2021

Zdroj: KIS, data k 31. březnu 2022.

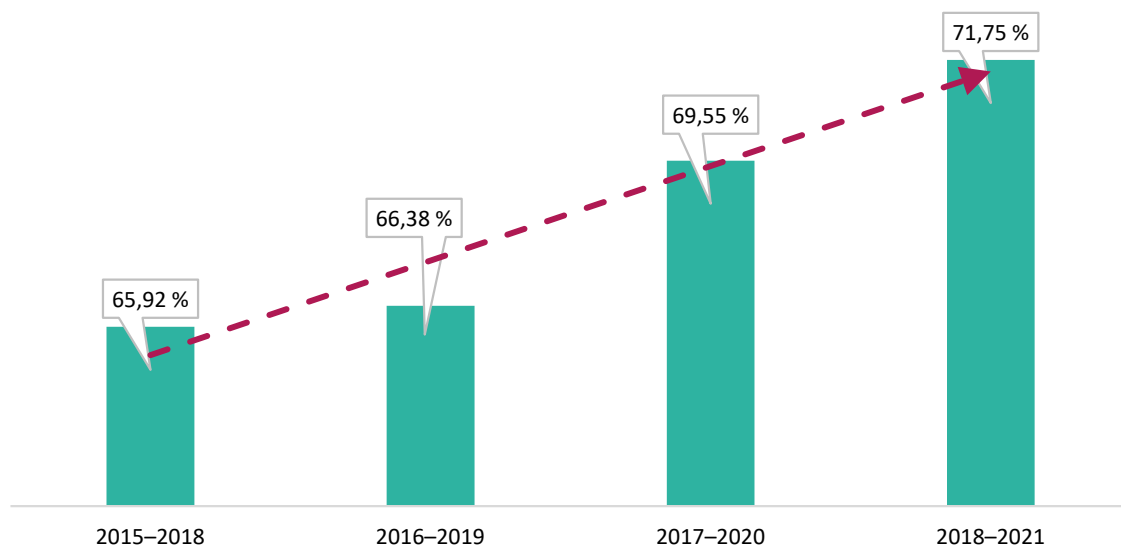
NKÚ stanovuje svou celkovou míru spokojenosti s přijatými opatřeními k nápravě zjištěných nedostatků podle vzorce:

$$\frac{(\text{počet opatření dostatečných v plném rozsahu} + 0,75 \times \text{počet opatření dostatečných ve většině ohledů})}{\text{celkový počet zjištění NKÚ}} \times 100.$$

Celková míra spokojenosti NKÚ s přijatými opatřeními k nápravě zjištěných nedostatků se meziročně mírně zvýšila (o 0,9 procentního bodu /p. b./) a dosáhla kumulativně (od roku 2015) úrovně 68,21 %.

Jak je uvedeno výše, NKÚ hodnotí vládou přijatá nápravná opatření od roku 2015. Vzhledem k tomu, že se počet KA, které se alespoň částečně týkají rozpočtových prostředků EU, pohybuje ročně kolem 13 a počet kontrolních zjištění, k nimž má být přijato nápravné opatření kolem 130, mohlo by být posuzování míry spokojenosti NKÚ s přijatými opatřeními a jeho meziroční porovnávání poněkud zavádějící. Za účelem prezentace těchto dat a jejich vyhodnocení v čase seskupil NKÚ nápravná opatření do čtyřletých, vzájemně se překrývajících období (2015–2018, 2016–2019, 2017–2020 a 2019–2021), čímž byl nedostatek relativně malého vzorku zásadním způsobem eliminován – viz následující graf.

Graf č. 6: Vývoj míry spokojenosti NKÚ s vládou přijatými opatřeními k napravení nedostatků zjištěných ve sledovaných obdobích (tj. od 1. dubna kalendářního roku do 31. března následujícího kalendářního roku) za roky 2015–2021 (v %)

Zdroj: KIS, data k 31. březnu 2022.

Přestože je zkoumaný časový úsek poměrně krátký, z grafu je jednoznačně patrný rostoucí trend spokojenosti NKÚ v jednotlivých překrývajících se čtyřletých úsecích. Zatímco v období let 2015–2018 byla zjištěna míra spokojenosti jen 65,92 %, v období 2018–2021 pak již 71,75 %, což představuje růst o 5,83 p. b. Přerušovaná čára v grafu představuje lineární regresi³³ a dokládá **pozitivní trend, kdy klíčové výstupy jednotlivých KA jsou transformovány do podstatných opatření k nápravě zjištěných nedostatků v prověřovaných oblastech. Až další roky a další KA však ukáží, zda je popsán trend trvalejšího charakteru.**

33

Lineární regrese je matematická metoda používaná pro proložení souboru bodů v grafu přímkou.

B. AUDITNÍ ČINNOST DALŠÍCH KONTROLNÍCH ORGÁNŮ V ROCE 2021 V ČR

B.1 VÝSTUPY AUDITNÍHO ORGÁNU

Pro PO14+ je role auditního orgánu v členských státech EU /ČS/ zakotvena v čl. 127 *Funkce auditního orgánu* nařízení č. 1303/2013³⁴ /Obecné nařízení/. V České republice plní tuto roli pro peněžní prostředky ESIF (s výjimkou *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova /EZFRV/*) Ministerstvo financí, konkrétně jeho odbor 52 – Auditní orgán. AO vykonává nezávislou auditní činnost i v případě *Finančního mechanismu EHP/Norsko 2014–2021*³⁵, AMIF a FVB.

B.1.1 VEŘEJNOSPRAVNÍ KONTROLA A AUDIT PROSTŘEDKŮ EVROPSKÝCH STRUKTURÁLNÍCH A INVESTIČNÍCH FONDŮ

V roce 2021 byly hlavní aktivity AO zaměřeny na výkon auditů operací, auditů systémů a auditů účetních závěrek OP v rámci PO14+.

S ohledem na pátý rok provádění kompletní auditní činnosti za PO14+ lze konstatovat, že **ŘKS funguje účinně a poskytuje přiměřenou jistotu, že výkazy výdajů předložené Evropské komisi /Komise/ byly správné a související transakce byly legální a řádné s výjimkou OP PIK.**

Pro PO14+ byly hlavní aktivity AO zaměřeny na práce směřující k vydání výroční kontrolní zprávy /VKZ/ za jednotlivé OP, tj. jak na audit operací, tak i na posouzení fungování ŘKS jednotlivých OP na základě provedených auditů systému a dále auditu účetní závěrky za účetní období od 1. července 2020 do 30. června 2021. Zatímco **audity operací byly v rámci ověření správnosti vykázaných výdajů zaměřeny na soulad realizace operací s právními předpisy EU a ČR, na soulad s pravidly publicity a dále na přiměřenost auditní stopy, naplnění příslušných monitorovacích ukazatelů apod., audity systémů ověřovaly především funkčnost ŘKS nastavenou příslušnými ŘO nebo zprostředkujícími subjekty.**

S ohledem na situaci a následné vyhlášení nouzového stavu z důvodu pandemie covidu-19 v roce 2020 provedl AO změnu *Auditní strategie pro roky 2020 a 2021*. V důsledku nouzového stavu totiž nebylo možné vykonávat auditní práce v rozsahu, jaký předpokládala původní auditní strategie pro tyto roky. Podkladem pro předmětnou změnu bylo nařízení 2020/558³⁶. S cílem snížit rozsah auditní práce v souladu se zmíněným nařízením byl audit *Ověření činností zajišťovaných NOK v rámci programového období 2014–2020* přesunut na rok 2021, kdy byl skutečně realizován. Dále byl v roce 2021 pomocí dotazníkového šetření v rámci auditů systémů jednotlivých OP proveden audit milníků. Audit platebního a certifikačního orgánu /PCO/ s názvem *Ověření činností zajišťovaných PCO v rámci programového období 2014–2020 (klíčový požadavek 9–13)* nadále zůstává přesunut na rok 2022. V souvislosti s tím byla provedena celková aktualizace auditorových úkolů na roky 2020 až 2022 včetně harmonogramu auditorových úkolů na aktuální a dvě následující účetní období.

34 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

35 Finanční mechanismus nepatří mezi prostředky rozpočtu EU.

36 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/558 ze dne 23. dubna 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1301/2013 a (EU) č. 1303/2013, pokud jde o specifická opatření k zajištění mimořádné flexibility pro využití evropských strukturálních a investičních fondů v reakci na rozšíření onemocnění COVID-19.

V roce 2021 byla provedena kompletní auditní práce pro všechny OP. **AO vykonal v roce 2021 celkem 404 auditů, z toho 388 auditů operací, 13 auditů systému a tři auditů účetních závěrek**, které se týkaly deseti OP (ESIF), *Národního programu pro vnitřní bezpečnost a Azylového, migračního a integračního fondu*. Údaje u jednotlivých OP v dalším členění na audity systému, audity operací a audity účetní závěrky jsou uvedeny v následující tabulce.

Audity operací vykázaných výdajů Evropské komisi za dané účetní období vycházejí z reprezentativního vzorku a jsou založeny na statistických metodách výběru vzorků.

Podrobné informace k auditní činnosti *Národního programu pro vnitřní bezpečnost a Azylového, migračního a integračního fondu* jsou uvedeny v bodě B.1.2.

Tabulka č. 2: Přehled auditů vykonaných AO v jednotlivých OP v roce 2021

Název programu	Zkratka	Audity systému	Audity operací	Audit účetní závěrky**	Audit NOK***
<i>Integrovaný regionální operační program</i>	IROP	1	31	1	1
<i>OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>	OP PIK	1	66	1	1
<i>OP Zaměstnanost 2014–2020</i>	OPZ	1	30	1	1
<i>OP Praha – pól růstu ČR</i>	OP PPR	1	31	1	1
<i>OP Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>	OP VVV	1	33	1	1
<i>OP Životní prostředí 2014–2020</i>	OPŽP	1	31	1	1
<i>OP Doprava</i>	OPD	1	28	1	1
<i>OP Technická pomoc 2014–2020</i>	OPTP	1	20	1	1
<i>OP Rybářství 2014–2020</i>	OPR	1	30	1	1
<i>Interreg V-A Česká republika – Polsko</i>	INTERREG ČR–PL	1	29	1	1
<i>Interreg V-A Svobodný stát Bavorsko – Česká republika</i>	INTERREG BY–ČR	–	16	–	–
<i>Interreg V-A Svobodný stát Sasko – Česká republika</i>	INTERREG SN–ČR	–	16	–	–
<i>Interreg V-A Rakousko – Česká republika</i>	INTERREG AT–ČR	–	5	–	–
<i>Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika</i>	INTERREG SR–ČR	–	12	–	–
<i>Národní program pro vnitřní bezpečnost</i>	FVB	1	3	1	–
<i>Azylový, migrační a integrační fond</i>	AMIF	1	7*	1	–
Celkem		12	388	3**	1***

Zdroj: informační systém *Aplikační podpora Auditního orgánu IAPAOI*, duben 2022.

Vysvětlivky:

* Dva auditů byly realizovány u projektů Technické pomoci. Tyto projekty čerpají finanční prostředky z obou fondů, tj. z AMIF i FVB.

** V rámci ESIF byl proveden za deset v tabulce nejvýše uvedených OP jeden audit účetní závěrky. Za AMIF a FVB byly provedeny auditů účetní závěrky samostatně.

*** Audit *Ověření činností zajišťovaných NOK* byl proveden jeden za všech deset nejvýše uvedených OP.

S ohledem na relevantní nařízení EU a metodické pokyny Komise byly VKZ a výroky auditora za rok 2021 pro příslušný OP vypracovány a zaslány do Komise nejpozději k 15. únoru 2022 kromě IROP a OP PIK, za které byla VKZ a výrok auditora zaslány do Komise k 1. březnu 2022.

Zjištění z auditu operací byla provázána na výsledky auditu systému a stala se podkladem pro definování systémových zjištění.

AO hodnotil u všech ŘO řídicí a kontrolní systém z hlediska splnění požadavků stanovených Obecným nařízením, tj. zda ŘKS fungoval účinně a poskytl tak přiměřenou jistotu, že výkazy výdajů předložené Komisi byly správné a související transakce byly legální a řádné a toto hodnocení řídicího a kontrolního systému OP uvedl AO ve svém výroku auditora.

Pro vyhodnocení účinnosti ŘKS se využívají následující kategorie a korespondující úrovně spolehlivosti daného systému.

Tabulka č. 3: Kategorie a korespondující úrovně spolehlivosti ŘKS

Kategorie	Míra jistoty vyplývající z auditu systému	Korespondující úroveň spolehlivosti systému
1	Funguje dobře. Žádná, nebo jen drobná zlepšení nutná.	Vysoká
2	Funguje. Jistá zlepšení nutná.	Průměrná
3	Částečně funguje. Podstatná zlepšení nutná.	Průměrná
4	V podstatě nefunguje.	Nízká

Zdroj: informace AO, duben 2022.

Tabulka č. 4: Vyhodnocení ŘKS jednotlivých programů dle provedených auditů systému za rok 2021

Název programu	Kategorie ŘKS	Počet zjištění	Závažnost zjištění		
			Vysoká	Střední	Nízká
<i>Integrovaný regionální operační program</i>	2	3	0	3	0
<i>OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>	3	22	3	8	11
<i>OP Zaměstnanost 2014–2020</i>	1	1	0	0	1
<i>OP Praha – pól růstu ČR</i>	2	1	0	1	0
<i>OP Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>	2	4	0	2	2
<i>OP Životní prostředí 2014–2020</i>	2	4	0	2	2
<i>OP Doprava</i>	1	4	0	0	4
<i>OP Technická pomoc 2014–2020</i>	2	1	0	1	0
<i>OP Rybářství 2014–2020</i>	2	8	0	2	6
<i>Interreg V-A Česká republika – Polsko</i>	2	5	0	4	1
Celkem	-	53	3	23	27

Zdroj: APAO, duben 2022.

U devíti OP byl vydán výrok bez výhrad. Výrok s výhradou byl vydán u OP PIK z důvodů vysoké chybovosti (nad 2 %) a také z důvodu ohodnocení ŘKS v kategorii 3.

Objem výchozích auditovaných prostředků, které byly AO vybrány do vzorku pro rok 2021 za všechny OP, činil cca 133,93 mld. Kč (zauditováno bylo 24,08 % výdajů vykázaných do Komise). **Identifikované nezpůsobilé výdaje činily cca 73,99 mil. Kč, což je zhruba 0,89 % auditovaných výdajů.** Konkrétní údaje za jednotlivé OP jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 5: Počet auditů v jednotlivých OP se zjištěním (s finančním dopadem i bez dopadu) a bez zjištění za rok 2021

Název programu	Počet auditů	Audity se zjištěním		Audity bez zjištění
		S fin. dopadem	Bez fin. dopadu	
<i>Integrovaný regionální operační program</i>	31	10	4	17
<i>OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>	66	19	8	39
<i>OP Zaměstnanost 2014–2020</i>	30	4	1	25
<i>OP Praha – pól růstu ČR</i>	31	1	1	29
<i>OP Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>	33	6	12	15
<i>OP Životní prostředí 2014–2020</i>	31	8	2	21
<i>OP Doprava</i>	28	3	1	24
<i>OP Technická pomoc 2014–2020</i>	20	0	2	18
<i>OP Rybářství 2014–2020</i>	30	4	5	21
<i>Interreg V-A Česká republika – Polsko</i>	29	6	1	22
<i>Interreg V-A Svobodný stát Bavorsko – Česká republika</i>	16	4	1	11
<i>Interreg V-A Svobodný stát Sasko – Česká republika</i>	16	4	0	12
<i>Interreg V-A Rakousko – Česká republika</i>	5	1	0	4
<i>Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika</i>	12	7	0	5
Celkem	378	77	38	263

Zdroj: APAO, duben 2022.

Z výsledků auditů operací vyplývá, že z **378 provedených auditů operací byl u 77 auditů identifikován nezpůsobilý výdaj, tedy audit měl finanční dopad na auditovanou osobu. Toto představuje 20,32 % z auditovaných projektů.** Dalších 10,29 % provedených auditů skončilo bez finančního dopadu na auditovanou osobu a 263 auditů bylo zcela bez zjištění (69,39 %).

Tabulka č. 6: Počet zjištění v auditech operací s finančním dopadem a bez finančního dopadu za rok 2021

Název programu	Počet zjištění	Zjištění bez fin. dopadu	Zjištění s fin. dopadem
<i>Integrovaný regionální operační program</i>	36	23	13
<i>OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>	37	13	24
<i>OP Zaměstnanost 2014–2020</i>	5	1	4
<i>OP Praha – pól růstu ČR</i>	2	1	1
<i>OP Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>	36	28	8
<i>OP Životní prostředí 2014–2020</i>	14	2	12
<i>OP Doprava</i>	4	1	3
<i>OP Technická pomoc 2014–2020</i>	2	2	0
<i>OP Rybářství 2014–2020</i>	15	10	5
<i>Interreg V-A Česká republika – Polsko</i>	9	1	8
<i>Interreg V-A Svobodný stát Bavorsko – Česká republika</i>	8	2	6
<i>Interreg V-A Svobodný stát Sasko – Česká republika</i>	11	3	8
<i>Interreg V-A Rakousko – Česká republika</i>	1	0	1
<i>Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika</i>	10	0	10
Celkem	190	87	103

Zdroj: APAO, duben 2022.

Tabulka č. 6 uvádí, že v roce 2021 bylo identifikováno celkem 190 zjištění, z toho 87 bez finančního dopadu a 103 s finančním dopadem v celkové hodnotě 73 986 484,71 Kč.

Tabulka č. 7: Oblasti porušení podmínek financování dle auditů operací za všechny OP za rok 2021

Oblast porušení	Počet	Relativní počet (v %)	Finanční dopad (v Kč)	Finanční dopad (v %)
01.I Veřejné zakázky – Oznámení o zakázce, zadávací dokumentace	39	20,53	26 813 859	36,24
01.II Veřejné zakázky – Hodnocení nabídek	9	4,74	9 670 728	13,07
01.III Veřejné zakázky – Provádění zakázky	9	4,74	15 972 676	21,59
01.IV Veřejné zakázky – Ostatní	9	4,74	153 489	0,21
02. Veřejná podpora	1	0,53	242 859	0,33
04. Finanční nástroje	14	7,37	0	0,00
05. Chybějící podkladové informace nebo dokumentace	33	17,37	224 136	0,30
06. Nezpůsobilý projekt	4	2,11	7 417 114	10,02
07. Chyby v účetnictví a výpočtu na úrovni projektu	7	3,68	40 419	0,05
08. Ostatní nezpůsobilé výdaje	50	26,32	13 125 013	17,74
11. Informační a propagační opatření	2	1,05	2 117	0,00
12. Zjednodušené vykazování nákladů	1	0,53	2 772	0,00
13. Správné finanční řízení (3E, řádný hospodář)	12	6,32	321 303	0,43
Celkem	190	100,00	73 986 485	100,00

Zdroj: APAO, duben 2022.

Pozn.: Odchylky v součtech sloupců jsou dány zaokrouhlením.

Mezi nejčastější pochybení identifikovaná při auditech operací patří zjištění v oblasti výběrových řízení. Jedná se o případy, kdy zadavatel omezí hospodářskou soutěž tím, že v zadávací dokumentaci v popisu předmětu plnění uvádí položky obsahující odkazy na firmy, obchodní názvy výrobků, materiálů apod. Zadavatel nesmí zvýhodnit nebo znevýhodnit určité dodavatele nebo výrobky tím, že technické podmínky stanoví prostřednictvím přímého nebo nepřímého odkazu na určité dodavatele, výrobky nebo patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, ochranné známky nebo označení původu.

Dalším častým zjištěním je **nedostatečné nastavení vnitřního kontrolního systému** (viz § 25 odst. 1 zákona o finanční kontrole), kdy příjemce nenastavil ve vnitřních směrnících jasně a konkrétně schvalovací postupy předběžné řídicí kontroly u výdajových operací ani zastupování pověřených osob ve funkcích správce rozpočtu, příkazce operace a hlavní účetní. V důsledku toho nelze eliminovat riziko, že požadované schvalovací postupy předběžné řídicí kontroly nebyly pověřenými zaměstnanci prováděny vůbec nebo nebyly prováděny dostatečně důsledně. Z nekonkrétního postupu není zřejmá odpovědnost za provedené schvalovací úkony v rámci předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku a po vzniku závazku. Dále se vyskytovaly **chyby v kategorii ostatních nezpůsobilých výdajů**, jako jsou chybné vykazování mzdových výdajů, nezpůsobilé výdaje – osobní náklady, uplatnění náhrad mezd v hrubé mzdě, výdaje nevynaložené v souladu s pravidly způsobilosti či nezpůsobilé výdaje v oblasti DPH.

Auditní orgán v roce 2021 **identifikoval 34 zjištění s vysokou mírou závažnosti u auditů operací obsahující nezpůsobilé výdaje** (zjištění nad 300 tis. Kč).

Nejzávažnějším identifikovaným zjištěním bylo nedodržení ustanovení § 222 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů /ZZVZ/, kdy **zadavatel u VZ na stavební**

práce umožnil podstatnou změnu závazku ze smlouvy na plnění VZ, protože při opakovaném vyhlášení zadávacího řízení nereagoval na významné navýšení cen a soupis prací v zadávací dokumentaci zpracoval v ASPE³⁷ v úrovni expertních cen roku 2017. Zadavatel nejednal s náležitou péčí, protože v době vyhlášení VZ mohl vědět o významném navýšení ceny za realizaci zakázky. Rovněž mohl a měl vědět, že v návaznosti na takové navýšení ceny zakázky bude nutno realizovat změny v předmětném dotačním projektu.

Dalším závažným zjištěním bylo **nedodržení cíle projektu, resp. cíle programu *Úspory energie***. Investice nebyla dokončena v termínu realizace projektu. Z tohoto důvodu neměl příjemce možnost nárokovat si proplacení finančních prostředků. Současně příjemce neprokázal realizaci stavebních prací dle uskutečněného výběrového řízení.

Jako závažné zjištění bylo dále identifikováno porušení ZZVZ (§ 18 odst. 2), kdy **zadavatel do předpokládané hodnoty VZ nezahrnul hodnotu všech plnění, resp. nezadával VZ v odpovídajícím zákonném režimu**.

V roce 2021 prováděl AO auditní činnost také v rámci programu evropské územní spolupráce (viz tabulky č. 4–6).

INFORMACE O AUDITECH ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

Audit účetní závěrky je prováděn za každé účetní období a jeho cílem je poskytnout přiměřenou jistotu, pokud jde o úplnost, přesnost a pravdivost částek vykázaných v účetních závěrkách. S respektováním těchto požadavků a za účelem dodržení zásady 3E (efektivnost, účelnost, hospodárnost) je při posuzování předložených účetních závěrek přihlíženo zejména k výsledkům auditů systému provedených u PCO a ŘO a k výsledkům auditů operací. Zohledněny jsou také výsledky auditů provedených ze strany Komise a Evropského účetního dvora /EÚD/.

AO vykonal v roce 2021 celkem **tři audity účetní závěrky, a to u programů ESIF, FVB a AMIF. V rámci auditu programů ESIF bylo identifikováno jedno zjištění, za programy FVB a AMIF nebyla identifikována žádná zjištění**. Podrobnosti k účetním závěrkám za FVB a AMIF jsou uvedeny v samostatně v bodě B.1.2.

Audit systému č. ESIF/2021/U/002 Audit účetní závěrky programů ESIF za účetní období 1. 7. 2020 – 30. 6. 2021

Cílem auditu bylo ověřit, že veškeré prvky, jež jsou vyžadovány podle čl. 137 Obecného nařízení, jsou v účetní závěrce řádně uvedeny a jsou v souladu s podkladovými účetními záznamy, které vedou všechny příslušné orgány nebo subjekty a příjemci. Na základě účetní závěrky, kterou poskytl PCO, ověřil Auditní orgán, zda:

1. celková výše způsobilých výdajů vykázaných v souladu s čl. 137 odst. 1 písm. a) Obecného nařízení souhlasí s výdaji a příslušným příspěvkem z veřejných zdrojů uvedenými v žádostech o platbu předložených Komisi za příslušné účetní období a, jsou-li nesrovnalosti, zda jsou v účetní závěrce uvedena adekvátní vysvětlení pro nesouhlasící částky;
2. částky odejmuté a získané zpět v průběhu účetního období, částky, které mají být získány zpět na konci účetního období, částky získané zpět podle čl. 71 Obecného nařízení a částky, které zpět získat nelze, uvedené v účetní závěrce odpovídají částkám zaneseným v účetních systémech PCO a vycházejí z rozhodnutí odpovědného ŘO nebo PCO;
3. byly v příslušných případech z účetní závěrky v souladu s čl. 137 odst. 2 Obecného nařízení výdaje vyjmuty a zda byly v účetní závěrce pro dané účetní období uplatněny všechny nutné opravy;

4. výše příspěvků z programů vyplacených do FN a výše záloh státní podpory vyplacených příjemcům souhlasí s informacemi poskytnutými ŘO nebo PCO.

V průběhu auditu účetní závěrky bylo identifikováno **jedno zjištění s nízkou mírou závažnosti**.

V referenčním období roku 2021 byl v souladu s auditní strategií realizován *Audit účinného fungování řídicího a kontrolního systému a činností Národního orgánu pro koordinaci, včetně nastavení postupů a prováděných činností pro naplnění článku 123, odst. 8 Nařízení EP a Rady EU č. 1303/2013*.

Audit systému č. ESIF/2021/S/001

Předmětem auditu bylo ověření a posouzení činností NOK ve vztahu k systému ESIF, především ověření prováděných činností NOK v rámci systému, který v PO14+ zabezpečuje tyto oblasti:

- řízení a koordinaci OP na centrální úrovni s ohledem na realizaci DoP;
- monitorování a vyhodnocování naplňování cílů DoP;
- komunikaci s Komisí;
- komunikační strategii, informovanost a publicitu o ESIF;
- administrativní kapacitu ESIF;
- jednotné metodické prostředí;
- ukončování programů pro ŘO a PCO.

V rámci auditu byly auditovány všechny OP (včetně *INTERREG V-A Česká republika – Polsko*, avšak bez *Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 (PRV14+)*). Vlastní práce byly prováděny distanční formou. V rámci auditu systému č. ESIF/2021/S/001 **nebyla identifikována žádná zjištění**.

Tabulka č. 8: Přehled výroků, projektované chybovosti a hodnot výdajů certifikovaných, auditovaných a neuznatelných pro jednotlivé OP za rok 2021

Název OP	VKZ		Audity operací			
	Výrok	Projektovaná chybovost	Certifikováno v mil. €* v mil. €*	Auditováno v mil. €	Vzorek v %	Nesrovnalost v €**
IROP	Bez výhrad	1,85 %	1 185,72	50,62	4,26	228 739
OP PIK	S výhradou	3,37 %	1 223,74	468,92	38,32	1 156 940
OPZ	Bez výhrad	0,12 %	344,14	5,08	1,47	2 828
OP PPR	Bez výhrad	0,00 %	84,25	39,80	47,14	184
OP VVV	Bez výhrad	1,27 %	677,71	52,67	7,76	29 665
OPŽP	Bez výhrad	1,46 %	548,00	42,29	7,72	158 961
OPD	Bez výhrad	0,02 %	937,73	538,88	57,50	68 718
OPTP	Bez výhrad	0,00 %	38,82	10,66	27,50	0
OPR	Bez výhrad	0,58 %	7,23	3,92	54,20	15 415
INTERREG ČR–PL	Bez výhrad	1,03 %	46,03	13,45	29,21	30 468
Celkem			5 093,37	1 226,29	24,08	1 691 918

Zdroj: výroční kontrolní zprávy AO, duben 2022.

Vysvětlivky:

* Tato částka představuje certifikované výdaje, ze kterých byl vybrán vzorek (tzv. pozitivní populace).

** Částka neoprávněných výdajů v náhodném vzorku dle VKZ.

B.1.2 VEŘEJNOSPRAVNÍ KONTROLA A AUDIT DALŠÍCH PROSTŘEDKŮ Z ROZPOČTU EU

AO provedl v roce 2021 **audity účetní závěrky pro AMIF a FVB**. Práce na účetních závěrkách byly ukončeny tak, aby mohl být vydán výrok v termínu, tj. do 15. února 2022. **V rámci těchto dvou auditů účetních závěrek nebyla identifikována zjištění.**

Na základě provedené auditní činnosti byl pro účetní závěrku AMIF a FVB **vydán výrok bez výhrad** – účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz a výdaje EU, o jejichž uhrazení byla Komise požádána, jsou legální a správné. Identifikovaná zjištění v rámci auditů operací byla formálního charakteru bez finančního dopadu.

V roce 2021 byly také provedeny **audity systému u odpovědného orgánu³⁸ /OO/**, jeden audit za AMIF a jeden audit za FVB. **Za AMIF bylo identifikováno celkem šest zjištění, z toho jedno se střední mírou závažnosti** a pět s nízkou mírou závažnosti. **Za FVB bylo identifikováno celkem pět zjištění s nízkou mírou závažnosti.**

Tabulka č. 9: Vyhodnocení ŘKS dle provedených auditů systémů za rok 2021

Název programu	Výrok	Kategorie ŘKS	Počet zjištění	Závažnost zjištění	
				Střední	Nízká
<i>Národní program pro vnitřní bezpečnost</i>	Bez výhrad	2	5	0	5
<i>Národní program pro Azylový, migrační a integrační fond</i>	Bez výhrad	2	6	1	5
Celkem			11	1	10

Zdroj: výroční kontrolní zprávy AO, duben 2022.

V roce 2021 realizoval AO **tři audity operací za FVB, pět auditů operací za AMIF a dva audity operací** byly realizovány **u projektů Technické pomoci**, které čerpají finanční prostředky z obou těchto fondů.

V rámci **AMIF byla** audity operací identifikována celkem **tři zjištění bez finančního dopadu**.

V rámci **FVB** nebylo identifikováno **žádné zjištění**.

Tabulka č. 10: Přehled chybovosti a hodnot auditovaných prostředků u jednotlivých programů za rok 2021

Název programu	Výrok	Schváleno v €	Auditováno v €	Vzorek v %	Nesrovnalosti v €	Chybovost v %
<i>Národní program pro vnitřní bezpečnost</i>	Bez výhrad	3 849 955	1 097 639	28,50	0	0,00
<i>Národní program pro Azylový, migrační a integrační fond</i>	Bez výhrad	4 530 586	994 864	22,00	0	0,00
Celkem		8 380 541	2 092 503	24,97	0	0,00

Zdroj: výroční kontrolní zprávy AO, duben 2022.

38 Odpovědným orgánem v ČR pro tyto dva fondy je Ministerstvo vnitra.

INFORMACE O AUDITECH ÚČETNÍ ZÁVĚRKY**Audit účetní závěrky FVB 2021: audit č. ISF/2021/U/001 Audit účetní závěrky ISF 2021**

Cílem auditu bylo ověřit, zda veškeré prvky, jež jsou vyžadovány nařízením č. 513/2014³⁹ a čl. 63 odst. 5 nařízení č. 2018/1046⁴⁰ /Finanční nařízení/, jsou v účetní závěrce řádně uvedeny a jsou v souladu s podkladovými účetními záznamy, které vede OO a příjemci.

V průběhu auditu **nebylo identifikováno žádné zjištění.**

Audit účetní závěrky AMIF 2021: audit č. AMIF/2021/U/001 Audit účetní závěrky AMIF 2021

Cílem auditu bylo ověřit, zda veškeré prvky, jež jsou vyžadovány nařízením č. 514/2014⁴¹ a čl. 63 odst. 5 Finančního nařízení, jsou v účetní závěrce řádně uvedeny a jsou v souladu s podkladovými účetními záznamy, které vede OO a příjemci.

V průběhu auditu **nebylo identifikováno žádné zjištění.**

B.1.3 INFORMACE O STAVU PŘIPRAVENOSTI ŘÍDICÍCH A KONTROLNÍCH SYSTÉMŮ IMPLEMENTAČNÍCH ORGÁNŮ ČR K ČERPÁNÍ ALOKACE PROGRAMOVÉHO OBDOBÍ 2021–2027

V roce 2021 probíhal dialog mezi Komisí a národními subjekty implementace OP, přičemž **ke schvalování většiny OP by mělo ze strany Komise dojít v první polovině roku 2022.** Z pohledu činnosti AO je nezbytné, aby v této souvislosti došlo k vypracování popisu ŘKS, jak je stanoveno v nařízení 2021/1060⁴² /Nové obecné nařízení/ v čl. 69 odst. 11.

AO o této povinnosti informoval ŘO v rámci „pracovní skupiny MMR-NOK“, přičemž bude v této souvislosti požadovat po ŘO následující dokumenty:

- popisy ŘKS pro PO21+ vypracované v souladu s přílohou XVI Nového obecného nařízení;
- přehledy identifikovaných změn mezi ŘKS pro PO14+ a ŘKS pro PO21+, které řídicí orgány poskytnou AO formou změnové tabulky s odkazem na příslušnou dokumentaci (operační manuály, vnitřní předpisy, dokumenty, příručky atp.), která bude rovněž podrobena příslušné analýze ze strany AO.

Za tímto účelem obdrží ŘO dopis AO s žádostí o poskytnutí výše uvedených podkladů s termínem pro předložení do 30. června 2022.

Na základě zpracovaných popisů ŘKS vypracuje AO auditní strategie podle čl. 78 odst. 1 Nového obecného nařízení. **Včasné preventivní audity systémů** proběhnou u ŘO operačních programů, u kterých budou identifikovány významné změny ŘKS, případně budou ŘKS nově ustanoveny. AO předpokládá **zahájení těchto auditů v závěru roku 2022.**

39 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 513/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se jako součást Fondu pro vnitřní bezpečnost zřizuje nástroj pro finanční podporu policejní spolupráce, předcházení trestné činnosti, boje proti trestné činnosti a řešení krizí a zrušuje rozhodnutí Rady 2007/125/SVV.

40 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012.

41 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 514/2014 ze dne 16. dubna 2014, o obecných ustanoveních týkajících se Azylového, migračního a integračního fondu a nástroje pro finanční podporu policejní spolupráce, předcházení trestné činnosti, boje proti trestné činnosti a řešení krizí.

42 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021, o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky.

B.2 AUDITNÍ ČINNOST EÚD VE VZTAHU K ČR

Evropský účetní dvůr je orgánem EU, který plní úlohu jejího externího auditora. Od zahájení své činnosti v roce 1977 má za cíl přispívat ke zlepšování řízení finančních prostředků EU a prostřednictvím ujištění a poradenství přispívat k vyvozování veřejné odpovědnosti za příjmy a výdaje rozpočtu Evropské unie.

Auditní činnost EÚD se zaměřuje především na posouzení věrohodnosti účetní závěrky Komise a následné vydání *prohlášení o věrohodnosti účetní závěrky /DAS/*⁴³ (viz bod B.2.1 a zejména C.1.2) a rovněž na výkon samostatných auditů, jejichž výsledky publikuje většinou formou tzv. zvláštních zpráv /ZZ/. **Auditoři EÚD vykonávají své auditní mise a další šetření jak u samotné Komise a jejích orgánů, tak u jednotlivých ČS, kde dohlížejí zejména na výdaje v režimu tzv. sdíleného řízení a na specifické příjmové oblasti.**

Přehled o auditních misích, které pracovníci EÚD vykonali v ČR v roce 2021, je uveden v příloze č. 1.

B.2.1 AUDITY DAS

V souladu s ustanovením čl. 287 odst. 1 a 4 *Smlouvy o fungování Evropské unie*⁴⁴ /SFEU/ a ustanovením čl. 258 Finančního nařízení přijal EÚD na svém zasedání ve dnech 8. a 15. července 2021 výroční zprávy za rozpočtový rok 2020.

Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2020 se o ČR výslovně zmiňuje v bodě 3.15. Ve zprávě se uvádí, že Komise podrobně zkoumala systémy, na jejichž základě sestavují ČS výkazy tradičních vlastních zdrojů /TVZ/. **Podle zjištění Komise patří ČR mezi čtyři z deseti prověřovaných ČS, u kterých byla spolehlivost výkazů hodnocena jako celkově uspokojivá**⁴⁵ (u zbývajících šesti ČS byla spolehlivost uspokojivá pouze částečně)⁴⁶.

Výroční zpráva rovněž poskytuje srovnání stavu čerpání prostředků ESIF jednotlivými ČS (rámečky č. 2.8 a č. 2.9 výroční zprávy). Podle tohoto srovnání **vyčerpala ČR do konce roku 2020 již 58 % jí přidělené alokace** (ve srovnatelné fázi předchozího programového období, tj. do konce roku 2013, to bylo jen 51 %), což **Českou republiku řadí na 14. místo v rámci EU**⁴⁷.

Zpráva rovněž srovnává podle jednotlivých ČS **počty nevypořádaných výhrad týkajících se příjmů rozpočtu EU** (viz příloha 3.2 zprávy).⁴⁸ Celkový počet nedostatků se meziročně zvýšil ze 480 na 587. **Na ČR připadá jen devět nedostatků, což sice představuje nárůst případů o třetinu, ale v přepočtu na milion obyvatel je to o 26 % méně (0,841), než je tomu při přepočtu na milion obyvatel EU-28 jako celku (1,142).**

EÚD posuzoval práci v oblasti politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti /politika soudržnosti/ u 21 auditních orgánů 17 členských států, včetně ČR⁴⁹. Podle údajů uvedených v příloze 5.2 výroční zprávy **připadalo na ČR celkem 14 ze 200 kontrolovaných operací v PO14+, nebyly zde však zjištěny žádné vyčíslitelné chyby** (celkově, tj. za EU-28, jich bylo identifikováno 15). V oblasti společné zemědělské politiky /SZP/ a společné rybářské politiky /SRP/ nebyla činnost českých auditních orgánů⁵⁰ součástí auditního vzorku EÚD.

43 Z franc. déclaration d'assurance.

44 *Smlouva o fungování evropské unie (konsolidované znění), Úřední věstník Evropské unie, C 326/47, ze dne 26. října 2012.*

45 Česká republika, Německo, Maďarsko a Polsko.

46 Bulharsko, Francie, Malta, Portugalsko, Slovensko a Švédsko.

47 Zde je porovnáváno 28 členských států, tj. včetně Spojeného království (EU-28).

48 Otevřené případy týkající se TVZ a výhrady v oblasti zdrojů založených na DPH a HND.

49 Auditním orgánem je pro politiku soudržnosti MF.

50 V obou případech jím je MZe.

B.2.2 ZVLÁŠTNÍ ZPRÁVY EÚD

Ve svých ZZ prezentuje EÚD výsledky vybraných auditů výkonnosti a auditů souladu s předpisy. Tématy auditů jsou konkrétní výdajové oblasti nebo oblast rozpočtu EU či jejího finančního řízení. **Ve sledovaném období publikoval EÚD celkem 28 zvláštních zpráv, přičemž ČR byla zahrnuta do auditního vzorku ve dvou níže uvedených ZZ. V řadě dalších se ČR účastnila dotazníkových šetření, event. byla předmětem dokumentárního přezkumu v rámci širokého auditního vzorku.**

ZZ č. 14/2021: Spolupráce Interreg: potenciál přeshraničních regionů Evropské unie není dosud plně využíván

Přeshraniční spolupráce je jedním ze dvou cílů politiky soudržnosti, a to již v pěti programových obdobích. ČR patří mezi 17 členských států, u nichž je pro přeshraniční financování způsobilé více než 80 % rozlohy státu.

Tento audit byl načasován tak, aby jeho výstupy mohly pomoci při přípravě a úspěšnější realizaci PO21+ a také při tvorbě mechanismu, který by umožnil odstraňovat právní a administrativní překážky v přeshraničních regionech.

EÚD při tomto auditu ověřoval, zda Komise a ČS řešily problémy přeshraničních regionů v rámci programů spolupráce Interreg V-A pro vnitřní přeshraniční spolupráci účinným způsobem. Auditóři prověřovali, zda:

- programové orgány analyzovaly přeshraniční efekty projektů a vzhledem k nedostatku dostupných zdrojů posuzovaly jejich prioritu z hlediska důležitosti, aby se programy spolupráce zaměřovaly na ty oblasti, kde mohou mít největší dopad;
- programy spolupráce byly navrženy v souladu s intervenční logikou a v součinnosti s hlavními programy ESIF sousedních regionů, a to včetně systému hodnocení projektů, který umožňoval měřit přeshraniční efekt;
- pokyny Komise byly pro přeshraniční regiony užitečné při určování jejich výzev, poskytování vstupů a pomoci, zejména pokud jde o zmírňování dopadů koronavirové krize, a pro hladké zahájení nového PO21+.

V auditním vzorku byly:

- Generální ředitelství Komise pro regionální a městskou politiku (GŘ REGIO);
- 23 programů spolupráce (zapojeno všech 28 členských států)⁵¹, tj. 43 % finančních prostředků EU určených na podporu programů Interreg V-A pro vnitřní přeshraniční spolupráci a 27 % celkového rozpočtu programů Interreg v PO14+.

Text ZZ uvádí mezi příklady dobré⁵² i špatné⁵³ praxe i projekty programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko. Tento program je ve ZZ rovněž uveden jako příklad dobré praxe, co se týká výběru projektů (rámeček č. 6 této ZZ).

51 Mezi těmito programy byly také programy přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika, Bavorsko – Česká republika, Sasko – Česká republika, Slovensko – Česká republika a také Česká republika – Polsko, který je jako jediný řízený subjektem ČR (konkrétně MMR) a u kterého, jako u jediného ze zde jmenovaných, proběhla i kontrola na místě.

52 „Přeshraniční spolupráce policejních útvarů: všech osm policejních jednotek v těchto dvou regionech programu spolupráce požádalo o finanční prostředky na posílení koordinace boje proti trestné činnosti související s drogami. Projektové činnosti zahrnovaly: nákup vybavení pro odhalování drog (jako jsou spektrometry), společné policejní hlídky, společná školení policistů, včetně jazykového vzdělávání, a informační kampaně pro učitele a rodiče o omamných látkách a používaném vybavení. Tento projekt umožnil užší spolupráci osmi policejních útvarů a měl reálný přeshraniční charakter.“

53 „Revitalizace pavilonů zoologické zahrady a zařízení turistické atrakce: dvě turistické atrakce, z nichž každá se nacházela v jiné zemi ve vzdálenosti přibližně 75 km od sebe, požádaly o financování určené na modernizaci jejich zařízení a vytvoření společné marketingové koncepce. Na internetových stránkách žádné z nich však nebyly uvedeny informace o partnerském zařízení druhé strany a nebyl vytvořen společný systém prodeje vstupenek, takže projekt postrádal přeshraniční charakter.“

Auditoři zjistili, že až na jednu výjimku všechny jimi prověřované programy spolupráce vycházely z analýzy potřeb dotčených regionů. Finanční zdroje, které byly na tyto programy vyčleněny, však umožňovaly řešit přeshraniční problémy pouze částečně.

Prověřované programy obvykle vykazovaly jasnou spojitost mezi navrhovanými cíli, plánovanými vstupy a plánovanými činnostmi a zamýšlenými výsledky a dopady. Často se však stává, že hranice mezi programy spolupráce a hlavními programy ESIF není jasně vymezena. V důsledku toho lze financovat z programů přeshraniční spolupráce stejný druh operací, jaké jsou financovány v rámci hlavních programů.

Auditoři mj. zjistili, že:

- u poloviny prověřovaných projektů se spolupráce mezi partnery omezila na předložení společného návrhu projektu s cílem zajistit financování intervencí, přičemž tyto projekty neměly charakter společného přeshraničního projektu;
- postup vybírání projektů v některých případech nevedl k výběru nejlepších projektů;
- použité ukazatele obecně nezachycovaly přeshraniční efekt, což neumožňovalo provést srovnání dosažených výsledků programu s jeho cíli;
- na hodnocení spolufinancovaných projektů mají vliv nedostatky v oblasti statistických údajů;
- problémy na úrovni ČS souvisely také se zpožděným nastavením právního rámce pro PO21+.

Na základě výše uvedených zjištění **EÚD doporučil:**

- **lépe zacílit programy spolupráce**, aby projekty doplňovaly projekty podporované z hlavních programů ESIF;
- upřednostňovat a **podporovat projekty na základě jejich kvality**;
- **používat ukazatele, jejichž cílem je zachycovat přeshraniční efekt.**

ZZ č. 2/2022: Energetická účinnost v podnicích: Dílčí úspory energie, ale nedostatky v plánování a výběru projektů

EÚD ve své ZZ uvedl, že auditoři posuzovali práci jak Komise, tak ČS, zejména způsob jejich plánování a využívání prostředků *Evropského fondu pro regionální rozvoj /EFRR/* a *Fondu soudržnosti /FS/* pro cíle v oblasti energetické účinnosti a na podporu efektivních a účinných projektů. Rovněž posuzovali monitorovací rámec a skutečné výsledky spolufinancovaných projektů.

EÚD prověřoval, zda finanční prostředky byly vynaloženy řádně, a analyzoval, zda:

- Komise a ČS posoudily vhodnost využití finančních prostředků EU s ohledem na cíle energetické účinnosti;
- postupy ČS podporovaly výběr efektivních projektů;
- jsou výsledky tohoto financování prokazatelné.

ZZ informuje mj. o počtech spolufinancovaných projektů v oblasti energetické účinnosti v jednotlivých ČS. Celkem bylo v EU realizováno více než 12 000 projektů, přičemž nejvíce jich připadá na ČR (a to 2 682 projektů).⁵⁴ Do auditního vzorku bylo zařazeno 198 projektů (včetně 39 projektů v ČR) ze 41 operačních programů celkem 16 členských států.

Audit potvrdil, že bylo levnější ušetřit jednu jednotku energie než platit za stejné množství elektřiny, tzn. že **investice byly obecně efektivní**.

ESIF nabízely možnost spolufinancování energetické účinnosti v podnicích bez toho, aby předtím Komise a ČS možnosti zvyšování energetické účinnosti v podnicích posoudily či aby jejich potřeby financování z prostředků EU odůvodnily.

Auditoři zjistili, že na programové úrovni **nebyly plány financování uvedeny do souladu s příslušnými vnitrostátními prioritami a neobsahovaly odůvodnění volby daného nástroje financování**. Rovněž shledali, že **jednotlivé programy mají své vlastní ukazatele měření zvýšení energetické účinnosti, a proto není možné agregovat je na úrovni EU**.

EÚD extrapoloval očekávané průměrné úspory energie, jichž má být dosaženo prostřednictvím každého eura investovaného do projektů v auditním vzorku, na celou databázi projektů v oblasti energetické účinnosti. Bylo zjištěno, že **potenciální roční úspory ve všech programech představují přibližně 0,3 % úspor, kterých má být v EU-27 dosaženo v rámci úsilí o splnění současných cílů v oblasti energetické účinnosti do roku 2030**.

Evropský účetní dvůr doporučil Komisi, aby:

- posoudila potenciální a skutečný příspěvek fondů politiky soudržnosti k energetické účinnosti;
- ověřovala, zda je volba nástroje financování náležitě odůvodněna.

B.3 STŘET ZÁJMŮ

Vývoji problematiky střetu zájmů⁵⁵ českých politických špiček se věnoval i *EU report 2021* (viz jeho podkapitola D.3). Následující text aktualizuje dříve publikované informace o vývoji právní úpravy a dopadech auditů Komise zaměřených na střet zájmů v ČR.

B.3.1 VÝVOJ ZÁKLADNÍCH PRÁVNÍCH NOREM KE STŘETU ZÁJMŮ

Ustanovení § 3 odst. 3 písm. a) **zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů**, stanoví, že **veřejný funkcionář nesmí ohrozit veřejný zájem tím, že využije svého postavení, pravomoci nebo informací získaných při výkonu své funkce k získání majetkového nebo jiného prospěchu nebo výhody pro sebe nebo jinou osobu**. Hlava třetí části prvního zákona o střetu zájmů mimo jiné stanoví, že se obchodní společnost, ve které veřejný funkcionář uvedený v § 2 odst. 1 písm. c) zákona o střetu zájmů nebo jím ovládaná osoba vlastní podíl představující alespoň 25 % účasti společníka v obchodní společnosti, nesmí účastnit zadávacích řízení a je zakázáno jí poskytnout dotaci. Dle poslaneckého návrhu⁵⁶ rozeslaného jednotlivým poslancům v prosinci 2021 má být mimo jiné upraveno znění § 4c zákona o střetu zájmů, neboť za stávajícího stavu lze dovozovat, že věcná působnost **ustanovení nedopadá na ty případy, kdy jsou dotace poskytovány podle jiného předpisu než podle rozpočtových pravidel**⁵⁷. Příkladem jsou dotace poskytované dle zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů.

55 Obsahová náplň této podkapitoly vychází z aktuálního dořešení auditů Komise. S ohledem na významnost této problematiky byl text vložen do *EU reportu 2022* po datu redakční uzávěrky.

56 Sněmovní tisk 110/0; novela zákona o střetu zájmů obsahuje v bodě 9 následující návrh: „§ 4c (1) Je zakázáno poskytnout dotaci podle právního předpisu upravujícího poskytování dotací nebo investiční pobídky podle právního předpisu upravujícího investiční pobídky veřejnému funkcionáři uvedenému v § 2 odst. 1 písm. c) a právnické osobě, jejímž skutečným majitelem je tento veřejný funkcionář.“
Viz <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=9&CT=110&CT1=0>.

57 Cílem novely je navázat zákaz poskytování dotací a zadávání veřejných zakázek na všechny případy, kdy veřejný funkcionář dle § 2 odst. 1 písm. c) ZSZ je skutečným majitelem žadatele, což je širší pojem než ovládnání.

Státní zemědělský intervenční fond /SZIF/ otázku střetu zájmů definovanou v ustanovení § 4c zákona o střetu zájmů neprověřuje. Dotace jsou však poskytovány i z dalších veřejných zdrojů a podle dalších právních předpisů, nikoli pouze podle rozpočtových pravidel.

Pokud bude novela v Parlamentu České republiky schválena v tomto znění, bude tento uvedený nedostatek zákona odstraněn.⁵⁸

Dne 19. ledna 2021 se Parlament ČR usnesl na **zákonu č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, /zákon o ESM/** a zákon nabyl účinnosti 1. června 2021. Tento zákon nahradil část pátou zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů. Vláda v reakci na probíhající řízení vedené Komisí proti České republice o nesplnění povinnosti pro nesprávné provedení směrnice č. 2015/849⁵⁹ /AML směrnice/ navrhla novelu tohoto zákona, neboť jeho změnou Komise podmínila možnost čerpání financí v rámci *Národního plánu obnovy: Plánu pro oživení a odolnost České republiky /NPO/*. **Navrhovaná změna zákona o ESM míří na změnu vymezení skutečného majitele dle vzoru AML směrnice a na omezení výjimek pro subjekty, o nichž platí, že nemají skutečného majitele, pouze na veřejnoprávní osoby** (§ 7 zákona o ESM). Nebudou se již rozlišovat pojmy „osoba s koncovým vlivem“ a „koncový příjemce“, ale skutečným majitelem bude každá fyzická osoba, která v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu nebo právní uspořádání. Nadbytečnost prvku tzv. koncového příjemce byla Komisí České republiky vytýkána. Informace o povaze postavení majitele se tak omezí pouze na to, zda je přímý či nepřímý, a na to, zda se jedná o skutečného majitele materiálního (podle § 4 zákona o ESM ve znění návrhu), náhradního (podle § 5 zákona o ESM), nebo formálního (podle § 6 zákona o ESM).⁶⁰

Zákonem č. 527/2020 Sb.⁶¹ byla provedena **změna zákona o rozpočtových pravidlech** (část osmá, čl. XVI) tak, že § 14 odst. 3 rozpočtových pravidel zní: *„Žádost o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci nelze podat ústně do protokolu. Žádost o dotaci nebo návratnou finanční výpomoc obsahuje ... e) je-li žadatel o dotaci právnickou osobou: ... 2. údaje o skutečném majiteli právnické osoby podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů ve formě úplného výpisu platných údajů a údajů, které byly vymazány bez náhrady nebo s nahrazením novými údaji, jedná-li se o evidující osobu; v případě, že je žadatel o dotaci zahraniční právnickou osobou, doloží údaje o svém skutečném majiteli buď výpisem ze zahraniční evidence obdobné evidenci skutečných majitelů, nebo, pokud taková zahraniční evidence neexistuje, sdělí identifikační údaje všech osob, které jsou skutečným majitelem zahraniční právnické osoby, a předloží doklady, z nichž vyplývá vztah všech osob k zahraniční právnické osobě, zejména výpis ze zahraniční evidence obdobné obchodnímu rejstříku, seznam akcionářů, rozhodnutí statutárního orgánu o vyplacení podílu na zisku, společenská smlouva, zakladatelská listina nebo stanovy.“*

B.3.2 AUDITY KOMISE ZAMĚŘENÉ NA STŘET ZÁJMŮ

Politika soudržnosti

Citace ze zprávy Komise zveřejněné dne 9. dubna 2021⁶²:

„Počátkem roku 2019 provedly útvary Komise v Česku audit systému, který má zabránit střetu zájmů u operací spolufinancovaných v rámci sedmi programů EFRR/Fondu soudržnosti a ESF⁶³ v období 2007–2013 a 2014–2020. Po důkladném řízení o sporných otázkách byla dne 29. listopadu 2019 v sou-

58 Do data redakční uzávěrky *EU reportu 2022* nebyl předmětný poslanecký návrh projednán Sněmovnou.

59 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015, o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (tzv. IV. AML směrnice), ve znění změnové směrnice 2018/843 (tzv. V. AML směrnice).

60 Novelu zákona o ESM schválila v prvním čtení Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR po redakční uzávěrce *EU reportu 2022* dne 7. července 2022.

61 Zákon č. 527/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, zákony související s přijetím zákona o evidenci skutečných majitelů a zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů.

62 Viz https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cz_functioning_report/cz_functioning_report_en.pdf, resp. v české verzi https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cz_functioning_report/cz_functioning_report_cs.pdf.

63 *Evropský sociální fond.*

ladu s platnými právními požadavky vydána společná závěrečná zpráva o auditu GR REGION⁶⁴ a EMPL⁶⁵ v anglickém jazyce a dne 5. února 2020 v národním jazyce. Po únoru 2020 byla zahájena následná fáze auditu, v níž útvary Komise sledují provádění doporučených opatření. Od vydání závěrečné zprávy o auditu bylo dosaženo pokroku při vyjasnění některých auditních zjištění (například pokud jde o rozhodné datum pro použití článku 4c českého zákona o střetu zájmů, který útvary Komise akceptovaly jako 1. září 2017 v návaznosti na rozhodnutí Ústavního soudu ČR Pl. ÚS 4/17), odpovídajícím způsobem provést doporučení auditu (zjištění č. 7 až 12, 14, 18, 20, 21 a 22) nebo částečně řešit další doporučení. České orgány rovněž zajistily určitá zlepšení v systému řízení a kontroly s cílem zmírnit možné střety zájmů úředníků veřejné správy. **Vzhledem k preventivním opatřením přijatým programovými orgány na žádost Komise nebyly na operace, jichž se výsledky auditu týkají, vykázány žádné výdaje a finanční prostředky EU tak zůstávají chráněny před riziky zjištěnými během auditu.**

Protože audit Komise neprověřil všechny dotace poskytnuté ve prospěch skupiny AGROFERT, měly české orgány na pokyn Komise provést kontrolu u dalších 11 projektů, které Komise nekontrolovala. Na základě této kontroly musí dceřiné společnosti AGROFERTU vrátit 4,6 mil. Kč.

Podle sdělení ministra pro místní rozvoj zaslala Komise dne 19. července 2022 Stálému zastoupení ČR při EU dopis⁶⁶, ve kterém konstatovala, že auditní řízení ke střetu zájmů uzavřela. Dle tohoto sdělení **již česká strana dodržuje předpisy ke střetu zájmů, zavedla všechna doporučení** a ze závěrečného dopisu je zřejmé, že Komise tento posun oceňuje.

Dle uvedeného sdělení **v současné době již všichni poskytovatelé dotací ověřují, aby veřejné prostředky nezískaly společnosti, které jsou ovládané členy vlády.** K tomu vedou a aktualizují přehledy o společnostech ovládaných členy vlády, aby tak byl dodržen zákon o střetu zájmů i evropské Finanční nařízení ke střetu zájmů.

Zemědělské dotace z rozpočtu EU⁶⁷

V prosinci 2018 zaslala Komise České republice oznámení o zahájení auditu a následně program auditní mise k možnému střetu zájmů v oblasti čerpání zemědělských dotací z rozpočtu EU⁶⁸. Auditní mise zástupců Komise proběhla u MZe a SZIF od 14. do 18. ledna 2019.

Finální auditní zpráva Komise byla doručena České republice v české verzi dne 4. dubna 2022⁶⁹. Dne 10. června 2022 Komise zveřejnila prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/908 k uvedenému auditnímu šetření, které informuje o vyloučení některých výdajů z financování z rozpočtu EU a součástí těchto vyloučených výdajů je i dotace poskytnutá na projekt šetřený z důvodu střetu zájmů⁷⁰. Celkově se podle ní jedná o zhruba 3,3 mil. €, tedy více než 82 mil. Kč dle aktuálního směnného kurzu. U konkrétního projektu, který se týká střetu zájmu, pak jde o přibližně 1,1 mil. Kč.

B.4 AUDITNÍ MISE KOMISE V ČR

Přehled o všech auditních misích Komise provedených v ČR v letech 2020 a 2021 včetně věcně příslušných generálních ředitelství je uveden v příloze č. 2.

64 Generální ředitelství Komise pro regionální a městskou politiku.

65 Generální ředitelství Komise pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování.

66 Viz <https://www.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/konec-mezinarodni-ostudy-evropska-komise-uzavrela>.

67 Viz <https://www.szif.cz/cs/auditni-setreni-ek>.

68 Cílem auditu bylo ověřit, zda docházelo k neoprávněnému vyplácení dotací, a to nejenom v úzkém časovém období od 2. srpna 2018 (kdy začalo platit nové Finanční nařízení o střetu zájmů). Audit se zaměřil na nastavení podmínek a postupů poskytování dotací z PRV prostřednictvím SZIF ve vztahu k aplikovatelnosti § 4c zákona o střetu zájmů, účinného od 9. února 2017 a současně ve vztahu k Finančnímu nařízení o střetu zájmů účinného od 2. srpna 2018.

69 Viz <https://www.szif.cz/cs/auditni-setreni-ek>.

70 Viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022D0908&from=CS>.

ODDÍL II.

FINANČNÍ ŘÍZENÍ PROSTŘEDKŮ EU V ČR
V EVROPSKÉM KONTEXTU

C. ROZPOČET EU A JEHO VZTAH K ČESKÉ REPUBLICCE

C.1 ROZPOČET EVROPSKÉ UNIE V ROCE 2020

Dne 25. listopadu 2019 schválila Rada Evropské unie /Rada/ svou dohodu s Evropským parlamentem /EP/. Tuto dohodu potvrdil o dva dny později EP. Tím byla úspěšně ukončena procedura přijímání rozpočtu EU na rok 2020.

V průběhu roku 2020 přijímala Rada osm opravných rozpočtů, které schválený rozpočet upravovaly mj. z důvodu boje proti pandemii covidu-19.

Zdrojem dat užitých pro konstrukci grafů dále v bodě C.1.1 a podkapitole C.2 byly údaje publikované na webových stránkách Komise⁷¹, Eurostatu a MF.

C.1.1 PŘÍJMY A VÝDAJE EU V ROCE 2020

C.1.1.1 PŘÍJMOVÁ STRANA ROZPOČTU EU

Zdroj založený na hrubém národním důchodu /HND/ je zdrojem variabilním. Od roku 1988 slouží k do-
rovnávání rozdílu mezi příjmy a výdaji rozpočtu EU tak, aby rozpočet jako celek byl vyrovnaný. Je finan-
cován z národních rozpočtů ČS.

Korekčními mechanismy jsou opravné nástroje, na jejichž základě některé ČS odvádějí do rozpočtu EU snížené platby. Důvodem snižování plateb je zejména snaha o kompenzaci výrazné rozpočtové nevyvá-
ženosti mezi odvody do rozpočtu EU a příjmy z rozpočtu EU nebo neúčast některých ČS na vybraných
politikách EU. Náklady na tato opatření nesou ostatní ČS.

Tradiční vlastní zdroje zahrnují cla vybraná za dovoz produktů pocházejících z nečlenských států a dále
cukerné dávky. Jménem EU jsou TVZ vybírány samotnými ČS, které do rozpočtu EU odvádějí 80 % z takto
získaných peněžních prostředků a zbytek si ponechávají jako náhradu za náklady spojené s jejich výbě-
rem.

Zdroj založený na dani z přidané hodnoty vzniká aplikací jednotné sazby pro všechny ČS, přičemž je
tato sazba uplatňována na harmonizovaný vyměřovací základ DPH. Celkový objem harmonizovaného
základu je omezen úrovní 50 % HND členského státu.

Mezi **ostatní příjmy** patří příjmy z pokut uložených za porušení pravidel hospodářské soutěže či jiných
předpisů, daně z příjmů a další odvody od zaměstnanců institucí EU nebo příspěvky nečlenských států
do programů EU.

Objemově nejmenší část příjmů rozpočtu EU vzniká převodem **přebytku rozpočtu z předchozího roku**.

71 Především https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2014-2020/spending-and-revenue_en.

C.1.1.2 VÝDAJOVÁ STRANA ROZPOČTU EU

Okruh (kapitola) **Inteligentní růst a růst podporující začlenění** zahrnuje dvě podkapitoly. První z nich, **Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost /Konkurenceschopnost/**, sdružuje prostředky směřující zejména do oblasti výzkumu, inovačního a technologického vývoje, celoživotního vzdělávání, podpory MSP nebo rozvoje dopravní, energetické a digitální sítě. Podkapitola **Hospodářská, sociální a územní soudržnost /Soudržnost/** obsahuje prostředky, které jsou určeny na budování nové infrastruktury, na vzdělávací programy a přeshraniční spolupráci a které mají být investovány s cílem posílit hospodářskou, sociální a územní soudržnost a zvýšit růst a rozvoj regionů, jež v porovnání s jinými zaostávají.

Z okruhu **Udržitelný růst: přírodní zdroje /Přírodní zdroj/** jsou hrazeny výdaje směřované do oblastí zemědělství, potravinářství, rozvoje venkova, rybářství a ochrany životního prostředí.

Výdaje z okruhu **Bezpečnost a občanství** přispívají k boji proti terorismu a trestné činnosti, k řízení migračních toků a vytváření společného azylového systému, ale také k ochraně spotřebitelů v EU či k podpoře evropské kultury.

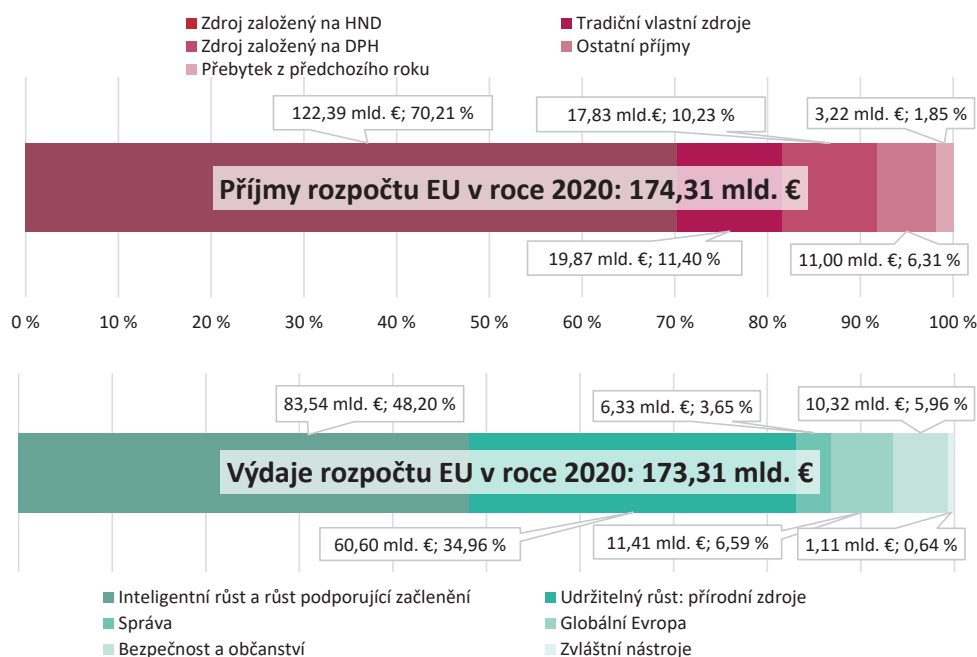
Okruh **Globální Evropa** financuje vnější politiku EU, tedy výdaje na přeshraniční aktivity EU, rozšíření Evropské unie, bilaterální vztahy a humanitární či rozvojovou pomoc.

Z okruhu **Správa** jsou hrazeny výdaje financující především platy zaměstnanců a správu budov institucí EU.

Zvláštní nástroje se skládají z *rezervy pro mimořádnou pomoc, Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci, Fondu solidarity Evropské unie a nástroje pro flexibilitu.*

Mimo rozpočet EU a strukturu víceletého finančního rámce /MFR/ na období 2014–2020 stojí výdaje **Evropského rozvojového fondu**, který je určen pro financování rozvojové spolupráce a pomoci, kterou EU realizuje vůči skupině zemí ACP (Afrika, Karibik, Tichomoří).

Graf č. 7: Příjmy a výdaje rozpočtu EU v roce 2020

Zdroj: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2014-2020/spending-and-revenue_en, Komise, 2021.

C.1.2 VÝROČNÍ ZPRÁVA EVROPSKÉHO ÚČETNÍHO DVORA O PLNĚNÍ ROZPOČTU ZA ROZPOČTOVÝ ROK 2020

Podle čl. 287 odst. 1 a 4 SFEU a čl. 258 Finančního nařízení přijal EÚD na svém zasedání ve dnech 8. a 15. července 2021 výroční zprávy za rozpočtový rok 2020, a to *Výroční zprávu o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2020* /Výroční zpráva/ a *Výroční zprávu o činnostech financovaných z osmého, devátého, desátého a jedenáctého Evropského rozvojového fondu za rozpočtový rok 2020*. Tyto výroční zprávy obsahují především výsledky finančního auditu a auditu souladu s předpisy se vztahem k rozpočtu EU a evropským rozvojovým fondům, ale také aspekty rozpočtového a finančního řízení a výkonnosti.

Podstatnou částí Výroční zprávy je **prohlášení o věrohodnosti (DAS)** předkládané Evropským účetním dvorem Evropskému parlamentu a Radě.

EÚD vydal výrok, ze kterého vyplývá, že **konsolidovaná účetní závěrka EU za rok 2020 zobrazuje věrně ve všech významných (materiálních) ohledech finanční situaci Evropské unie k 31. prosinci 2020**. Výsledky jejích činností, peněžní toky a změny čistých aktiv za daný rok jsou v souladu s Finančním nařízením a s účetními pravidly založenými na mezinárodně uznávaných účetních standardech pro veřejný sektor.

Dále EÚD konstatoval, že **příjmy, na nichž se zakládá účetní závěrka za rozpočtový rok 2020, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech legální a správné**.

EÚD rovněž prohlásil, že **celková odhadovaná míra chyb ve výdajích schválených v účetní závěrce za rozpočtový rok 2020 činí 2,7 %, tj. úroveň chybovosti je stejná jako v roce 2019. Významnou (materiální) mírou chyb je zatížena více než polovina těchto výdajů**, tedy podstatná část. Týká se to především úhradových výdajů, u nichž odhadovaná míra chyb činí 4,0 %. Objem těchto výdajů se v roce 2020, převážně kvůli nárůstu plateb v okruhu rozpočtu *Soudržnost*, zvýšil na 87,2 mld. €, což představuje 59,0 % kontrolovaného základního souboru. Dopady zjištěných chyb jsou proto ve schválených výdajích za tento rok jak významné (materiální), tak s rozsáhlým dopadem. Na základě toho **vydal EÚD záporný výrok o legalitě a správnosti výdajů** s tím, že výdaje schválené v účetní závěrce za rozpočtový rok 2020 jsou zatíženy významnou (materiální) mírou chyb.

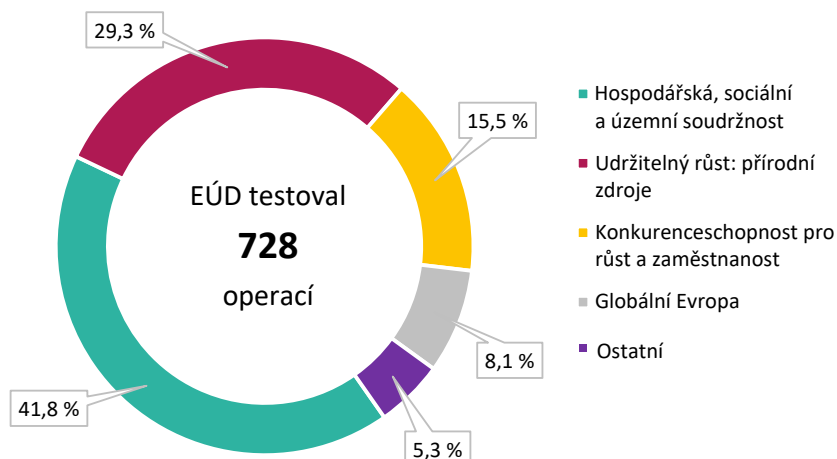
C.1.2.1 SPRÁVNOST VÝDAJOVÝCH OPERACÍ

Aby EÚD posoudil, zda byly výdaje vynaloženy v souladu s příslušnými právními předpisy, vybral reprezentativní vzorek 728 operací. Tvořily je převody prostředků z rozpočtu EU určené konečným příjemcům financování EU. Testování těchto operací přispělo k vypracování prohlášení o věrohodnosti a odhadu podílu nesprávných operací v celkovém kontrolovaném základním souboru, ve výdajích s vysokým rizikem a výdajích s nízkým rizikem⁷² a v každém okruhu VFR. Reprezentativní vzorek operací vybral EÚD tak, že základní soubor uskutečněných operací rozdělil na výdaje s nízkým rizikem a výdaje s vysokým rizikem.⁷³

72 Viz dále.

73 Na základě analýzy rizika vycházející z výsledků minulých auditů a posouzení ŘKS.

Graf č. 8: Podíl jednotlivých okruhů VFR na celkové míře chyb (v %)

Zdroj: Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2020, Úřad pro publikace Evropské unie, 2021.

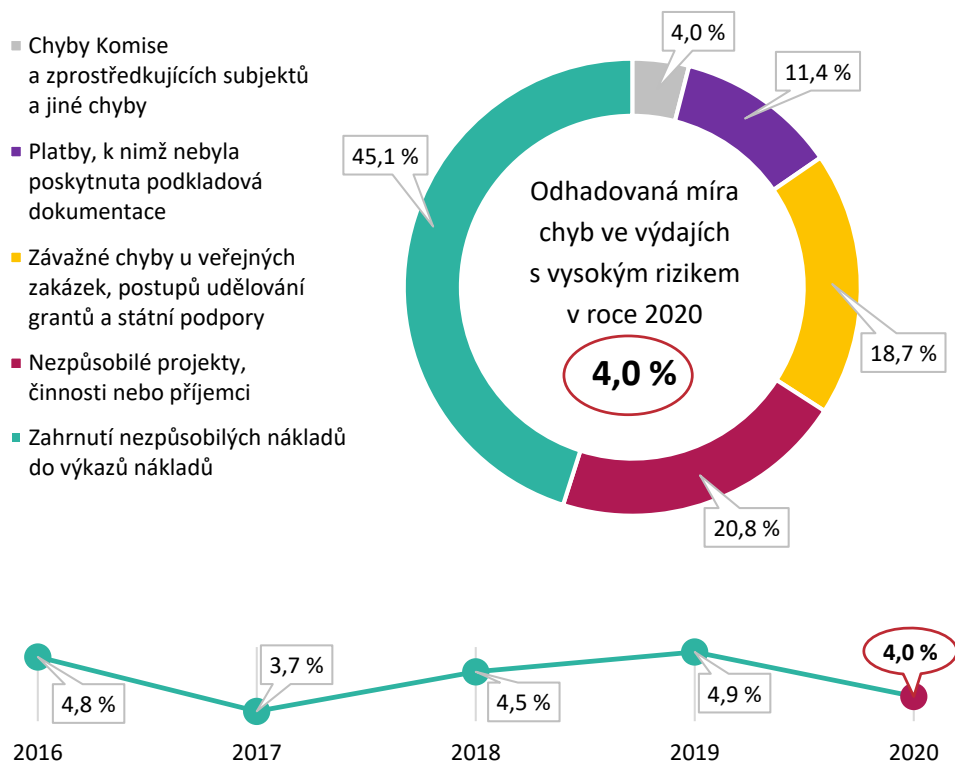
Riziko vzniku chyb shledal EÚD **nižší u výdajů, na něž se vztahují zjednodušená pravidla**. Tento typ výdajů zahrnuje především **nárokové platby**, u nichž příjemci musí splnit určité relativně jednoduché podmínky. Do tohoto typu výdajů patří např. přímá podpora zemědělců (*Přírodní zdroje*), studentská a výzkumná stipendia (*Konkurenceschopnost*) či platy a důchody zaměstnanců EU (*Správa*). Výdaje s nízkým rizikem v roce 2020 představovaly 41 % výdajů VFR (60,6 mld. €). **EÚD zde zjistil chybovost pod prahem významnosti, tedy pod 2 %.**

Naproti tomu **u výdajů, které podléhají složitým pravidlům**, konstatoval EÚD **vysoké riziko vzniku chyb**, přičemž jde zejména o **úhradové platby**, při nichž příjemci předkládají žádost o úhradu způsobilých výdajů, které jim vznikly. Příjemci musí prokázat, že provedou či provedli činnost, jež je pro podporu způsobilá, a také předložit podklady k vynaloženým způsobilým výdajům. Tato skupina výdajů zahrnuje např. investice do regionálního rozvoje a rozvoje venkova (*Soudržnost a Přírodní zdroje*⁷⁴), výzkumné projekty (*Konkurenceschopnost*) nebo projekty rozvojové pomoci (*Globální Evropa*). Výdaje s vysokým rizikem vzniku chyb reprezentují 59 % výdajů VFR, což odpovídá objemu 87,2 mld. € (z toho *Soudržnost* 48,4 mld. €, *Přírodní zdroje* 18,8 mld. € a *Konkurenceschopnost* 10,3 mld. €). **EÚD odhadl míru chyb u těchto výdajů na 4,0 %, což je o 0,9 p. b. méně než v roce 2019. Tato hodnota přesto výrazně přesahuje práh významnosti 2,0 %.**

74

Vysoce rizikové oblasti jsou rozvoj venkova, tržní opatření, rybolov, životní prostředí a klimatická opatření, na něž připadá přibližně 31 % plateb v rámci tohoto okruhu.

Graf č. 9: Podíl jednotlivých typů chyb na odhadované míře chyb u výdajů s vysokým rizikem v roce 2020 a vývoj míry chyb v letech 2016–2020

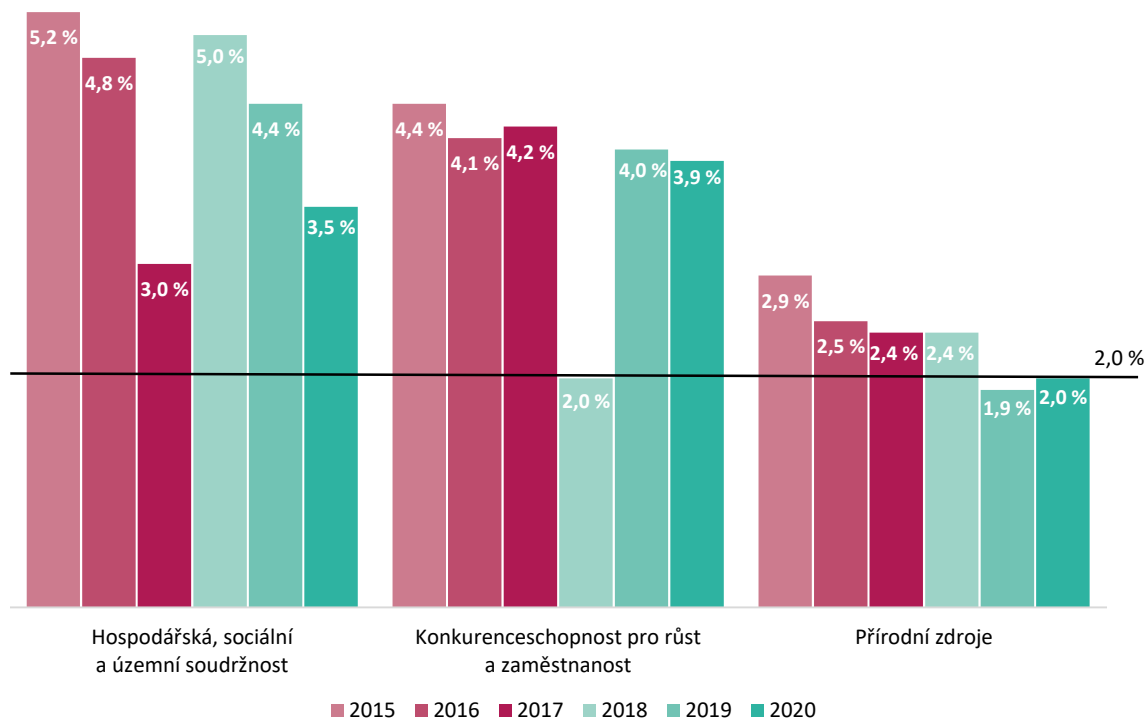

Zdroj: Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2020, Úřad pro publikace Evropské unie, 2021.

V případě *Konkurenceschopnosti* řídí většinu výdajů přímo Komise, včetně řízení prováděného prostřednictvím výkonných (decentralizovaných) agentur. U okruhu *Soudržnost* jsou opatření prováděna v rámci tzv. sdíleného řízení⁷⁵. Ačkoli odpovědnost za SZP (*Přírodní zdroje*) má Komise, řízení sdílí s platebními agenturami v ČR. **Vzhledem k tomu zde NKÚ publikuje informace EÚD o správnosti výdajových operací především za okruhy *Soudržnost* a *Přírodní zdroje*.**

75 Řízení sdílí Komise s ČR.

Graf č. 10: Srovnání odhadované míry chyb u výdajových oblastí EU v letech 2015–2020

Zdroj: výroční zprávy o plnění rozpočtu EU za rozpočtové roky 2015–2020, Úřad pro publikace Evropské unie, 2016–2021.

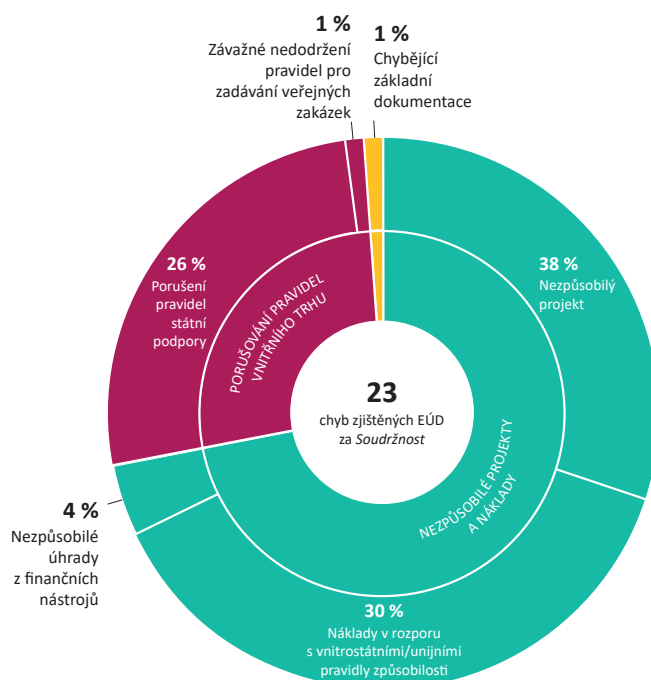
Pozn.: Vodorovná přímka představuje stanovený práh významnosti 2 %.

Správnost výdajových operací v okruhu Soudržnost

Cílem výdajů je zmenšovat rozdíly ve stupni rozvoje různých ČS a regionů EU a posilovat konkurenceschopnost všech regionů.

EÚD odhalil a vyčíslil ve 227 operacích celkem 23 chyb, které auditní orgány ČS neodhalily. Při zohlednění dalších 64 chyb, které auditní orgány ČS zjistily, **odhadl EÚD míru chyb na 3,5 %**. Přestože je tato hodnota stále vysoko na hladině významnosti, **meziročně znamená pokles o 0,9 p. b.**

Graf č. 11: Rozdělení chyb zjištěných EÚD za rok 2020 v okruhu *Soudržnost*

Zdroj: Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2020, Úřad pro publikace Evropské unie, 2021.

EÚD vyslovil názor (viz bod 5.17 Výroční zprávy), že „počet a dopad zjištěných chyb prokazují, že **zavedené kontroly dosud dostatečně nezmiňují vysoké přirozené riziko chyb v této oblasti**. To se týká zejména řídicích orgánů, jejichž ověřování není účinné při prevenci nebo odhalování nesrovnalostí u výdajů vykázaných příjemci. Další chyby jsou výsledkem rozhodnutí přijatých samotnými řídicími orgány.“

Správnost výdajových operací v okruhu *Přírodní zdroje*

Cílem výdajů v okruhu *Přírodní zdroje* je zajistit životaschopnou produkci potravin se zaměřením na příjmy v zemědělství, zemědělskou produktivitu a cenovou stabilitu, udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu se zaměřením na emise skleníkových plynů, biologickou rozmanitost, půdu a vodu a vyvážený územní rozvoj.

EÚD testoval v oblasti rozvoje venkova **104 plateb**, z nichž 87 bylo bez chyb. **U šesti plateb neměl zjištěný nesoulad s pravidly finanční dopad**. Ve zbývajících **11 případech byla chyba vyčíslena**, přičemž u pěti z nich byl zjištěn dopad přesahující 20 %.

EÚD rovněž **testoval 88 přímých plateb**. Z tohoto vzorku bylo 76 operací bez chyb. **Deset vyčíslených chyb** v těchto režimech vzniklo nadhodnocením způsobilé plochy zemědělské půdy nebo počtu zvířat ze strany zemědělců žádajících o poskytnutí podpory. **U dvou případů přímých plateb zjistil EÚD nesoulad s pravidly, který však neměl finanční dopad**.

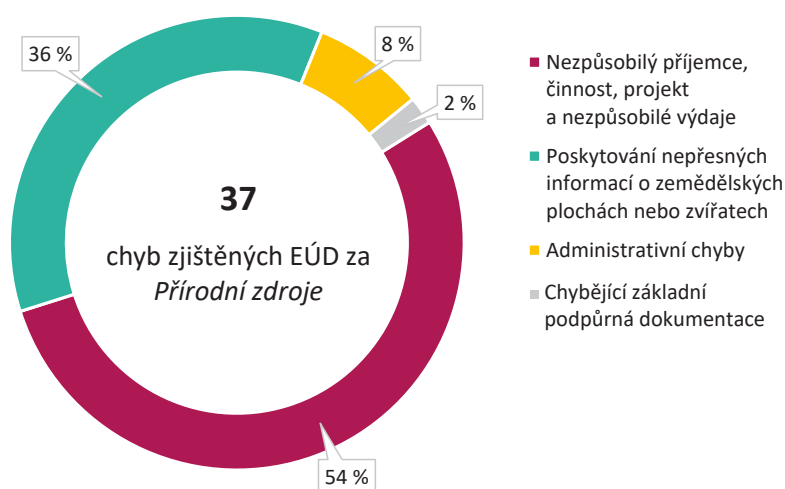
V případě zemědělských **tržních opatření testoval EÚD celkem 16 operací a zjistil tři případy**, kdy platební agentury proplatily nezpůsobilé výdaje. Ve dvou z těchto případů překročila chyba 20 %. **V jednom případě** byl zjištěn nesoulad s pravidly, který **neměl finanční dopad**.

Také na projekty v **oblasti rybolovu, životního prostředí a opatření v oblasti klimatu** se vztahují různá výběrová kritéria a podmínky způsobilosti. **V devíti operacích zjistil EÚD jednu vyčíslenou chybu** pramenící z vykázaní a proplacení nezpůsobilých výdajů. **Ve čtyřech případech nesoulad s pravidly neměl finanční dopad**.

Poslední kontrolovanou operací byla jedna vratka členskému státu týkající se předchozí opravy v rámci SZP.

Míra chyb ve výdajích na Přírodní zdroje se blížila prahu významnosti (materiality). Z testování operací v tomto okruhu VFR (celkem 218 kontrolovaných operací) vyplývá, že odhadovaná celková míra chyb činila **2,0 %**, tj. **o 0,1 p. b. více než v roce 2019**. Míra chyb u přímých plateb, které představují 69 % plateb v tomto okruhu, nebyla významná. Naproti tomu u výdajových oblastí, v nichž EÚD zjistil vyšší riziko chybovosti⁷⁶ a na něž připadá 31 % plateb v rámci tohoto okruhu, byla odhadovaná míra chyb významná (materiální).

Graf č. 12: Rozdělení chyb zjištěných EÚD za rok 2020 v okruhu *Přírodní zdroje*

Zdroj: Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2020, Úřad pro publikace Evropské unie, 2021.

C.1.2.2 SPRÁVNOST PŘÍJMOVÝCH OPERACÍ

Komise ověřuje HND ve víceletém cyklu. Zkoumá, zda jsou postupy, které uplatňují ČS pro sestavování národních účtů, v souladu s rámcem ESA 2010⁷⁷ a zda jsou údaje o HND srovnatelné, spolehlivé a úplné. Cyklus ověřování údajů o HND pro vlastní zdroje, který běžel od roku 2010⁷⁸, Komise uzavřela v roce 2020, a to u všech ČS kromě Francie⁷⁹, což zvyšuje rozpočtovou nejistotu ve vnitrostátních rozpočtech, resp. nejistotu, pokud jde o výpočet budoucích příspěvků Francie i ostatních ČS.

Komise vydala velký počet výhrad k HND. S výjimkou výhrady o dopadu globalizace na HND (v oblasti výzkumu a vývoje v nadnárodních společnostech) **umožňují tyto výhrady provádět změny ve statistických údajích ČS po dobu deseti let.** Pokud by byla udělena výjimka i v oblasti dopadu globalizace, došlo by k oslabení spolehlivosti, srovnatelnosti i úplnosti údajů o HND členských států za období let 2010–2017, přičemž takové oslabení není v souladu s pravidly EU pro výpočet vlastního zdroje z HND.

Generální ředitelství Komise pro rozpočet (GR BUDG) ve své výroční zprávě o činnosti za rok 2020 ponechalo (již pátý rok v řadě) **výhradu z důvodu podhodnoceného dovozu textilu a obuvi z Číny v období 2011 až 2017. V důsledku předemtného podhodnocení je výše TVZ odvedených do rozpočtu EU nesprávná.** Nedostatky přetrvávají i ve vnitrostátních kontrolních systémech pro sestavování výkazů TVZ⁸⁰.

76 Tj. rozvoj venkova, tržní opatření, rybolov, životní prostředí a klimatická opatření.

77 *Evropský systém účtů 2010* stanoví metodiku o společných standardech, definicích, klasifikacích a účetních pravidlech, které se musí používat při sestavování účtů a tabulek srovnatelným způsobem pro účely EU.

78 S výjimkou Chorvatska, pro něž období, po které zůstávají údaje otevřené, začalo v roce 2013.

79 V případě Francie se ověřování zpozdilo kvůli neuspokojivému popisu postupů pro sestavování údajů v soupisu k HND.

80 Např. v případě Nizozemska je ze strany EÚD zpochybnována spolehlivost výkazů TVZ kvůli omezením celního informačního systému již od roku 2013.

Ve srovnání s rokem 2019 se počet výhrad k DPH zvýšil z 95 na 104 (tj. o 9 %) a počet otevřených případů v souvislosti s TVZ poklesl z 356 na 326 (o 8 %).

EÚD konstatoval, že míra chyb v příjmech nebyla významná. Kvůli stále přetrvávajícím nedostatkům však byly jen částečně účinné jak hlavní vnitřní kontroly TVZ, které EÚD v některých ČS posuzoval, tak uzavření ověřovacího cyklu HND, které EÚD prověřoval u Komise.

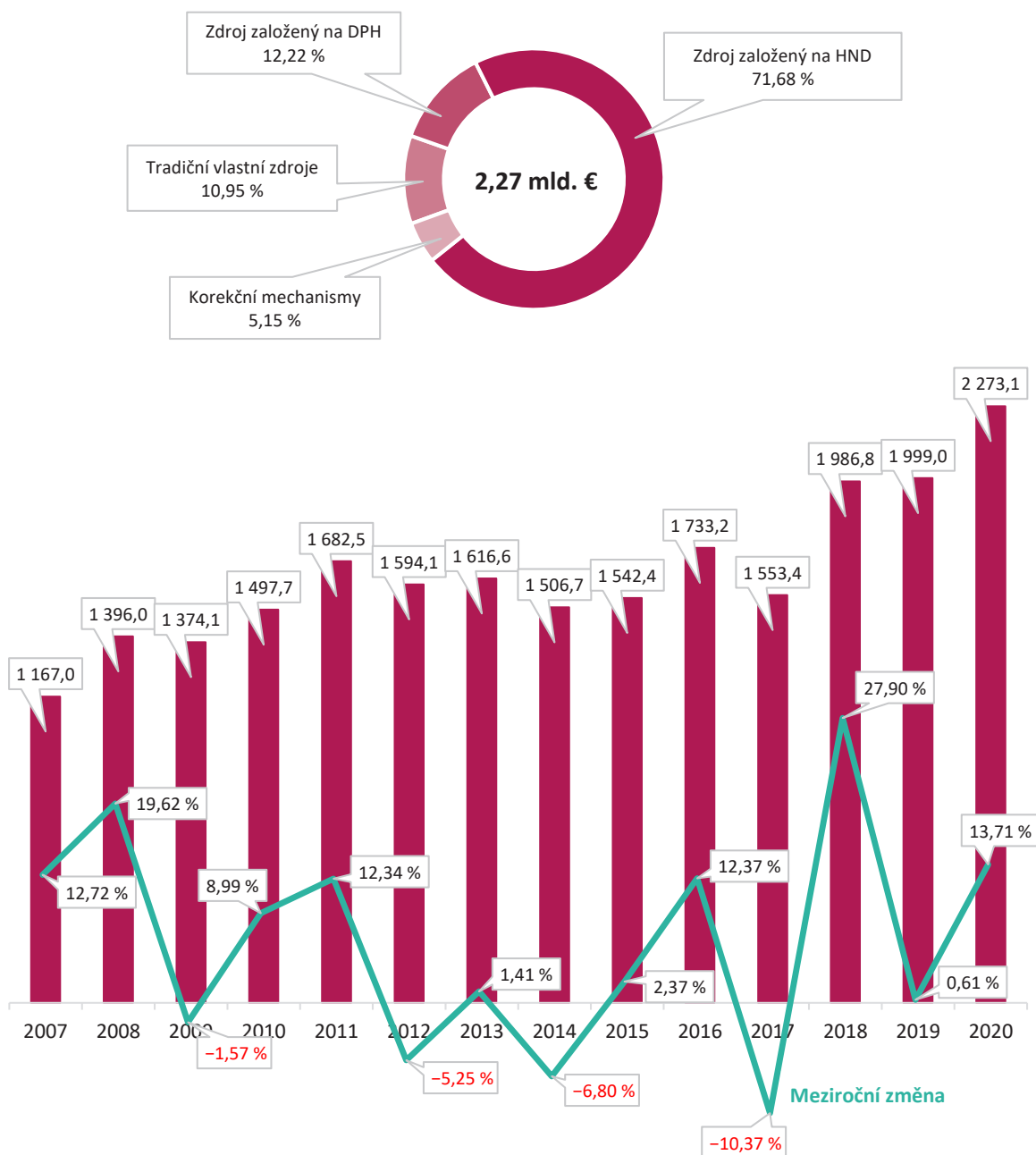
EÚD s ohledem na výše uvedená zjištění doporučil:

- do konce roku 2024 přezkoumat a aktualizovat způsob ověřování s cílem zkrátit dobu, po kterou zůstávají údaje o HND otevřené;
- do poloviny roku 2023 přijmout další opatření, která řádně vyřeší dopad globalizace na HND;
- do konce roku 2022 zajistit spolehlivost nizozemských výkazů TVZ.

C.2 ROZPOČET EU A JEHO VZTAH K ČESKÉ REPUBLICE

Platby, které ČR odvedla do rozpočtu EU v roce 2020, dosáhly nejvyšší úrovně v dosavadní historii. Jednalo se o částku 2 273,10 mil. € a meziročně o nárůst o 13,71 % (viz následující sloupcový graf). Strukturu plateb za rok 2020 uvádí následující prstencový graf.

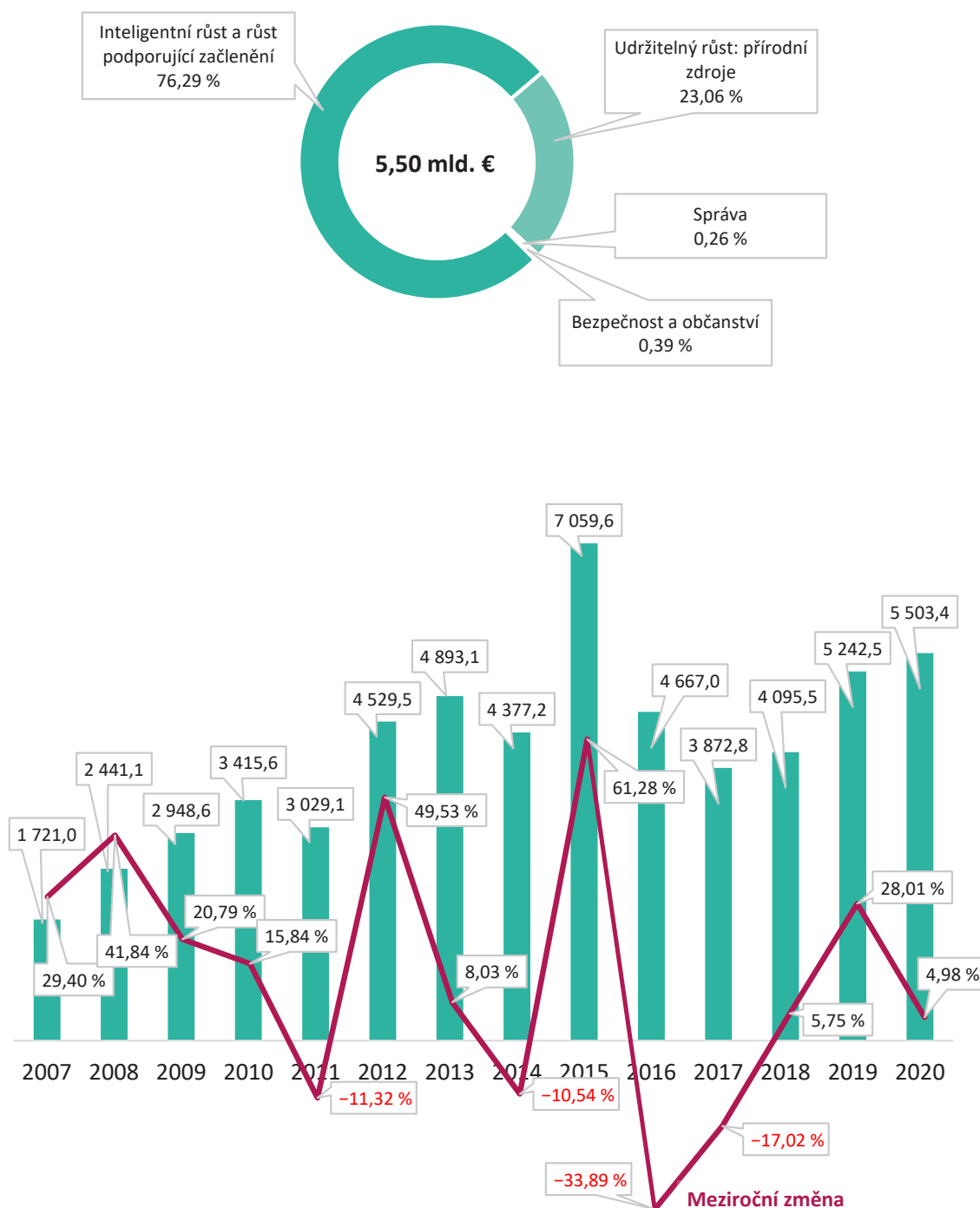
Graf č. 13: Struktura plateb ČR do rozpočtu EU v roce 2020 (v %) a vývoj celkové výše těchto plateb (v mil. €) a jejich meziroční změny (v %) v letech 2007–2020

Zdroj: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2014-2020/spending-and-revenue_en, Komise, 2021.

Vývoj příjmů České republiky z rozpočtu EU je závislý na fázi programového období, resp. na související intenzitě čerpání prostředků z ESIF (viz následující sloupcový graf). Tomu odpovídá i skutečnost, že **od roku 2017 výše plateb z EU do ČR postupně roste. V roce 2020 dosáhla již 5 503,36 mil. €, což znamená meziroční nárůst o 4,98 %**. Struktura příjmů je prezentována následujícím prstencovým grafem.

Graf č. 14: Struktura příjmů ČR z rozpočtu EU v roce 2020 (v %) a vývoj celkové výše těchto příjmů (v mil. €) a jejich meziroční změny (v %) v letech 2007–2020

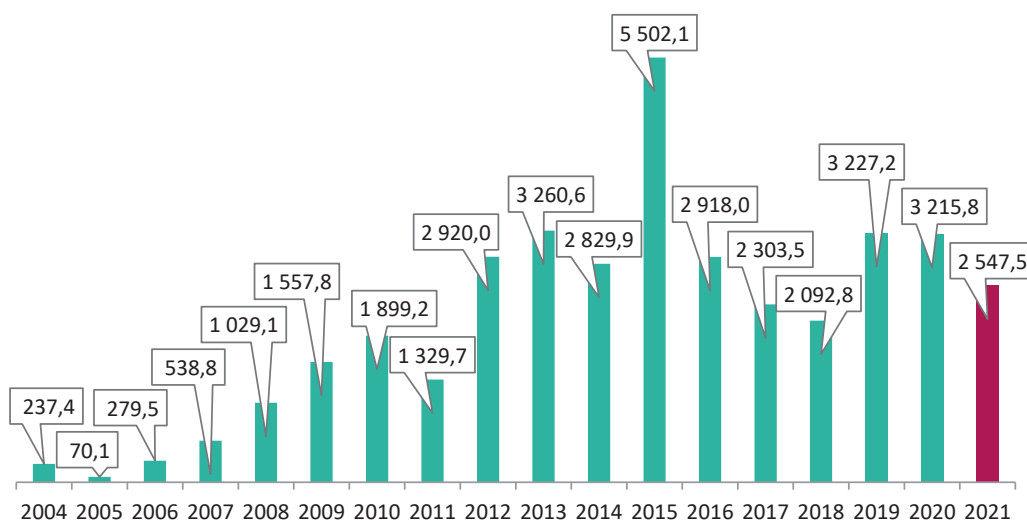
Zdroj: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2014-2020/spending-and-revenue_en, Komise, 2021.

C.2.1 VÝVOJ ČISTÉ POZICE ČR VE VZTAHU K ROZPOČTU EU DO ROKU 2021

Česká republika stále patří mezi tzv. čisté příjemce, tj. takové ČS, které z rozpočtu EU získávají větší množství peněžních prostředků, než do něj odvádějí. Rozdíl mezi příjmy z rozpočtu a odvody do něj udává hodnotu tzv. čisté pozice.⁸¹ Za roky 2004–2020 dosáhla čistá pozice ČR hodnoty převyšující 35,21 mld. € (a to bez výdajů na decentralizované agentury Komise a výdajů na *Správu*).

Výše čisté pozice ČR se meziročně prakticky nezměnila. Její pokles o 11,41 mil. € představuje snížení o 0,35 %. Graf č. 15 zobrazuje vývoj čisté pozice za celou dobu členství ČR v EU. Není bez zajímavosti, že výše čisté pozice v roce 2020 (3 215,8 mil. €) je téměř shodná nejen s hodnotou za rok 2019 (3 227,2 mil. €), ale také s hodnotou vykázanou za rok 2013 (3 260,6 mil. €). Rok 2013 byl, stejně jako rok 2020, posledním rokem svého programového období. V obou těchto letech také došlo k výraznému poklesu tempa růstu příjmů z rozpočtu EU (viz spojnicový graf č. 14).

Graf č. 15: Čistá pozice ČR v letech 2004–2020 (s doplněním o údaj MF za rok 2021) (v mil. €)

Zdroj: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2014-2020/spending-and-revenue_en, Komise, 2021; tisková zpráva *Čistá pozice ČR vůči EU dosáhla v roce 2021 bezmála 89 mld. Kč*, MF, 1. února 2022.

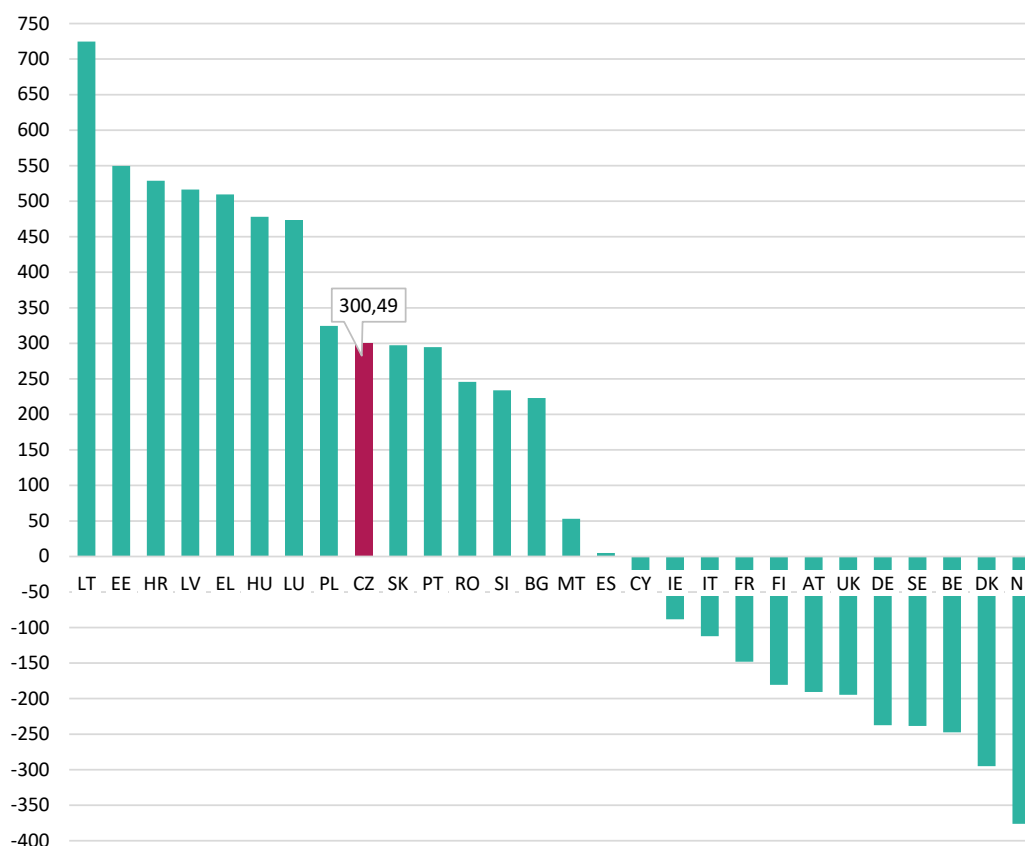
Pozn.: Čistá pozice za rok 2021 publikovaná Ministerstvem financí je zde uvedena bez započítání zálohy z nástroje *NextGenerationEU*.

V porovnání s rokem 2019 klesla ČR ze čtvrtého na páté místo pomyslného žebříčku největších čistých příjemců. Vyšší hodnotu čisté pozice měly Polsko (12 276 mil. €), Řecko (5 441 mil. €), Rumunsko (4 717 mil. €) a Maďarsko (4 651 mil. €). Naopak největším čistým plátcem v roce 2020 bylo Německo (19 739 mil. €) následované Spojeným královstvím (13 039 mil. €) a Francií (10 012 mil. €).

Takovéto porovnání samozřejmě nezohledňuje lidnatost jednotlivých ČS. NKÚ proto provedl přepočítání čisté pozice všech ČS (a Spojeného království) na jednoho obyvatele.

81 Dále uváděné hodnoty čisté pozice (není-li uvedeno jinak) byly vypočteny z rozpočtu EU v podobě, v jaké prošel posouzením EÚD (DAS). Čistá pozice je vypočítávána tak, že od celkových příjmů ČS z rozpočtu EU očištěných o příjmy určené na úhradu administrativních nákladů a na úhradu nákladů decentralizovaných agentur Komise jsou odečteny celkové odvody z ČS do rozpočtu EU včetně TVZ očištěných o náklady spojené s výběrem cel (20 %).

Graf č. 16: Čistá pozice v přepočtu na jednoho obyvatele v roce 2020 (v €)

Zdroj: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2014-2020/spending-and-revenue_en, Komise, 2021; Eurostat, 31. března 2022.

I v tomto přehledu si ČR meziročně mírně pohoršila. **Ze sedmého místa klesla v roce 2020 na místo deváté, přičemž se o bezmála 2 € snížila i čistá pozice ČR přepočítaná na jednoho obyvatele** (klesla na 300,49 €). Graf ukazuje, že ČR patří do „druhého sledu“ čistých příjemců (po přepočtu na osobu), a to spolu s Polskem, Slovenskem a Portugalskem. Největšími čistými příjemci na obyvatele jsou tradičně pobaltské republiky, Maďarsko, Chorvatsko a Řecko. Tuto skupinu ČR v roce 2020 nezvykle doplnilo Lucembursko, které je obvykle čistým plátcem (po odečtení prostředků z rozpočtového okruhu *Správa*).

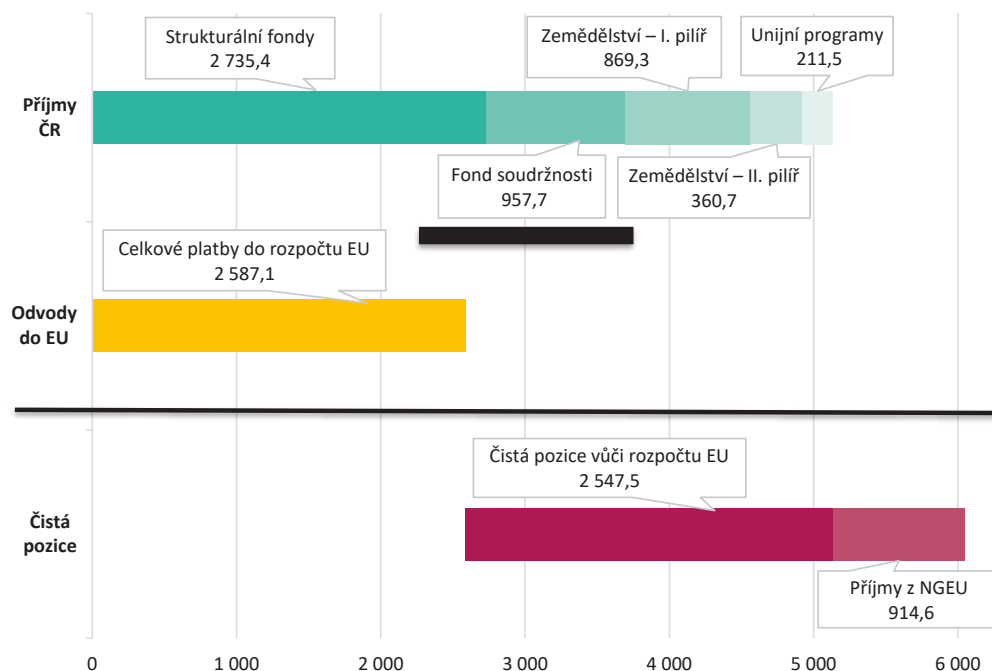
Ministerstvo financí vydalo 1. února 2022 tiskovou zprávu *Čistá pozice ČR vůči EU dosáhla v roce 2021 bezmála 89 mld. Kč*.⁸² Zpráva mj. uvádí, že příjmy ČR z EU byly o 65,3 mld. Kč vyšší než odvody do rozpočtu EU (tj. čistá pozice ČR za rok 2021 dle MF⁸³). MF k této částce dále připočítává zálohu ve výši 23,5 mld. Kč poskytnutou Komisí z nástroje *NextGenerationEU*⁸⁴ /NGEU/.

82 Viz <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/cista-pozice-cr-vuci-eu-dosahla-v-roce-2-46333>.

83 Hodnoty vykazované Ministerstvem financí se poněkud liší od hodnot uvedených následně Komisí. Rovněž NKÚ vypočítává čistou pozici odlišně od MF, např. do čisté pozice nezapočítává náklady na administrativu (okruh *Správa*).

84 Jedná se o balíček hospodářské obnovy EU určený na podporu zotavení ČR z ekonomických důsledků pandemie covidu-19.

Schéma č. 2: Příjmy, odvody a čistá pozice ČR v roce 2021 dle údajů MF (v mil. €)

Zdroj: tisková zpráva *Čistá pozice ČR vůči EU dosáhla v roce 2021 bezmála 89 mld. Kč*, MF, 1. února 2022.

Pozn.: *Zemědělství – I. pilíř* zahrnuje prostředky na přímé platby, tržní opatření a veterinární opatření.
Zemědělství – II. pilíř zahrnuje prostředky na rozvoj venkova a rybářství.

C.3 OCHRANA FINANČNÍCH ZÁJMŮ EU

Body C.3.2, C.3.3 a C.3.4.2 zpracoval na základě žádosti NKÚ Centrální kontaktní bod sítě AFCOS (MF).

C.3.1 VÝROČNÍ ZPRÁVA O OCHRANĚ FINANČNÍCH ZÁJMŮ EVROPSKÉ UNIE V ROCE 2020

Podle čl. 325 odst. 5 SFEU předkládá Komise ve spolupráci s ČS⁸⁵ Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o opatřeních k boji proti podvodům a jiným protiprávním jednáním poškozujícím finanční zájmy EU. Výroční zpráva za rok 2020 /Zpráva/ byla vydána jako 32. zpráva v pořadí.⁸⁶

85 ČS spolupracují na vydávání výročních zpráv vzhledem k tomu, že spravují v rámci tzv. sdíleného řízení tři čtvrtiny rozpočtových výdajů EU a v rámci příjmů vybírají TVZ.

86 Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: 32. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boj proti podvodům – 2020, COM(2021) 578 v konečném znění ze dne 20. září 2021.

Ve svém úvodu **Zpráva charakterizuje rok 2020 jako rok poznamenaný pandemií covidu-19 a jejími dopady**. Podává informaci o bezprecedentních rozhodnutích vydaných orgány EU s cílem řešit tuto situaci zejména v oblasti podpory hospodářské politiky. **Příslušné orgány schválily rozpočet EU na období let 2021–2027 (více než 1,07 bilionu €), nástroj NextGenerationEU (750 mld. €) a jeho stěžejní program Nástroj pro oživení a odolnost. Rozpočet EU v souhrnné výši 1,8 bilionu € má být směřován na opatření k obnově Evropy s prioritami zaměřenými na ochranu a zlepšování životního prostředí, digitalizaci a zvýšení ekonomické odolnosti.** Správa finančních prostředků rozpočtu EU v PO21+ by měla přinést poměrně výrazné změny a zjednodušení zejména u ESIF s vyšším:

- podílem plateb založených spíše na výkonnosti než na nákladech;
- využíváním zjednodušeného vykazování nákladů a jednorázových částek.

Podle Zprávy se v průběhu roku 2020 dále **zintenzivnila vzájemná spolupráce mezi Úřadem pro boj proti podvodům /OLAF/ a dalšími subjekty tvořícími strukturu pro boj proti podvodům a na ochranu peněz daňových poplatníků EU. Konkrétně s Úřadem evropského veřejného žalobce (oblast vyšetřování a stíhání), s Eurojustem⁸⁷ (koordináční úloha), Europol⁸⁸ (analytická kapacita) a s vnitrostátními orgány.**

Členské státy EU jsou v rámci sdíleného řízení rozpočtu EU povinny hlásit OLAF nesrovnalosti⁸⁹ podvodného charakteru i nesrovnalosti nepodvodného charakteru /ostatní nesrovnalosti/, a to prostřednictvím systému pro řízení a analýzu nesrovnalostí *Irregularities Management System (IMS)*. Nesrovnalosti týkající se výdajů uskutečněných v rámci přímého řízení rozpočtu EU jsou Komisí hlášeny do účetního systému ABAC⁹⁰.

V oblasti příjmů EU odpovídají jednotlivé ČS za provádění celních předpisů, celních kontrol a za výběr cel, spotřebních daní a daní splatných při dovozu. Celní orgány mají dále na starosti např. uplatňování nefiskálních opatření zaměřených na zlepšení vnitřní bezpečnosti EU a ochranu EU před nekalým a nezákonným obchodem.

Za rok 2020 bylo úřadu OLAF oznámeno celkem 9 726 nesrovnalostí podvodného i nepodvodného charakteru, což představuje ve srovnání s rokem 2019 pokles o více než 17 %. Celkový objem nahlášených nesrovnalostí dosáhl výše 1 328,44 mil. €. Také zde byl zaznamenán meziroční pokles, a to o více než 14 %.

Na tomto pozitivním vývoji se podílela většina souhrnných hodnotových ukazatelů, jak je zřejmé z posledního řádku tabulky č. 11. **Výjimku představoval ukazatel počet podezření na podvod, kde u kategorie výdajů byl zaznamenán meziroční nárůst počtu případů o 26 %.** Tato skutečnost byla způsobena zejména **zvýšením počtu hlášení podezření na podvod u výdajů z oblasti politiky soudržnosti a rybolovu (nárůst o 50 %).** Také u kategorie příjmů došlo v tomto ukazateli k nárůstu počtu oznámení, a to o 6 %. **Přes uvedené nárůsty počtů oznámení se celková hodnota ukazatele objem podezření na podvod v meziročním srovnání snížila o 19 %.** Podobný trend snižování vykázaly i ukazatele charakterizující vývoj u ostatních nesrovnalostí.

87 Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti trestní justice funguje na základě čl. 85 Lisabonské smlouvy a nařízení o Eurojustu, které vstoupilo v platnost 12. prosince 2019. Eurojust koordinuje činnost vnitrostátních orgánů z ČS i ze třetích zemí při vyšetřování a stíhání přeshraniční trestné činnosti.

88 Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti vymáhání práva, která vznikla v roce 1994. Europol je podpůrné centrum informací o trestné činnosti a středisko pro odborné znalosti v oblasti prosazování práva.

89 ČS mají povinnost oznámit OLAF všechny nesrovnalosti, které přesahují částku 10 000 € ze zdrojů EU. OLAF rozlišuje nesrovnalosti podvodného a nepodvodného charakteru. Do kategorie podvodných nesrovnalostí spadá „podezření na podvod“ a „potvrzený podvod“.

90 *Accrual Based Accounting*.

Zpráva v souladu s publikovanými údaji konstatuje, že počet podvodů a nesrovnalostí oznámených příslušnými orgány EU a vnitrostátními orgány v roce 2020 v porovnání s předchozími roky v zásadě klesl. Dále uvádí, že snížení počtu odhalených a oznámených nesrovnalostí jiného než podvodného charakteru v některých oblastech výdajů nelze snadno vysvětlit, a vyvolává tudíž obavy o věrohodnost. Zároveň se podle vyjádření Komise objevují další úkoly související s novými způsoby správy finančních prostředků EU spojenými s výkonností a dosahováním konkrétních cílů nebo oblastmi zvýšených výdajů například v souvislosti s ekologickou a digitální transformací či zdravotnictvím.

Následující přehled vychází z přílohy č. 2 Zprávy a uvádí hodnoty nesrovnalostí nahlášených všemi ČS, tj. bez třetích států (oblast předvstupní pomoci kromě ČS), bez Spojeného království a bez zahrnutí přímých výdajů.

Tabulka č. 11: Počty a peněžní vyjádření případů podezření na podvod a ostatních nesrovnalostí oznámených OLAF v roce 2020 členskými státy EU a meziroční změny těchto ukazatelů (v %)

Rozpočtová oblast (výdaje/příjmy)		Počet podezření na podvod		Objem podezření na podvod		Počet ostatních nesrovnalostí		Objem ostatních nesrovnalostí	
		2020	MZ	2020 (v mil. €)	MZ	2020	MZ	2020 (v mil. €)	MZ
Zemědělství	EU	255	9 %	28,39	15 %	3 016	8 %	162,42	-21 %
	z toho ČR	2	-82 %	0,21	-95 %	44	-52 %	0,88	-64 %
Politika soudržnosti a rybolov	EU	281	50 %	225,11	-34 %	2 297	27 %	490,29	-2 %
	z toho ČR	22	-52 %	5,84	-69 %	175	33 %	10,73	-33 %
Vnitřní politiky celkem	EU	2	100 %	0,48	N/A	54	500 %	2,80	30 %
	z toho ČR	0	-	0,00	-	2	100 %	0,15	-32 %
Předvstupní politika	EU	2	50 %	0,43	N/A	4	0 %	0,24	200 %
	z toho ČR	0	-	0,00	-	0	-	0,00	-
Výdaje celkem	EU	540	26 %	254,41	-31 %	5 371	16 %	655,75	-8 %
	z toho ČR	24	-58 %	6,05	-74 %	221	-1 %	11,76	-37 %
Příjmy celkem	EU	449	6 %	107,83	35 %	3 366	-21 %	311,26	-22 %
	z toho ČR	0	-	0,00	-	60	18 %	4,83	12 %
Celkem	EU	989	16 %	362	-19 %	8 737	-1 %	967,01	-13 %
	z toho ČR	24	-58 %	6,05	-74 %	281	2 %	16,59	-28 %

Zdroj: zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: 32. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boj proti podvodům – 2020, COM(2021) 578 v konečném znění ze dne 20. září 2021.

Pozn.: MZ – meziroční změna. Údaj představuje odchylku oproti roku 2019 vyjádřenou v %.

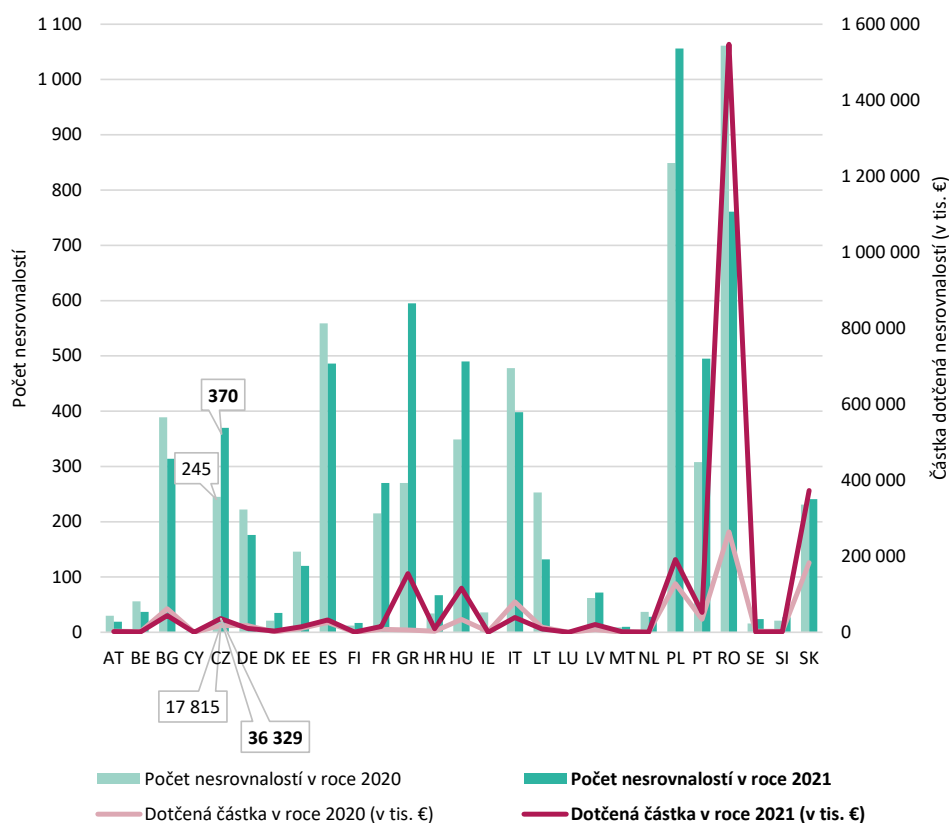
Z údajů uvedených v přehledu vyplývá, že **ČR nahlásila za rok 2020 celkem 24 nesrovnalostí s podezřením na podvod** (2,4 % v rámci EU), což představuje meziroční **snížení o 58 %**. Na tomto počtu se podílela výhradně oblast výdajů, a to zejména v rámci politiky soudržnosti a rybolovu, neboť za oblast příjmů nebylo žádné hlášení podáno. **Související objem podezření na podvod byl vyčíslen na 6,05 mil. €** (1,7 % v rámci EU) a v meziročním srovnání se jedná o **pokles o 74 %**. **Počet nahlášených ostatních nesrovnalostí dosáhl hodnoty 281** (3,2 % v rámci EU), což představuje ve srovnání s rokem 2019 **nárůst o 2 %**. Toto meziroční zvýšení bylo způsobeno nárůstem oznámených případů v oblasti příjmů. **Související objem ostatních nesrovnalostí činil 16,59 mil. €** (1,7 % v rámci EU) a tato hodnota znamenala **meziroční pokles o 28 %**. Za výrazným poklesem objemu ostatních nesrovnalostí oznámených Českou republikou stojí jak oblast výdajů na politiku soudržnosti a rybolovu, tak i oblast zemědělství.

C.3.2 HLÁŠENÍ NESROVNALOSTÍ ÚŘADU OLAF Z POHLEDU ČLENSKÝCH STÁTŮ

Níže uvedená data srovnávají počty nesrovnalostí nahlášených úřadu OLAF jednotlivými ČS v letech 2020 a 2021, a to za všechna programová období. Vyšší počet detekovaných nesrovnalostí závisí mj. na velikosti celkové alokace a počtu projektů v dané zemi. Nemusí však nutně znamenat vyšší náchylnost k nesrovnalostem, ale naopak kvalitnější systém kontrol a odhalení vzniklých pochybení.

V porovnání s rokem 2020 došlo na celoevropské úrovni v roce 2021 k nárůstu počtu nahlášených nesrovnalostí o téměř 6 %, přičemž částka dotčená nesrovnalostmi se zvýšila o 194 %. Míra potvrzených podvodů zůstala na stejné úrovni. Nejvíce zřetelný byl meziroční nárůst v případě Řecka (o 120 %), Chorvatska (o 97 %), Dánska (o 67 %) a Portugalska (o 61 %). U některých ČS došlo naopak k poklesu počtu nahlášených nesrovnalostí, a to zejména u Irska, Litvy, Rakouska a Belgie. Česká republika se co do počtu nahlášených nesrovnalostí a dotčené částky pohybuje přibližně v polovině žebříčku ČS. Pokud jde o podvodná jednání, patří ČR ke státům, které v posledních dvou letech nahlásily alespoň jeden potvrzený podvod.

Graf č. 17: Nesrovnalosti nahlášené OLAF jednotlivými ČS v letech 2020 a 2021 za všechna programová období

Zdroj: informace CKB AFCOS podle údajů OLAF, duben 2022.

Zajímavé srovnání nabídl OLAF v roce 2021, kdy provedl analýzu poklesu počtu ostatních nesrovnalostí mezi programovým obdobím 2007–2013 /PO7+/ a PO14+, v níž porovnával počet všech dosud nahlášených nesrovnalostí tohoto typu od ČS v období sedmi let. Rozdíl mezi oběma obdobími, zejména k jejich konci, je výrazný. Kumulovaný počet ostatních nesrovnalostí dosáhl na konci PO7+ prakticky dvojnásobné hodnoty oproti PO14+. **Vývoj počtu nesrovnalostí v ČR je obdobný jako vývoj v celé EU.**

Hlavními příčinami odlišného počtu nahlášených nesrovnalostí mezi PO7+ a PO14+ byly zejména následující skutečnosti:

- **Změna v metodologickém přístupu Komise k hlášení nesrovnalostí**, pokud jde o podezření na podvod / potvrzený podvod:

V programovém období 2007–2013 byly Komisi předkládány všechny nesrovnalosti klasifikované jako podezření na podvod / potvrzený podvod bez ohledu na výši dotčené částky. V programovém období 2014–2020 začalo být u těchto nesrovnalostí uplatňováno stejné pravidlo jako u ostatních nesrovnalostí, tj. pro jejich nahlášení Komisi začal být sledován limit částky dotčené ve výši 10 000 €.

- **Jasně nastavení okamžiku vzniku podezření na podvod a potvrzeného podvodu** ze strany CKB AFCOS pro potřeby hlášení:

CKB AFCOS konzultoval v roce 2017 určení rozhodných okamžiků se zástupci Policie České republiky a navázal je na jednotlivé úkony definované v trestním řádu⁹¹. Nyní již nedochází k odlišnostem ve vykazování této oblasti mezi jednotlivými ŘO; vstupy jsou jednotné a porovnatelné.

- **Používání zjednodušených metod vykazování:**

Jedná se o alternativní metodu pro výpočet způsobitelných nákladů projektu (oproti metodě skutečně vzniklých nákladů), kdy hlavním smyslem je, že u jednotlivých podkladů se již nevyžaduje sledování každého eura spolufinancovaných výdajů. Tento způsob vykazování významně snižuje administrativní zátěž a rovněž přispívá k nižší chybovosti.⁹²

- **Změna v přístupu k definici nesrovnalosti:**

Ve zkráceném programovém období 2004–2006 byla národní definice nesrovnalosti mnohem širší než dnes, což vedlo k hlášení nesrovnalostí i u případů, které vznikaly před vlastním vykazáním výdajů, a rovněž v případech, kdy byla nesrovnalost opodstatněná, ale stále nepotvrzená. V následujícím programovém období, zejména v jeho počátku, byla situace stejná. Ke konci PO7+ však byla revidována metodika. Ta nově stanovila okamžik hlášení nesrovnalosti tak, že se hlásí pouze nesrovnalosti, které jsou potvrzeny příslušnými ŘO a současně se týkají výdajů, u kterých již proběhla certifikace.

V případě výhledu **do budoucna bude v PO21+ přistoupeno k další významné změně, a to k hlášení vzájemně propojených nesrovnalostí**. Do hlášení nesrovnalostí se tedy nově promítnou i **podlimitní nesrovnalosti téhož hospodářského subjektu, pokud v celkovém součtu dosáhnou limitu 10 000 €**. V průběhu PO14+ byla tato možnost na dobrovolné bázi členského státu; **v České republice byla využívána u fondů SZP**. V tuto chvíli jsou veškeré technické požadavky zapracovány do monitorovacího systému a na metodologické úrovni jsou již ze strany CKB AFCOS pokryty.

91 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

92 Česká republika začala tuto možnost v rámci PO14+ využívat a za tímto účelem byly uzpůsobeny i kontrolní mechanismy.

C.3.3 OCHRANA FINANČNÍCH ZÁJMŮ EVROPSKÉ UNIE V ČESKÉ REPUBLICE

Hlášení nesrovnalostí⁹³ je základní povinností všech ČS a je jedním z kroků protipodvodného cyklu sestávajícího z prevence, odhalování, šetření, vymáhání a nápravy. Hlášení je za splnění určitých podmínek (částka evropského spolufinancování dotčená nesrovnalostí činí minimálně 10 000 €) zasíláno Komisi⁹⁴, resp. přímo OLAF, a to formou pravidelných zpráv. Tyto zprávy obsahují informace jak o prvotně identifikovaných nesrovnalostech, tak o vývoji v šetření již dříve nahlášených nesrovnalostí. Na základě obdržených vstupních informací od všech ČS analyzuje OLAF získaná data, vyhodnocuje použité praktiky při spáchání nesrovnalosti a rovněž cílí své kontrolní aktivity. CKB AFCOS je mu v tomto smyslu partnerem na národní úrovni za oblast správních.

Usnesením vlády ze dne 5. září 2007 č. 1010 byl na MF zřízen CKB AFCOS, a to přenesením této funkce a souvisejících aktivit z Nejvyššího státního zastupitelství. Role CKB AFCOS jakožto koordinační služby pro spolupráci s OLAF je upravena v evropské legislativě, konkrétně je definována v čl. 3 odst. 4 nařízení č. 883/2013⁹⁵.

CKB AFCOS je v neustálém kontaktu se zástupci OLAF a případné nejasnosti jak metodického, tak technického charakteru s nimi konzultuje, aby mohl konzistentně přistupovat k metodickému výkladu v rámci ČR. CKB AFCOS průběžně sleduje vývoj na poli hlášení nesrovnalostí, veškeré potřebné úpravy průběžně promítá do svých metodických dokumentů a informuje o změnách a novinkách na pravidelných seminářích organizovaných pro zaměstnance subjektů zapojených do ochrany finančních zájmů EU.

Jednou z důležitých rolí CKB AFCOS je zajišťovat harmonizaci metodického řízení v rámci hlášení nesrovnalostí úřadu OLAF a aktivně přispívat k ochraně finančních zájmů EU a minimalizovat s tím spojená rizika. CKB AFCOS je za ČR odpovědný za hlášení nesrovnalostí vzniklých na výdajové straně souhrnného rozpočtu EU. Za hlášení nesrovnalostí vzniklých na příjmové straně rozpočtu EU je odpovědná Celní správa České republiky.

Problematika hlášení nesrovnalostí je upravena v unijních předpisech, na národní úrovni je promítnuta v *Metodickém pokynu upravujícím hlášení nesrovnalostí Evropskému úřadu pro boj proti podvodům*. Oblast ochrany finančních zájmů EU vychází z dokumentu *Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropské unie*⁹⁶. Tento dokument byl naposledy aktualizován s účinností od 1. května 2020. Oba zmíněné dokumenty jsou v gesci CKB AFCOS.

Jak bylo zmíněno výše, CKB AFCOS zastřešuje oblast hlášení nesrovnalostí vzniklých při implementaci evropských fondů v ČR⁹⁷ a zasílaných OLAF, zpracovává statistické výstupy a analyzuje informace o podvodných jednáních získané z pravomocných rozsudků potvrzujících spáchání trestného činu poškození finančních zájmů EU ve smyslu § 260 trestního zákoníku⁹⁸ /TrZ/.

Stále se lze setkat s jednoduššími, snáze detekovatelnými trestnými činy, které byly spáchány jednotlivými fyzickými či právníckými osobami. Začíná se však potvrzovat trend předchozích let, kdy dochází k odhalování trestných činů, na kterých se podílí více subjektů, které vzájemně spolupracují. Trestné činy jsou páchany **sofistikovanějšími způsoby** a s **úmyslem neoprávněně získat co největší finanční částku** z prostředků evropských fondů. To vše při využívání různých praktik s cílem co nejvíce znesnadnit odhalení trestné činnosti.

93 Z evropských předpisů, zejména z nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995, o ochraně finančních zájmů Evropských společenství / Evropské unie, vyplývá, že „nesrovnalosti“ se rozumí jakékoliv porušení právního předpisu Společenství/EU vyplývající z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, v důsledku kterého je nebo by mohl být poškozen souhrnný rozpočet Společenství nebo rozpočty Společenstvím spravované, a to buď snížením nebo ztrátou příjmů z vlastních zdrojů vybíraných přímo ve prospěch Společenství, nebo formou neoprávněného výdaje.

94 Hlášení nesrovnalostí Komisi je prováděno prostřednictvím informačního systému *Irregularities Management System*.

95 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013, o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999. V platném znění nařízení je koordinační služba AFCOS upravena v čl. 12a.

96 Byla schválena usnesením vlády ze dne 14. května 2008 č. 535.

97 Fondy z oblasti politiky soudržnosti, společné zemědělské politiky, *Fond pro pomoc nejchudším osobám*, fondy pro azylovou a migrační politiku, *Nástroj pro oživení a odolnost* atd., a to za všechna programová období.

98 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Tabulka č. 12: Nejčastěji používané praktiky v souvislosti s poškozováním finančních zájmů EU

Oblast porušení	Použitá praktika
Pořizování zařízení, strojů a investičních celků, včetně oblasti SZP	<ul style="list-style-type: none"> - pořízení starého stroje místo nového; - umělé nadhodnocování investic (cena materiálu, cena práce); - investice nejsou realizovány vůbec nebo jsou realizovány jen částečně; - zařízení nebo jejich části jsou rozprodány; - účelové vytváření fakturačních řetězců.
Vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> - vzdělávací akce nejsou realizovány vůbec nebo jsou realizovány jen částečně; - vzdělávací akce jsou realizovány jinou formou (distančně X prezenčně); - pochybení v oblasti vykazovaných nákladů (vybavení, pomůcky, pronájem prostor, mzdy lektorů).
Nové pracovní příležitosti	<ul style="list-style-type: none"> - fiktivní vytváření účelových pracovních míst; - krácení mezd na účelově vytvořených pracovních místech; - neplnění povinných odvodů z mezd na účelově vytvořených pracovních místech.
Ostatní	<ul style="list-style-type: none"> - fiktivní zadávací řízení; - ovlivňování parametrů výběrových řízení, aby byli vybráni předem dohodnutí dodavatelé; - podvody v oblasti dokládání dostatečné výše vlastních finančních prostředků; - nepravdivé dokládání bezdlužnosti.

Zdroj: podklad MF – CKB AFCOS, duben 2022.

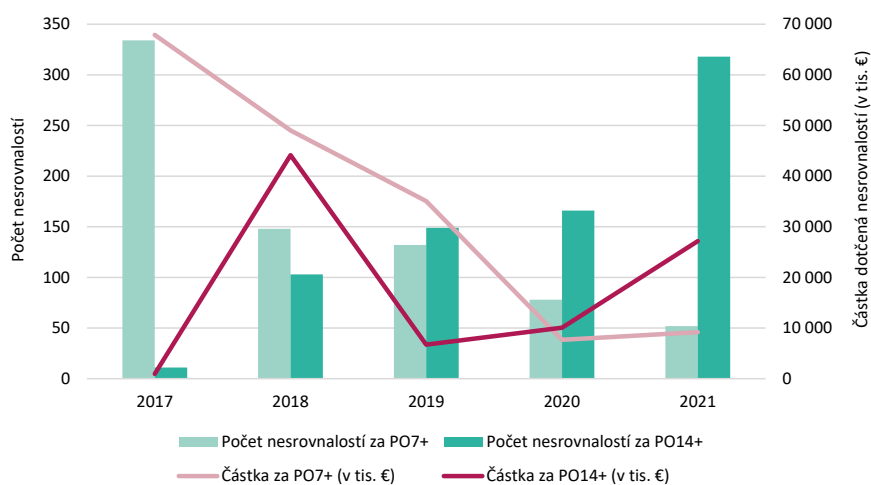
Ve všech uvedených oblastech dochází často k situacím, kdy je podezření na protiprávní jednání oznámeno některým ze zaměstnanců či spolupracovníků příjemců podpory nebo třetí osobou. K odhalení protiprávního jednání dochází také při úkonech, jimiž byly původně prověřovány jiné subjekty a jejich obchodní aktivity. Při odhalování protiprávního jednání je důležité využívat všech dostupných informací, mimo jiné i z oblasti pravomocných rozsudků, ze kterých lze vyčíst praktiky a vzorce, podle nichž jsou trestné činy prováděny. Zásadní a nenahraditelnou úlohu v boji proti podvodům však hrají vhodně cílené kontrolní systémy na všech úrovních řízení, a to ve všech fázích životního cyklu projektu (od žádosti přes vlastní plnění podmínek projektu až po ex post realizované kontroly).

Ve více než polovině případů pravomocných rozsudků proběhlo proplacení finančních prostředků jen částečně nebo bylo proplacení prostředků zcela zabráněno, a to z toho důvodu, že trestné činy byly odhaleny již v průběhu proplácení nebo došlo k jejich detekování ještě před prvním čerpáním.

C.3.3.1 NESROVNALOSTI HLÁŠENÉ ZA ČR ZA VŠECHNA PROGRAMOVÁ OBDOBÍ V LETECH 2017–2021

Z dostupných dat je zřejmý téměř zanedbatelný počet nesrovnalostí (i finanční objem dotčený těmito nesrovnalostmi), jež se vztahují k programovému období 2000–2006. Rovněž pokles nesrovnalostí odhalených při implementaci projektů spolufinancovaných z PO7+ je dobře patrný. Zároveň je jasně vidět nejprve pozvolný a následně razantní nárůst počtu nesrovnalostí spojených s PO14+. Tyto trendy jednoznačně souvisejí s postupným utlumováním, resp. zvyšováním aktivity při čerpání finančních prostředků jednotlivých programových období. U údajů za rok 2020 je potřeba přihlídnout k situaci, kdy se v daném roce naplno projevila protikoronavirová opatření vlády a s nimi související snížení aktivity kontrolních orgánů.

Graf č. 18: Počty nesrovnalostí nahlášených OLAF za Českou republiku v letech 2017–2021 a související dotčené částky

Zdroj: podklad MF – CKB AFCOS, duben 2022.

Pozn.: Vzhledem k nevýznamnosti hodnot za programové období 2000–2006 nejsou tyto údaje v grafu uvedeny.

Vzhledem k tomu, že čerpání finančních prostředků na realizaci projektů PO14+ s ohledem na pravidlo n+3 ještě neskončilo, nelze v tuto chvíli vypovídajícím způsobem porovnat tyto údaje s údaji dostupnými za PO7+. Proto **se následující text věnuje jen nesrovnalostem souvisejícím s výdaji PO14+. Konkrétně porovnává nesrovnalosti zjištěné a nahlášené OLAF v letech 2020 a 2021** (viz bod C.3.4).

C.3.4 HLÁŠENÍ NESROVNALOSTÍ V ČR V ROCE 2021

C.3.4.1 NESROVNALOSTI V OBLASTI PŘÍJMŮ

V souladu s čl. 5 nařízení 2021/768⁹⁹ mají ČS povinnost hlásit Komisi případy zjištěných podvodů a ostatních nesrovnalostí týkajících se TVZ, jejichž hodnota dosáhla částky 10 000 € a vyšší.

Celní správa České republiky v roce 2021 nahlásila celkem 65 případů zjištěných podvodů a ostatních nesrovnalostí s celkovou vyměřenou částkou cla ve výši 3,04 mil. €. Nejčastějším důvodem pro dodatečné vyměření celního dluhu bylo **nesprávné sazební zařazení zboží.**

C.3.4.2 NESROVNALOSTI V OBLASTI VÝDAJŮ

Mezi rokem 2020 a 2021 došlo skokově k nárůstu hlášení nesrovnalostí za PO14+. Tato skutečnost byla ovlivněna jednak znovuzahájením kontrolních aktivit v roce 2021 po koronavirové „paralýze“ v předchozím roce a rovněž realizací projektů a aktivnějším čerpáním finančních prostředků. **V roce 2021 bylo za Českou republiku nahlášeno OLAF celkem 318 případů nesrovnalostí, což je oproti roku 2020 nárůst o více než 93 %. Částka dotčená nesrovnalostí se oproti roku 2020 zvýšila dokonce až o 169 %.**

Z pohledu jednotlivých fondů a OP bylo **nejvíce nesrovnalostí** nahlášeno OLAF v rámci EFRR, a to **za OP PIK** v gesci MPO (zvýšení počtu nahlášených nesrovnalostí oproti roku 2020 o 246 % a částky dotčené o 250 %). Tento nárůst je výsledkem zintenzivnění kontrolní činnosti v souvislosti s uvolněním protikoronavirových opatření a také v souvislosti s provedením revize aplikovaných postupů v kontextu národních

99 Nařízení Rady (EU, Euratom) 2021/768 ze dne 30. dubna 2021, kterým se stanoví prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů Evropské unie a kterým se zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 608/2014.

a evropské legislativy. Celková revize postupů proběhla v důsledku *auditu systému* vykonaného AO. Důraz byl kladen zejména na výklad dopadu aplikace ustanovení § 14f odst. 3 rozpočtových pravidel, a to ve smyslu možnosti úhrad plnění v náhradních termínech.

Druhým nesrovnalostmi nejvíce zasaženým programem byl PRV14+, který je v gesci SZIF a MZe a týká se oblasti SZP. Oproti roku 2020 bylo nahlášeno o 60 % případů více. Částka dotčená nesrovnalostí se zvýšila o 25 %. Analýzou modu operandi bylo zjištěno, že porušení pravidel u těchto nesrovnalostí spočívalo zejména v **nedodržení termínů a nepředložení požadovaných dokumentů.**

Třetím nejvíce zasaženým OP v roce 2021 byl OP Zaměstnanost 2014–2020 /OPZ/ v gesci MPSV. Přestože OPZ patřil mezi nejvíce zasažené co do počtu nesrovnalostí, **došlo u něj ve srovnání s rokem 2020 ke snížení počtu nahlášených nesrovnalostí, a to o 21 %.** Pokud jde o částku dotčenou nesrovnalostí, ta se ve srovnání s rokem 2020 naopak zvýšila o 7 %. U tohoto OP docházelo nejčastěji k **porušení pravidel v oblasti nenaplnění účelu dotace a k nedodržení podmínek v rámci zadávání VZ.**

U zbylých OP byly počty nahlášených nesrovnalostí i výše souvisejících částek dotčených ve sledovaných letech srovnatelné.

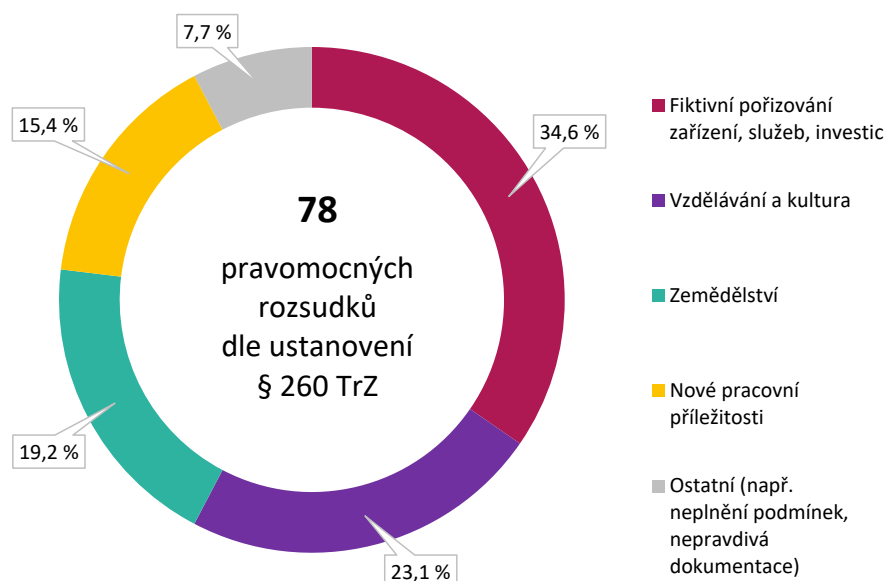
Mezi nejčastěji se vyskytující pochybení patřila typově **pochybení, kdy nebyla naplněna některá z podmínek, např. šlo o nedodržení lhůt, porušení pravidel ve vztahu k systému spolufinancování či nenaplnění účelu dotace nebo nastaly problémy spojené s ukončením projektu ze strany příjemce.** Další častou oblastí výskytu pochybení bylo **chybné dokladování, tzn. předložení neúplných či dokonce zfalšovaných dokumentů,** popř. nepředložení dokumentů vůbec. Problémy se rovněž vztahovaly k **pochybením v oblasti zadávání VZ** (např. nedodržení termínu realizace zakázky, zadávací dokumentace obsahující diskriminační požadavky na kvalifikaci, neprokázání splnění technických kvalifikačních předpokladů nebo pochybení při oznámení zadávacího řízení). Další významná oblast pochybení byla spojena s podáváním žádostí o dotaci. Konkrétně **docházelo k podání nepravdivých nebo padělaných dokladů v žádostech o podporu, k neslučitelné kumulaci podpor, k podání více žádostí pro tentýž produkt nebo k podání žádosti na projekt, který není pro podporu způsobilý.**

Pokud jde o **podvodná jednání** (podezření na podvod / potvrzený podvod), jejich **počet i částka dotčená za PO14+ v roce 2021 oproti roku 2020 poklesly;** u počtu o jeden případ, u částky dotčené o více než polovinu. V roce 2020 se jednalo o sedm případů v celkové částce dotčené nesrovnalostí 1 756 302,92 €; **v roce 2021 pouze o šest případů v celkové částce dotčené nesrovnalostí 887 161 €.** V každém roce obdržely české orgány vždy jeden pravomocný rozsudek za trestný čin poškození finančních zájmů EU. Oba rozsudky se vztahovaly k OPZ. **Mezi použité praktiky patřilo v obou případech zejména fiktivní vytváření účelových pracovních míst, padělání dokumentů, krácení mezd na účelově vytvořených pracovních místech a neplnění povinných odvodů z mezd na těchto místech. V obou případech soud rozhodl, že obžalovaná osoba je vinna a že spáchala jednak přečin dotačního podvodu podle ustanovení § 212 odst. 1 a 4 TrZ a jednak přečin poškození finančních zájmů Evropské unie podle ustanovení § 260 odst. 1 a 3 TrZ.** V prvním případě byla fyzická osoba odsouzena k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, přičemž jí byl výkon trestu podmíněně odložen na dobu jednoho roku. V druhém případě byla fyzická osoba odsouzena k úhrnnému trestu odnětí svobody ve výměře dva roky, přičemž jí byl výkon uloženého trestu podmíněně odložen na zkušební dobu tří let. CKB AFCOS o těchto rozsudcích informoval věcně příslušné generální ředitelství Komise.

CKB AFCOS zpracoval do konce roku 2021 celkem 78 pravomocných soudních rozsudků, kterými byly fyzické či právnické osoby odsouzeny dle ustanovení § 260 TrZ.¹⁰⁰ Rozsudky se týkají projektů ze všech programových období bez ohledu na výši způsobené škody.

100 Z pohledu prohrěšků proti TrZ se kromě samotného porušení § 260 nejčastěji vyskytují kombinace s porušením § 212 (dotační podvod) a dále kombinace s porušením dalších ustanovení (např. trestný čin padělání a pozměnění veřejné listiny, podvod, zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby).

Graf č. 19: Oblasti, ve kterých byly vyneseny pravomocné rozsudky ve věci poškození finančních zájmů EU

Zdroj: podklad MF – CKB AFCOS, duben 2022.

C.4 OPATŘENÍ K PLNĚNÍ ROZPOČTU EU V ROCE 2021

C.4.1 KOORDINOVANÁ OPATŘENÍ HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY EU

Evropský semestr poskytuje zavedený rámec pro koordinaci hospodářských politik a politik zaměstnanosti, má pomoci EU a jejím čl. státům řešit úkoly spojené s oživením a odolností hospodářství.

Evropský semestr pro rok 2021 zahájila Komise vydáním ***Roční strategie pro udržitelný růst 2021***¹⁰¹ /Roční strategie/, která je stěžejním dokumentem tzv. podzimního balíčku dokumentů¹⁰² stanovujících hospodářské priority EU. Roční strategie navazuje na předchozí roční strategii růstu a plně vychází z dlouhodobé strategie pro růst, tj. z tzv. ***Zelené dohody pro Evropu***¹⁰³ /Zelená dohoda/, a z koncepce konkurenceschopné udržitelnosti. Podle Roční strategie je s ohledem na dopady pandemie covidu-19 prvořadým úkolem chránit evropské občany, jejich zdraví a pracovní místa a zároveň zajistit spravedlnost, odolnost a makroekonomickou stabilitu v celé EU. Vyhledky v oblasti růstu a zaměstnanosti by měly být pozitivně stimulovány na základě **dohody Evropské rady o příštím VFR (1 074,3 mld. €) a dohody k NGEU**¹⁰⁴ (750 mld. € na granty a půjčky), již bylo dosaženo dne 21. července 2020.

101 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance: *Roční strategie pro udržitelný růst 2021*, COM(2020) 575 v konečném znění ze dne 17. září 2020.

102 Balíček dokumentů pro rok 2021 publikovaný 18. října 2020 v návaznosti na Roční strategii zahrnuje mj. doporučení pro eurozónu na rok 2021, zprávu o výkonnosti jednotného trhu, zprávu mechanismu varování, stanovisko k návrhům rozpočtových plánů a společnou zprávu o zaměstnanosti.

103 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Zelená dohoda pro Evropu*, COM(2019) 640 v konečném znění ze dne 11. prosince 2019.

104 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Chvilka pro Evropu: náprava škod a příprava na příští generaci*, COM(2020) 456 v konečném znění ze dne 27. května 2020.

Roční strategie definuje hlavní zásady, na nichž jsou založeny plány na podporu oživení a odolnosti – tyto plány jsou rozhodující pro stanovení priorit jednotlivými ČS. Bližší informace o těchto zásadách i jejich cílech a prioritách obsahuje schéma č. 3.

Schéma č. 3: Hlavní zásady Roční strategie, jejich výzvy a priority

EKOLOGICKÁ TRANSFORMACE

- dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050;
- výrazně snížit emise skleníkových plynů prostřednictvím rychlého zavádění obnovitelné energie a vodíku a posílených opatření v oblasti energetické účinnosti budov, a to do roku 2030;
- podpořit investice do udržitelné mobility ke zlepšení kvality ovzduší;
- přijmout opatření na podporu rozvinutějšího oběhového hospodářství, na zlepšení environmentální infrastruktury a na ochranu a obnovu biologické rozmanitosti.

DIGITÁLNÍ TRANSFORMACE A PRODUKTIVITA

- zaměřit se na reformy a posílení investic směřujících ke zlepšení konektivity;
- zvýšit důraz na rozvoj digitálních dovedností pro zapojení všech občanů do společnosti využívající výhod digitální transformace;
- zaměřit se na budování a zavádění nejmodernějších digitálních kapacit.

MAKROEKONOMICKÁ STABILITA

- poskytovat nadále cílenou a dočasnou fiskální podporu a současně zajistit fiskální udržitelnost ve střednědobém horizontu;
- zlepšit kvalitu veřejných financí pro navýšení růstového potenciálu a podporu hospodářské transformace;
- zajistit řádný vývoj v oblasti soukromého dluhu vytvořením podmínek pro zajištění rychlých a účinných nápravných opatření a zajistit, aby úvěry podnikům a domácnostem pokračovaly v souladu s osvědčenými postupy dohodnutými mezi finančním sektorem, spotřebiteli a podniky.

SPRAVEDLNOST

- zabránit narůstajícím nerovnostem, zajistit podporu všech částí společnosti a přispívat k sociální, hospodářské a územní soudržnosti;
- přijmout opatření k zajištění rovných příležitostí, inkluzivního vzdělávání, spravedlivých pracovních podmínek a odpovídající sociální ochrany;
- zajistit rovný přístup ke vzdělání, kvalitní zdravotní péči a posílení dlouhodobé péče.

V souladu s doporučením Komise ohledně stanovených priorit zpracovala ČR **Konvergenční program České republiky 2021 /KP/**. Po diskuzi ve věcně příslušných výborech Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu ČR návrh KP schválila vláda ČR¹⁰⁵.

ČR předložila KP v souladu s čl. 8 nařízení č. 1466/97¹⁰⁶ Komise dne 30. dubna 2021. Na základě posouzení KP vydala Komise¹⁰⁷ následující doporučení pro doporučení Rady:

1. V roce 2022 zachovat podpurné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného *Nástrojem pro oživení a odolnost*¹⁰⁸, a zachovat investice financované z vnitrostátních zdrojů.
2. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádět fiskální politiku zaměřenou na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a zajištění fiskální udržitelnosti ve střednědobém horizontu. Zároveň posilovat investice s cílem podpořit růstový potenciál.
3. Věnovat zvláštní pozornost skladbě veřejných financí na příjmové i výdajové straně rozpočtu a kvalitě rozpočtových opatření, aby se zajistilo udržitelné a inkluzivní oživení. Upřednostňovat udržitelné investice podporující růst, zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci. Upřednostňovat fiskální strukturální reformy, které pomohou zajistit financování priorit veřejné politiky a přispějí k dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, mimo jiné posílením zdravotnických systémů a systémů sociální ochrany tak, aby se vztahovaly na všechny a byly přiměřené a udržitelné.

Rada ve formátu ministrů financí (ECOFIN) dne 18. června 2021 přijala specifická doporučení pro jednotlivé ČS včetně ČR. Doporučení byla navázána pouze na KP, nikoli také na národní program reforem /NPR/, jak bylo běžné v rámci evropského semestru v předchozích letech. *Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu ČR*¹⁰⁹ bylo vydáno plně v souladu s doporučeními Komise.

Roční strategie dále uvedla, že evropský semestr pro rok 2021 je nastaven tak, aby byl koordinován s *Nástrojem pro oživení a odolnost*, který představuje hlavní nástroj oživení hospodářství v souvislosti se škodami způsobenými pandemií covidu-19. V prvních klíčových letech má tento nástroj poskytnout **úvěry a granty ve výši 672,5 mld. €** zejména **k podpoře zelené transformace v souladu se Zelenou dohodou a rovněž k podpoře digitální transformace.**

Členské státy EU byly vyzvány, aby v rámci zefektivnění obsahu a snížení počtu zasílaných dokumentů **svůj NPR a národní plán na podporu oživení a odolnosti předložily v jediném integrovaném dokumentu.**

Ve smyslu tohoto apelu schválila vláda ČR *Národní program reforem České republiky 2021*,¹¹⁰ obsahující reformy a investice plánované k uskutečnění v následujících dvanácti měsících, současně s *Národním plánem obnovy*¹¹¹ jako doplňujícím dokumentem, na jehož základě bude ČR čerpat z *Nástroje pro oživení a odolnost* v přepočtu téměř **200 mld. Kč na obnovu hospodářství po pandemii covidu-19**. Vláda ČR zároveň schválila zřízení koordinačního orgánu NPO na MPO a kromě statutů, jednacích řádů a etických kodexů Řídicího výboru NPO a Výboru NPO schválila i rozdělení povinností a odpovědností mezi jednotlivé subjekty zajišťující implementaci, koordinaci a auditní činnost související s NPO.

106 Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik.

107 *Doporučení pro doporučení Rady, kterým se vydává stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Česka z roku 2021*, COM(2021) 503 v konečném znění ze dne 2. června 2021.

108 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost.

109 *Úřední věstník Evropské unie* (2021/C 304/03) ze dne 29. července 2021.

110 *Národní program reforem České republiky 2021* byl schválen usnesením vlády ze dne 17. května 2021 č. 466.

111 *Národní plán obnovy* byl schválen usnesením vlády ze dne 17. května 2021 č. 467.

Po konzultaci se sociálními partnery, místními a regionálními orgány a dalšími relevantními zúčastněnými stranami předložila Česká republika sestavený NPO Komisi dne 1. června 2021. **Komise předložený plán pro oživení a odolnost posoudila** s tím, že plán mj. představuje do značné míry komplexní a přiměřeně vyváženou reakci na hospodářskou a sociální situaci. Komise **dne 19. července 2021 schválila NPO a vydala návrh prováděcího rozhodnutí Rady**¹¹² o schválení posouzeného plánu pro oživení a odolnost ČR. V tomto návrhu zakotvila konkrétní milníky a cíle jako závazky ČR a navrhla **poskytnutí finančního příspěvku EU v celkové výši 7 035 697 549 €**. Zmíněný příspěvek bude České republice poskytnut Komisí **ve splátkách** s tím, že částka **3 537 379 398 €** bude poskytnuta v rámci právního závazku do 31. prosince 2022 a v období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023 se převede druhá část příspěvku ve výši **3 498 318 151 €**. Jako **předběžné financování bude poskytnuta částka ve výši 13 %** (tj. 914 640 681 €) s tím, že Komise může vyplatit předběžné financování a splátky v jedné nebo více transích.

C.4.2 PLNĚNÍ NÁRODNÍHO PROGRAMU REFORM ČR 2021

Jako součást koordinace hospodářských politik EU prostřednictvím evropského semestru je každoročně Úřadem vlády České republiky připravována zpráva o realizaci NPR. **Zpráva o realizaci Národního programu reform České republiky 2021** /Zpráva 2021/ byla projednána se sociálními partnery a schválena vládou na jednání Výboru pro EU dne 13. prosince 2021. Podrobnější informace ze Zprávy 2021 jsou uvedeny níže v následujících bodech *EU reportu 2022*.

C.4.2.1 MAKROEKONOMICKÝ KONTEXT

Zpráva 2021 uvádí, že dopady protiepidemických restrikcí obecně zbrzdily hospodářskou dynamiku a prohloubily problémy v globálních dodavatelských řetězcích. Českou ekonomiku charakterizovala s ohledem na její otevřený charakter jako „velmi zranitelnou“. Zdražení většiny komodit včetně energií a uvolněná měnová a fiskální politika se projevily zrychlením inflace ve všech cenových okruzích včetně spotřebitelských cen. Zpráva 2021 z hlediska vývoje makroekonomických ukazatelů konstatuje, že reálný hrubý domácí produkt /HDP/ ČR se mezičtvrtletně zvýšil ve 2. čtvrtletí 2021 o 1 % a ve 3. čtvrtletí o 1,4 %, což bylo způsobeno zejména zvýšenou spotřebou domácností. **Očekávaný nárůst ekonomického výkonu v roce 2021 měl dosáhnout 2,5 % a v roce 2022 dokonce 4,1 %**. Na druhou stranu se však **výrazně zvyšovala inflace**, jejíž průměrná míra byla pro **rok 2021** odhadována na **3,5 %** a pro **rok 2022** na **6,1 %** (skutečná míra inflace však v polovině roku 2022 dosáhla více než dvojnásobné hodnoty, a to především v důsledku prudkého růstu cen energií a ekonomických dopadů ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, provázeného masivní uprchlickou vlnou).

Zpráva 2021 dále konstatuje, že strategické cíle nastíněné v NPR 2021 v oblasti digitální a zelené transformace byly plněny. V oblasti digitální transformace byly plněny úkoly vládního programu *Digitální Česko*. Na podporu zelené transformace bylo spuštěno přidělování podpor z *Modernizačního fondu*. Avšak pandemie covidu-19 v roce 2021 negativně ovlivnila plnění cílů, mj. i v oblasti osobní dopravy, kde došlo k poklesu podílu veřejné hromadné dopravy na celkových přepravních výkonech.

112

Návrh prováděcího rozhodnutí Rady o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Česka, COM(2021) 431 v konečném znění ze dne 19. července 2021.

C.4.2.2 DOPORUČENÍ RADY Z ROKU 2020 URČENÁ ČR A UNIJNÍM FONDŮM

V souladu s doporučením Rady č. 1, které se týkalo fiskální oblasti, pokračovala v ČR podpora podnikatelského sektoru prostřednictvím programu **COVID III**, a to formou záruk k provozním bankovním úvěrům pro podniky do 500 zaměstnanců. Byl spuštěn program **COVID III – Úprava Invest** na podporu investičních bankovních úvěrů. Na podporu podniků zabývajících se cestovním ruchem byl vyhlášen program **COVID Záruka CK** a dále podpůrné programy **COVID – Cestovní kanceláře II** a **COVID – Ubytování II** s celkovou alokací téměř **4,2 mld. Kč**. Na podporu zaměstnanců i zaměstnavatelů, aby dokázali zvládnout koronavirovou krizi a aby mohli reagovat na změny na trhu práce, byl Úřadem práce ČR vyhlášen projekt **Outplacement**¹¹³ s rozpočtem cca **1 mld. Kč**.

Systém zdravotní péče v ČR byl podporován z IROP v úhrnné výši přes **13,3 mld. Kč**. Podpora projektů na zvýšení připravenosti poskytovatelů zdravotních služeb reagovat na hrozby typu pandemie byla financována s využitím evropského programu pro oživení a obnovu hospodářství EU po koronavirové krizi REACT-EU /REACT-EU/¹¹⁴. Alokace pro ČR z tohoto programu byla začleněna do IROP a jeho prostřednictvím by tedy mělo být využito dalších **cca 22 mld. Kč**.

Na základě doporučení Rady č. 2 zaměřeného na podporu zaměstnanosti aktivními politikami na trhu práce byl například z nástroje **Aktivní politika zaměstnanosti** financován projekt, jehož příjemcem je Úřad práce ČR. Projekt nazvaný **Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II** má celkový rozpočet ve výši **1,45 mld. Kč** a je primárně zaměřen na **rekvalifikace pro uchazeče a zájemce o zaměstnání**.

Podpora digitálních dovedností a učení probíhala v roce 2021 v rámci projektů OP *Výzkum, vývoj a vzdělávání* /OP VVV/ určených na implementaci **Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020** a výzev na implementaci krajských akčních plánů.

Doporučení Rady č. 3 se týkalo **podpory MSP** (mj. doporučovalo zvýšit využívání FN pro zajištění podpory likvidity a snížit administrativní zátěž), dále se týkalo zlepšení elektronické veřejné správy a zaměření investic na ekologickou a digitální transformaci. V reakci na toto doporučení **byly spuštěny dva nové FN ve správě Národní rozvojové banky**. Prvním byl **IPO**¹¹⁵ **Fond** s investováním do primárních emisí MSP. Druhým nástrojem je realizace programů podpory investic do MSP prostřednictvím **OP PIK**, a to formou **úvěrů a záruk v programu EXPANZE**. Do konce října 2021 bylo v záruční části tohoto programu poskytnuto **480 záruk v objemu 4,73 mld. Kč**, tj. byly zaručeny komerční **úvěry v objemu 6,11 mld. Kč**. V úvěrové části programu **EXPANZE** bylo poskytnuto **375 úvěrů v objemu 2,20 mld. Kč**.

Dále Zpráva 2021 uvádí, že analýza dopadů finančních prostředků získaných z přímo řízených programů a unijních fondů EU prokázala významný dopad těchto prostředků na českou ekonomiku. **Realizace přímo řízených programů EU v letech 2014–2020 přinesla dodatečných 12,7 mld. Kč reálného HDP České republiky (kumulativní nárůst HDP o 0,3 %) a vytvořila téměř 10 tis. dodatečných pracovních míst.**

113 Projekt je spolufinancován z *Evropského sociálního fondu* v rámci OPZ a ze státního rozpočtu ČR.

114 *Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe*.

115 *Initial Public Offering* – první veřejná nabídka akcií.

C.4.2.3 REFORMY A VEŘEJNÉ INVESTICE

Strukturální reformy

V oblasti daňové politiky Zpráva 2021 uvedla, že k opatřením pro plnění dlouhodobých cílů patřilo **zavedení paušální daně** (od 1. ledna 2021) a **stravenkového paušálu**, postupné **navyšování sazeb spotřební daně z tabákových výrobků a spuštění projektu MOJE daně**, který má přinést vyšší komfort a moderní způsob elektronické komunikace s Finanční správou ČR.

K opatřením na podporu ekonomiky postižené pandemií covidu-19 patřilo také **zrušení superhrubé mzdy a snížení spotřební daně z motorové nafty** o 1 Kč/l, jehož smyslem bylo snížení nákladů pandemií postiženého dopravního sektoru. Zrušení superhrubé mzdy s sebou dle Zprávy 2021 přineslo i zvýšení disponibilního důchodu subjektům a přiblížení úrovně zdanění osob samostatně výdělečně činných a zaměstnanců s ohledem na doporučení Komise i Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj /OECD/¹¹⁶. Svým působením přesáhla do roku 2021 i opatření přijatá již v roce 2020. Konkrétně se jednalo o **možnost zpětného uplatnění daňové ztráty u daní z příjmů fyzických a právnických osob** (loss carry back), **rozšíření uplatnění druhé snížené sazby DPH ve výši 10 %**, **snížení silniční daně o 25 % pro nákladní automobily s maximální povolenou hmotností vyšší než tři tuny** a **zavedení mimořádných daňových odpisů pro hmotný majetek pořízený od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021**. Zpráva 2021 mezi dalšími opatřeními zmiňuje odklad EET¹¹⁷, prodloužení některých lhůt prostřednictvím prominutí sankcí nebo kompenzační bonus.

Pro oblast bydlení byla přijata nová **Koncepce bydlení České republiky 2021+**¹¹⁸, v níž jsou naplánovány analýzy týkající se změn na trhu bydlení. Tyto analýzy by měly pomoci při přípravě řešení dostupnosti bydlení (např. při tvorbě zákona o dostupnosti bydlení nebo jiných nástrojů). Z prostředků **Státního fondu podpory investic /SFPI/** byl zahájen program **Nájemní byty**, což je úvěrový program, který je založen na poskytování nízkouročených úvěrů se splatností až 30 let. Příjemci mohou být zejména obce a cílovou skupinou jsou senioři nad 65 let věku, zdravotně postižení a mladí do 30 let. Z prostředků SFPI bylo zahájeno rovněž poskytování úvěrů na pořízení nebo modernizaci domů a bytů v rámci programu **Vlastní bydlení**.

V roce 2021 bylo v různých fázích rozestavenosti celkem **2 316 sociálních bytů, které by měly v budoucnu podpořit oblast sociálního bydlení**. Dokončeny by měly být nejpozději v roce 2023. V návaznosti na schválenou **Strategii sociálního začleňování 2021–2030**¹¹⁹ a za účelem splnění stanovených cílů pokračovaly **přípravy zákona o sociálním/dostupném bydlení**.

Politiku bydlení naplňují mj. programy „**podpora bydlení**“ (připravované na jednotlivé roky) a **Podpora bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou**. Ze SFPI jsou vynakládány řádově stovky milionů korun i na další programy, jako jsou **Panel 2013+, Zateplování, Nájemní byty, Regenerace sídlišť, Vlastní bydlení** a **Výstavba pro obce**.

116 Z angl. Organization for Economic Co-operation and Development.

117 Elektronická evidence tržeb.

118 Schválena usnesením vlády ze dne 12. dubna 2021 č. 358.

119 Schválena usnesením vlády ze dne 20. ledna 2020 č. 55.

Digitální transformace

Tato oblast je naplňována vládním programem **Digitální Česko**, který zahrnuje tři pilíře:

- *Česko v digitální Evropě,*
- *Informační koncepce České republiky,*
- *Digitální ekonomika a společnost.*

Mezi priority programu **Digitální Česko** patří zejména **základní registry 2.0, Portál veřejné správy** a **Portál občana**, generační obměna **CzechPOINT** či **propojený datový fond**. V PO21+ bude eGovernment podporován především z IROP, a to prostřednictvím **specifického cíle 1.1. Využití přínosů digitalizace pro občany, podniky a vlády**, na který je aktuálně alokováno cca 13 mld. Kč.

Digitální transformace EU v PO21+ má být podpořena programem **Digitální Evropa (DIGITAL)**, který byl schválen dne 29. dubna 2021 formou **nařízení 2021/694**¹²⁰. Gesci programu na národní úrovni převzalo MPO.

V průběhu roku 2021 probíhala v ČR řada projektů naplňujících záměry a cíle digitální transformace, byly to např.:

- projekt **Databáze informačních povinností** (analýza možností ke snížení administrativních povinností podnikatelského prostředí);
- **projekt bankovní identity** (umožní klientům s internetovým bankovníctvím přístup ke službám veřejné správy a dalších třetích stran);
- **Portál veřejné správy** a **Portál občana** (oba portály prošly zásadními změnami, úpravami struktury, designu a rozšířením služeb);
- projekt **eGovernment cloud** (cílem je snížení celkových nákladů na systémy veřejné správy, zvýšení úrovně bezpečnosti dat a urychlení digitální transformace ve veřejné správě);
- **platební brána pro veřejnou správu** (online kanál, který slouží občanům k hrazení poplatků za služby veřejné správy);
- projekty **e-Sbírka** a **e-Legislativa** (cílem je modernizace legislativního procesu a zvýšení dostupnosti a srozumitelnosti práva);
- projekt **Digitalizace stavebního řízení a územního plánování** (cílem je zrychlit a zjednodušit celý povolovací proces) atd.

120

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/694 ze dne 29. dubna 2021, kterým se zavádí program Digitální Evropa a zrušuje rozhodnutí (EU) 2015/2240.

Fyzická infrastruktura a zelená transformace

Pro oblast dopravy je základním strategickým dokumentem *Dopravní politika ČR pro období 2021–2027 s výhledem do roku 2050*, na kterou navazují dílčí koncepce, jako je např. *Strategie rozvoje inteligentních dopravních systémů 2021–2027 s výhledem do roku 2050* nebo *Strategie BESIP¹²¹ 2021–2030*.

Pro železniční dopravu je dle Zprávy 2021 prioritou budování tranzitních železničních koridorů včetně železničních uzlů a modernizace dalších **trati transevropské dopravní sítě TEN-T**. **V silniční dopravě** je důraz kladen na **modernizaci dálnice D1** a zprovoznění nových úseků **dálnic D3, D4** (výstavba formou projektu PPP¹²²), **D6, D7, D11, D35, D48 a D55** s příslušnými obchvaty.

V důsledku protipandemických opatření **se nepodařilo dosáhnout některých cílů zelené transformace**, zejména stanoveného podílu veřejné hromadné dopravy na celkových přepravních výkonech. Výrazné navýšení dotační částky z 200 mil. Kč na 750 mil. Kč naopak zaznamenal **rozvoj cyklistické infrastruktury**. Podpora městské hromadné dopravy probíhala především formou **výstavby nových tramvajových a trolejbusových tratí**. V rámci **podpory čisté mobility** bylo instalováno např. **107 rychlonabíjecích stanic a 142 běžných dobíjecích stanic**.

V oblasti SZP probíhala na národní úrovni příprava návrhu *Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 pro Českou republiku*, který byl předložen Komisi k posouzení 28. ledna 2022. V rámci implementace evropských právních předpisů byla ve Sbírce zákonů **publikována novela zákona o potravinách a tabákových výrobcích¹²³**, která nad rámec adaptace nařízení EU upravuje mj. zákaz dvojí kvality potravin. V legislativním procesu byla projednávána také **transpozice směrnice o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci¹²⁴**. **Rozsáhlé úpravy právního rámce pro zdraví zvířat** prostřednictvím novely veterinárního zákona¹²⁵ **se v roce 2021 nepodařilo dokončit**.

V ochraně klimatu byla po vyhodnocení *Politiky ochrany klimatu v České republice* a předpokladů pro splnění cílů ve snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 přijata dodatečná opatření financovaná z **Modernizačního fondu**. *Modernizační fond* obsahuje devět specifických programů a v průběhu roku 2021 bylo zahájeno financování opatření ze tří programů zaměřených na podporu modernizace tepláren, výstavbu fotovoltaických elektráren a zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu. Vláda schválila aktualizaci *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR* a aktualizaci *Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*, čímž reagovala na nejnovější poznatky o negativních dopadech změny klimatu na území ČR, zejména pokud jde o projevy dlouhodobého sucha, zvyšování teplot a extrémně vysokých teplot.

V roce 2021 probíhala příprava **OP Spravedlivá transformace /OPST/**, jehož cílem je podpora **řešení dopadů odklonu od uhlí** ve třech uhelných regionech ČR. Dále probíhala příprava nové odpadové legislativy a aktualizace *Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024*. Koncem roku měla být dokončena příprava *Strategického rámce cirkulární ekonomiky České republiky 2040: Maximálně cirkulární Česko v roce 2040*, jehož podpora bude probíhat z **OP Životní prostředí 2021–2027 /OPŽP21+/¹²⁶**. Nadále budou podporovány projekty zaměřené na předcházení vzniku odpadů včetně projektů potravinových bank. **V oblasti ochrany ovzduší** pokračovala schválená opatření ke snížení emisí, jako např. podpora výměny kotlů na pevná paliva z prostředků programu **NZÚ**.

Ochrana před následky sucha a ochrana před povodněmi byly realizovány prostřednictvím stávajících dotačních programů financovaných z OPŽP a budou pokračovat s podporou **OPŽP21+**.

121 Bezpečnost silničního provozu.

122 Public Private Partnership (partnerství veřejného a soukromého sektoru).

123 Zákon č. 174/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

124 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 ze dne 17. dubna 2019, o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci.

125 Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon).

Vzdělávání a trh práce

V oblasti vzdělávání a trhu práce probíhal výběr a financování projektů v rámci dotačních výzev zaměřených na podporu zvyšování kvality a inkluzivnosti systémů vzdělávání a odborné přípravy, podporu technických a digitálních dovedností, učitelského povolání, zaměstnanosti aktivními politikami na trhu práce, poskytování dovedností (včetně digitálních dovedností) a přístupu k digitálnímu učení v souladu s klíčovými požadavky *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. Podpora byla poskytována z **OP VVV** a pro PO21+ byl schválen programový dokument **OP Jan Amos Komenský /OP JAK/**.

V oblasti politiky zaměstnanosti bylo stěžejním úkolem roku 2021, stejně jako v roce předchozím, řešit **dopady pandemie covidu-19** na trh práce a zabránit nárůstu nezaměstnanosti, a to prostřednictvím programu **Antivirus**. V druhé polovině roku bylo spuštěno opatření spočívající ve vyplácení **příspěvku v době částečné práce** (kurzarbeit). Pokračovalo naplňování **Koncepce rodinné politiky** a konkrétně v problematice **zaměstnanosti žen** byla plněna řada opatření¹²⁶ k vytvoření předpokladů pro její zvýšení. Ke snižování genderových rozdílů, potírání genderových stereotypů a odstraňování genderových nerovností na trhu práce přijala vláda ČR **Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030**¹²⁷. Dále pokračovala realizace projektu **Podpora implementace dětských skupin**.¹²⁸

Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na covid-19

V oblasti vnitřního trhu se ČR dlouhodobě snaží o prohlubování tohoto trhu a o odbourávání přetrvávajících překážek, a to v souladu s postupem obsaženým v materiálu **Priority ČR v agendě vnitřního trhu EU 2021–2025**¹²⁹.

V souvislosti s **řešením dopadů pandemie covidu-19** pokračovala i v roce 2021 podpora v rámci záručního programu **COVID III**, který byl ve druhé části roku rozšířen o **Úpravu Invest** zahrnující podporu investic. **Na podporu cestovního ruchu** byl vyhlášen **program COVID Záruka CK**, určen byl zejména pro malé a střední cestovní kanceláře a agentury, jimž měl prostřednictvím **záruk Národní rozvojové banky** pomoci splnit zákonnou povinnost sjednat **pojištění ochrany proti úpadku**.

Na základě zadání vlády probíhá příprava **Národního investičního plánu České republiky 2020–2050**, k jehož naplnění byl vytvořen **Informační systém pro sběr projektových záměrů** (ISPZ), který umožňuje reagovat na případné nové zdroje či potřeby území včetně tzv. „zelených projektů“.

V oblasti boje proti korupci pokračovala implementace **Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022**¹³⁰ prostřednictvím **Akčního plánu boje proti korupci na roky 2021 a 2022**. V průběhu roku 2021 probíhalo projednávání návrhu zákona o ochraně oznamovatelů a souvisejícího změnového zákona, jejichž přijetím mělo dojít k transpozici směrnice 2019/1937¹³¹. Návrh zákona se do konce transpoziční lhůty stanovené na 17. prosince 2021 nepodařilo schválit. Vzhledem k tomu, že ČR se nevyhne některým závazkům vyplývajícím z této směrnice EU, vydalo MSp dne 15. prosince 2021 **Metodiku k přímé aplikovatelnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019, o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie**.

126 Například rozšíření dostupnosti služeb péče o předškolní děti, podpora flexibilních forem zaměstnávání, úprava rodičovského příspěvku za účelem zvýšení možnosti využívání služeb péče o předškolní děti nebo opatření ke snižování genderových rozdílů v odměňování.

127 Schválena usnesením vlády ze dne 8. března 2021 č. 269.

128 Poskytované služby péče o děti od 6 měsíců do 4 let v malém kolektivu usnadňovaly návrat rodičů na trh práce. Například vyhodnocení projektu *Mikrojesle* ukázalo, že počet rodičů, kteří mohli být díky této péči o děti znovu zaměstnáni, se zdvojnásobil.

129 Materiál schválen Výborem pro EU na vládní úrovni dne 18. října 2021.

130 Schválena usnesením vlády ze dne 17. prosince 2018 č. 855.

131 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019, o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie.

Rozvoj veřejné správy a eGovernmentu v ČR se řídil *Strategickým rámcem rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020* /SRR/. V průběhu roku 2021 probíhalo plnění specifických cílů a opatření, které jsou specifikovány v implementačních plánech k SRR, v jejichž rámci budou dokončovány projekty a opatření až do roku 2023. V souladu s doporučeními Komise a OECD směřujícími ke zlepšení strategického řízení a plánování byl realizován projekt *Podpora strategického řízení a plánování ve veřejné správě*, který zároveň naplňuje novou koncepci nazvanou *Klientsky orientovaná veřejná správa 2030*. Zlepšení koordinace a řízení veřejné správy při implementaci strategických cílů může přinést také připravovaná novela kompetenčního zákona¹³².

Výzkum, vývoj a inovace

Oblast výzkumu, vývoje a inovací /VaVal/ se v roce 2021 vyvíjela prostřednictvím implementace ***Inovační strategie ČR 2019–2030***. Analytické aktivity byly koordinovány a jejich výstupem byl systémový projekt ***STRATIN*** pro oblast školství a vazba na ***Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci České republiky na roky 2021–2027***¹³³ v gesci MPO. Tyto dvě nové aktivity posílily analytickou základnu VaVal, která byla využitelná také pro zahájení realizace ***Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+***.

Zdraví a odolnost obyvatel

V oblasti veřejného zdravotního pojištění bylo v roce 2021 zaznamenáno výrazné zlepšení, neboť oproti původním předpokladům se zlepšila finanční predikce systému. V návaznosti na pilotní projekt pokračovala **reforma financování akutní lůžkové péče**. Byly zpracovány a vládě předloženy základní teze a opatření, jež budou podrobně rozpracovány v ***Národním onkologickém programu České republiky***, vycházejícím mj. z konceptu národních priorit pro implementaci ***Evropského plánu boje proti rakovině***. Prioritní oblastí zůstává **digitalizace zdravotnictví**, přičemž digitalizace je považována u poskytovatelů zdravotních služeb za klíčovou oblast pro krizové plánování a odezvu na krize, zvládnání pandemií i kybernetických bezpečnostních incidentů. K tomuto účelu byly již rozpracovány implementační plány k vládnímu programu digitalizace ***Digitální Česko***.

C.4.2.4 PŘÍSPĚVEK NÁRODNÍHO PLÁNU OBNOVY K PLNĚNÍ CÍLŮ

UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

V červenci 2021 prezentovala ČR v Organizaci spojených národů svůj ***Druhý Dobrovolný národní přezkum Agendy 2030 v České republice***. Přezkum specifikoval pokroky dosažené od prvního přezkumu provedeného v roce 2017 z hlediska trendu vývoje, nikoliv míry naplnění jednotlivých cílů udržitelného rozvoje /SDGs/. Výsledky ukázaly **pokrok u osmi ze 17 SDGs (2 Konec hladu, 6 Pitná voda, kanalizace, 7 Dostupné a čisté energie, 8 Důstojná práce a ekonomický růst, 9 Průmysl, inovace a infrastruktura, 10 Méně nerovností, 14 Život ve vodě a 16 Mír, spravedlnost a silné instituce)**. Omezeného pokroku bylo dosaženo u osmi dalších SDGs (**1 Konec chudoby, 3 Zdraví a kvalitní život, 4 Kvalitní vzdělání, 11 Udržitelná města a obce, 12 Odpovědná spotřeba a výroba, 13 Klimatická opatření, 15 Život na souši a 17 Partnerství ke splnění cílů**). Pouze u **SDG 5 Rovnost mužů a žen** se dosud nepodařilo odstranit „*strukturální společenské a ekonomické překážky, ačkoli platná legislativa zajišťuje všem ženám rovný přístup a práva*.“

132 Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

133 Národní RIS3 strategie.

D. SEKTOROVÉ ZÁLEŽITOSTI 2021

D.1 PŘÍJMY SE VZTAHEM K ROZPOČTU EU

D.1.1 VÝVOJ V OBLASTI ZDROJŮ PŘÍJMŮ EU V ROCE 2021

Dne 14. prosince 2020 bylo přijato nové rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropské unie.¹³⁴ Rozhodnutí bylo ratifikováno všemi ČS do 31. května 2021, ale pro výpočet příjmů EU bylo použito zpětně od 1. ledna 2021. U částek TVZ, které měly ČS poskytnout mezi 1. březnem 2014 a 28. únorem 2021, si členské státy ponechávaly k pokrytí nákladů na výběr dvacet procent těchto částek. Od začátku března 2021 si ČS ponechávají k pokrytí uvedených nákladů 25 % z částek TVZ.

Skladba příjmů je nově nastavena následovně:

1. **Tradiční vlastní zdroje** tvoří cla, zemědělské poplatky a dávky z cukru. Na pokrytí nákladů na výběr těchto zdrojů si ČS mohou ponechat 25 % z vybrané částky.
2. Vlastní zdroj založený na DPH odpovídá podílu 0,3 % ze základů DPH všech ČS (základy DPH se vypočítávají podle platných pravidel EU).
3. Vlastní zdroj z HND je založen na výběru jednotného procentního podílu z HND členských států, přičemž hodnota tohoto podílu je každoročně stanovena v příslušném rozpočtovém procesu.
4. **Vlastní zdroj z plastového odpadu** byl zaveden od 1. ledna 2021. Jedná se o příspěvky ČS na základě množství nerecyklovaných plastových obalových odpadů s jednotnou sazbou ve výši 0,80 € za kilogram. Příjmy z tohoto zdroje se odhadují na cca 4 % rozpočtu EU.¹³⁵
5. Mezi **ostatní příjmy** patří daně zaměstnanců EU, příspěvky neunijních zemí do určitých programů EU, pokuty za porušování pravidel hospodářské soutěže a přebytky z předchozího roku.
6. **Opravné mechanismy** – tyto mechanismy ve prospěch Dánska, Německa, Nizozemska, Rakouska a Švédska zůstávají i nadále zachovány.

V červenci 2021 byl Radě předložen **balíček Fit for 55**, který je souborem návrhů na revize a aktualizace právních předpisů EU a na zavedení nových iniciativ. **Má zajistit, aby politiky EU byly v souladu s klimatickými cíli dohodnutými Radou a EP.** Název *Fit for 55* odkazuje na cíl EU snížit do roku 2030 čisté emise skleníkových plynů alespoň o 55 %. Tento balíček je projednáván napříč několika oblastmi politiky, jako je životní prostředí, energetika, doprava a daně.

Předložené změny mají souvislost se zavedením nových vlastních zdrojů EU. **Komise plánuje do budoucna navrhnout tři nové vlastní zdroje.** Mělo by se jednat o **příjmy z revidovaného Evropského systému pro obchodování s emisními povolenkami**¹³⁶ /EU ETS/¹³⁷, **zavedení mechanismu kompenzačních opatření ohledně uhlíku na hranicích**¹³⁸ a **zavedení digitálního poplatku**. Kvůli zohlednění výsledků jednání OECD o celosvětové digitální dani bylo předložení balíčku nových vlastních zdrojů odloženo.

¹³⁴ Rozhodnutí Rady (EU, Euratom) 2020/2053 ze dne 14. prosince 2020, o systému vlastních zdrojů Evropské unie a o zrušení rozhodnutí 2014/335/EU, Euratom.

¹³⁵ Příspěvky ČS, jejichž HND na obyvatele je pod průměrem EU, se snižují o roční paušální částku odpovídající hmotnosti 3,8 kilogramu plastového odpadu na obyvatele. Pro ČR je toto snížení stanoveno ve výši 32 187 600 €.

¹³⁶ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2003/87/ES, o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii, rozhodnutí (EU) 2015/1814, o vytvoření a uplatňování rezervy tržní stability pro systém Unie pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, a nařízení (EU) 2015/757, COM(2021) 551 v konečném znění ze dne 14. července 2021.

¹³⁷ Z angl. *European Union Emissions Trading Scheme*.

¹³⁸ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích, COM(2021) 564 v konečném znění ze dne 14. července 2021.

Nových vlastních zdrojů se týká **návrh na rozšíření EU ETS na námořní dopravu**; v tomto balíčku je rovněž zaveden samostatný systém obchodování s emisemi pro silniční dopravu a bydlení. V současném systému umožňují bezplatné emisní povolenky některým účastníkům trhu, aby neplatili za část svých emisí CO₂. **Postupné rušení bezplatných povolenek spojené s rizikem úniku uhlíku** (tj. zvýšení emisí skleníkových plynů v důsledku přesunu výroby do země s mírnějšími emisními omezeními) **je doprovázeno navrhovaným postupným zaváděním mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích**. Tento nový mechanismus **má za cíl stanovit cenu za emise uhlíku, které vznikají v důsledku dovozu určitého zboží. Tento komplexní soubor změn stávajícího systému EU pro obchodování s emisními povolenkami by měl vést k celkovému snížení emisí v dotčených odvětvích do roku 2030 o 61 % ve srovnání s rokem 2005.**

Evropská komise v rámci legislativního balíčku *Fit for 55* zveřejnila také **návrh revize směrnice o zdanění energie**¹³⁹. Účelem návrhu je **zvýšit stávající cíl** na úrovni EU, jímž je **dosáhnout do roku 2030 podílu energie z obnovitelných zdrojů na celkové skladbě zdrojů energie ve výši minimálně 32 %, na minimálně 40 %**. I po revizi je **zachována možnost ČS snížit sazby daně z energií** pro některá odvětví, a to z důvodu energetické účinnosti nebo ochrany životního prostředí nebo z důvodu energetické chudoby.

Dne 22. prosince 2021 vydala Komise **sdělení k nové generaci vlastních zdrojů**.¹⁴⁰ Komise navrhuje změnit rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů z prosince 2020 tak, aby část příjmů generovaných legislativními návrhy o mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích a obchodování s emisními povolenkami (návrhy předložené 14. července 2021) připadla rozpočtu EU. **Komise navrhuje, aby se 25 % příjmů z obchodování s povolenkami v EU a 75 % příjmů z mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích stalo vlastním zdrojem rozpočtu EU**. Komise dále **navrhuje vlastní zdroj ve výši 15% podílu na zbytkových ziscích největších a nejziskovějších nadnárodních podniků. Tento zdroj bude** na základě dohody¹⁴¹ G20¹⁴²/OECD o reformě mezinárodního daňového rámce **přerozdělován mezi ČS**. Tato dohoda je **začátkem kompletní reformy mezinárodního rámce daní z příjmů právnických osob**. Dohoda zahrnuje dva pilíře:

- úprava mezinárodních pravidel podle toho, jak je zdanění zisků podniků rozděleno mezi jednotlivé země, aby byla zohledněna měnící se povaha obchodních modelů, včetně možnosti společností podnikat v některých jurisdikcích (zemích) bez fyzické přítomnosti. Určitý podíl nadměrného zisku nadnárodních podniků bude rozdělen jurisdikcím, v nichž byl nadlimitní zisk vytvořen;
- zajištění, aby nadnárodní podniky každoročně podléhaly minimální efektivní daňové sazbě, a to u veškerých svých zisků. Tato sazba by se měla vztahovat na všechny nadnárodní skupiny s kombinovanými finančními výnosy nad 750 mil. €, přičemž bude stanovena ve výši nejméně 15 %.

Stabilní příliv příjmů z nových vlastních zdrojů by měl zajistit předvídatelnost a stabilitu splácení nástroje NextGenerationEU. Komise **předložila návrh na zřízení Sociálního fondu pro klimatická opatření**¹⁴³ **na ochranu zranitelných domácností** před dodatečnou finanční zátěží plynoucí ze zřízení nového systému EU pro obchodování s emisemi pro stavebnictví a silniční dopravu. Finanční krytí fondu by mělo odpovídat přibližně 25 % očekávaných příjmů ze začlenění stavebnictví a silniční dopravy do oblasti obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v EU.

139 Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/65, COM(2021) 557 v konečném znění ze dne 14. července 2021.

140 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Nová generace vlastních zdrojů pro rozpočet EU*, COM(2021) 566 v konečném znění ze dne 22. prosince 2021.

141 Dne 8. října 2021 se 137 zemí, které jsou členy inkluzivního rámce OECD/G20 pro řešení eroze základu daně a přesouvání zisku, dohodlo na dvoupilířovém systému pro přerozdělování zisků nadnárodních společností a na globální minimální efektivní daňové sazbě.

142 G20 je skupina 19 největších ekonomik světa a jednotného vnitřního trhu EU.

143 Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Sociální fond pro klimatická opatření, COM(2021) 568 v konečném znění ze dne 14. července 2021.

Komise kromě svých priorit v oblasti zdanění podniků¹⁴⁴ navrhuje **další nové vlastní zdroje, které by mohly zahrnovat daň z finančních transakcí a vlastní zdroj spojený s podnikovým sektorem**. Tento druhý balíček bude vycházet z návrhu *Podnikání v Evropě: rámec pro zdanění příjmů*¹⁴⁵ a je plánován na rok 2023.

Také v oblasti boje proti daňovým únikům byla navržena nebo přijata **další opatření**. V březnu 2021 přijala Rada směrnicí¹⁴⁶, kterou v souvislosti s využíváním digitálních platform při prodeji zboží a poskytování služeb novelizovala směrnici¹⁴⁷ o správní spolupráci v oblasti daní. Učinila tak zejména proto, že i když digitální platformy využívá za účelem prodeje zboží a poskytování služeb velký a stále rostoucí počet jednotlivců i podniků, příjmy získané prostřednictvím těchto platform zůstávají často nenahlášený a nezdaněny. A to zejména v případě, že digitální platformy působí ve více zemích.

Z tohoto důvodu v konečném důsledku obchodníci působící na těchto digitálních platformách získávají nad tradičními podniky nespravedlivou výhodu a ČR přicházejí o daňové příjmy. Proto **směrnice provozovatelům digitálních platform ukládá povinnost oznamovat příjmy realizované prodeji. Povinnost vyměňovat si automaticky informace** o příjmech dosažených na digitálních platformách **mají i samotné ČR**.

Nová pravidla by se měla uplatňovat od ledna roku 2023. Dodržování požadavků stanovených směrnicí by přitom mělo být pro provozovatele digitálních platform snazší, neboť oznamovat budou pouze v jednom ČR, a to v souladu se společným unijním rámcem. Naproti tomu vnitrostátním daňovým orgánům bude umožněno zjišťovat příjmy získané prostřednictvím digitálních platform a určovat příslušné daňové povinnosti. Nová pravidla také mimo jiné poskytují rámec¹⁴⁸, v němž mohou příslušné orgány dvou či více ČR provádět společné kontroly. Další **změny směrnice mají za cíl zkvalitnit jak spolupráci mezi daňovými orgány členských států¹⁴⁹, tak i samotnou výměnu informací**. Ke zlepšení by mělo dojít také v oblasti pravidel, která umožňují přítomnost úředníků během šetření v jiném ČR, nebo pravidel, kterými se řídí provádění souběžných kontrol.

Dne 24. listopadu 2021 byla EP a Radou přijata **směrnice¹⁵⁰ k otázce větší daňové transparentnosti velkých nadnárodních společností**. Do této doby totiž platilo, že velké nadnárodní společnosti neměly žádnou povinnost podávat zprávy o tom, kde dosahují zisků a kde v EU platí daně podle jednotlivých zemí. **Agresivní daňové plánování a vyhýbání se daňovým povinnostem ze strany velkých nadnárodních společností přitom dle odhadů připravily země EU o příjmy v řádu desítek miliard eur ročně**.

Návrh směrnice předložila Komise již v roce 2016¹⁵¹ a je součástí jejího akčního plánu pro spravedlivější systém zdaňování příjmů právnických osob. Smyslem směrnice je, aby jak nadnárodní společnosti, tak samostatné podniky s celkovými konsolidovanými výnosy přesahujícími 750 mil. € v každém z posledních dvou po sobě jdoucích účetních období uváděly ve zvláštní zprávě daň z příjmů, kterou platí v každém ČR, resp. zveřejnily informace o dani z příjmů odvedené v každém ČR a v každé třetí zemi uvedené v příloze závěrů Rady o unijním seznamu jurisdikcí nespolutracujících v daňové oblasti nebo uvedené v příloze těchto závěrů Rady za dva po sobě následující roky. Tyto zprávy se podávají ve strojově čitelných elektronických formátech prostřednictvím společného formuláře EU. Směrnice se nevztahuje na banky, které mají povinnost předávat informace podle jiné směrnice.

144 Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Zdanění podniků pro 21. století*, COM(2021) 251 v konečném znění ze dne 18. května 2021.

145 *Business in Europe: Framework for Income Taxation* (BEFIT).

146 Směrnice Rady (EU) 2021/514 ze dne 22. března 2021, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, o správní spolupráci v oblasti daní.

147 Směrnice Rady 2011/16/EU ze dne 15. února 2011, o správní spolupráci v oblasti daní a o zrušení směrnice 77/799/EHS.

148 Tento rámec má začít fungovat ve všech ČR nejpozději od roku 2024.

149 Ty budou např. snadněji než doposud získávat informace o skupinách daňových poplatníků.

150 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2101 ze dne 24. listopadu 2021, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o zveřejňování informací o dani z příjmů některými podniky a pobočkami.

151 Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o zveřejňování informací o dani z příjmu ze strany některých podniků a poboček, COM(2016) 198 v konečném znění ze dne 12. dubna 2016.

Tato směrnice **stanoví úplný a konečný seznam informací, které mají být uváděny. Účelem je zabránit příliš velké, resp. nepřiměřené administrativní zátěži.** Informace by měly být zveřejňovány jen v tom rozsahu, který je naprosto nezbytný pro umožnění účinné veřejné kontroly. Zprávy musí být podány do 12 měsíců od rozvahového dne příslušného účetního období. Členským státům byla stanovena lhůta 18 měsíců na to, aby směrnici transponovaly do svého vnitrostátního práva. Čtyři roky po datu transpozice směrnice by měla Komise předložit zprávu o jejím uplatňování.

Dne 7. prosince 2021 se Rada dohodla¹⁵² a v následujícím roce **přijala směrnici¹⁵³ k aktualizaci pravidel a sazeb DPH v souladu s aktuálními potřebami ČS, zejména za účelem zajištění větší flexibility v otázce aplikace snížené či nulové sazby DPH.** V rámci přílohy č. 3 směrnice 2006/112/ES¹⁵⁴ /směrnice o DPH/ dojde k rozšíření seznamu zboží a služeb s povolenou sníženou sazbou DPH. V případě zboží škodlivého pro životní prostředí má také v budoucnu dojít k ukončení používání zvýhodněných sazeb.¹⁵⁵ **Na seznam položek se sníženou sazbou byly naopak přidány zboží a služby, které mají pozitivní environmentální dopad. Jedná se například o elektrická kola, služby na recyklaci odpadů či solární panely.** Nyní by měly být automaticky aplikovatelné pro všechny ČS také výjimky vyjednané speciálně jen pro vybrané ČS.

Koncem roku 2021 **představila Komise iniciativy na podporu spravedlivého zdanění v EU. První¹⁵⁶ souvisí s využíváním fiktivních subjektů pro daňové účely.** Komise chce dosáhnout toho, aby subjekty, které mají pouze minimální aktivity nebo nevykonávají žádnou hospodářskou činnost, nepředstavovaly pro daňové poplatníky zátěž a nemohly využívat žádné daňové výhody. Za účelem ochrany aktiv a nemovitostí před daněmi využívají jednotlivci fiktivní subjekty. Na základě stanovených kritérií pro posuzování těchto subjektů (původ příjmů, outsourcing manažerského a administrativního personálu či přeshraniční transakce) mají nová pravidla napomoci daňovým úřadům tyto subjekty odhalovat. Pokud nově nastane situace, že subjekt tímto posouzením neprojde, nebude moci čerpat daňové výhody.

V rámci návrhu druhé směrnice¹⁵⁷ je stanovena minimální daňová sazba pro globální činnosti velkých nadnárodních skupin. V souladu s celosvětovou dohodou na úrovni OECD o daňové reformě týkající se daně z příjmů právnických osob z října roku 2021 **má tato efektivní daňová sazba činit 15 %.** Navrhovaná pravidla se mají vztahovat na jakoukoli velkou mezinárodní či domácí skupinu s ročním obratem vyšším než 750 mil. €, jejíž mateřská nebo dceřiná společnost se nachází v některém z ČS. Pokud by došlo k tomu, že by země s nízkým zdaněním, v níž společnost sídlila, neuložila minimální efektivní sazbu, mohl by ČS uplatnit tzv. doplňkovou daň. Druhá část celosvětové dohody se týká přerozdělování daňových práv. Související návrh chce Komise předložit v průběhu roku 2022.

Dne 10. února 2022 předložila Komise **návrh směrnice Rady¹⁵⁸ na prodloužení použití mechanismu přenesení daňové povinnosti¹⁵⁹. Lhůta pro jeho použití byla prodloužena do 31. prosince 2025.** Směrnice má umožnit členským státům EU uplatňovat mechanismus přenesení daňové povinnosti a používat mechanismus rychlé reakce proti podvodům na DPH ve velmi specifických případech. Období pro využití těchto výjimečných opatření bylo stanoveno jako dočasné, a to do 30. června 2022. **Od 1. července 2022 měl být v EU zaveden konečný systém DPH, avšak stav jeho projednávání neumožňuje, aby vstoupil v platnost. Proto Komise navrhla prodloužení platnosti výše uvedených mechanismů a připravuje modernizaci stávajících pravidel DPH.**

152 Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o sazby daně z přidané hodnoty – obecný přístup, FISC 237, ECOFIN 1214, Brusel, 7. prosince 2021.

153 Směrnice Rady (EU) 2022/542 ze dne 5. dubna 2022, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a (EU) 2020/285, pokud jde o sazby daně z přidané hodnoty.

154 Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006, o společném systému daně z přidané hodnoty.

155 U fosilních paliv apod. do 1. ledna 2030, u chemických hnojiv a pesticidů do 1. ledna 2032.

156 Návrh směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro předcházení zneužívání krycích subjektů pro daňové účely a kterou se mění směrnice 2011/16/EU, COM(2021) 565 v konečném znění ze dne 22. prosince 2021.

157 Návrh směrnice Rady o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin v Unii, COM(2021) 823 v konečném znění ze dne 22. prosince 2021.

158 Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o prodloužení doby použitelnosti volitelného mechanismu přenesení daňové povinnosti ve vztahu k dodání některého zboží a poskytnutí některých služeb s vysokým rizikem podvodů a mechanismu rychlé reakce proti podvodům v oblasti DPH, COM(2022) 39 v konečném znění ze dne 10. února 2022.

159 Tento mechanismus používají ČS v boji proti podvodům na DPH.

V prosinci 2021 informovala Komise o tom, že dle nejnovější zprávy o výběru DPH¹⁶⁰ se celkový výpadek příjmů z této daně v nominálním vyjádření v roce 2019 opět mírně snížil. Tato každoroční zpráva uvádí odhad výpadku příjmů z DPH a měří účinnost opatření sloužících k vynucování předpisů v oblasti této daně v každém ČS. Obsahuje také odhad ušlých příjmů v důsledku podvodů a daňových úniků, vyhýbání se daňovým povinnostem, ale také úpadků, případů finanční insolvence i nesprávných výpočtů. **Mezera na DPH se meziročně snížila o téměř 6,6 mld. € na celkových 134 mld. €, resp. na 10,3 % v rámci jejího relativního vyjádření coby podílu na celkové daňové povinnosti na DPH¹⁶¹. Relativní meziroční snížení mezery na DPH tak dosáhlo přibližně 0,8 %.**

Ačkoli se celkově podíl mezery na DPH snížil v 18 členských státech EU, stále mezi nimi zůstávají značné rozdíly ve velikosti relativního výpadku příjmů z DPH.¹⁶² Ve většině ČS byla totiž meziroční změna ve výši mezery na DPH menší než dva procentní body. **Polovina z ČS včetně České republiky zaznamenala za rok 2019 mezeru na DPH nad úrovní 8,6 %.**

D.1.2 VÝVOJ V OBLASTI ROZPOČTOVÝCH PŘÍJMŮ V ČR V ROCE 2021

Na změny směrnice o DPH, které jsou účinné od 1. července 2021, reagovala ČR přijetím zákona č. 355/2021 Sb.¹⁶³ Zákon nabyl účinnosti 1. října 2021 a obsahuje především následující změny:

- rozšíření registrace osoby povinné k DPH za plátce nebo identifikovanou osobu;
- zdaňování u zasílání zboží (nově tzv. prodej zboží na dálku) mezi ČS:
 - zrušení limitů 35 000 € nebo 100 000 € u zasílání zboží z ČR do EU;
 - zrušení limitu 1 140 000 Kč u zasílání zboží z EU do ČR;
 - zavedení limitu 10 000 €;
- zrušení osvobození od DPH u dovozu zboží s vlastní hodnotou nepřesahující 22 € z třetí země;
- úpravu oblasti dodávek (zboží), které jsou usnadněny provozovatelem elektronického rozhraní (digitální platformou);
- rozšíření zvláštního režimu jednoho správního místa (One Stop Shop).

Daňové subjekty mohly postupovat dobrovolně od 1. července 2021 do 30. září 2021 podle přímého účinku unijní směrnice o DPH, protože změny uvedené v této směrnici nebyly vlivem zpoždění legislativního procesu transponovány k 1. červenci 2021 do českého zákona o DPH. **Režim jednoho správního místa** má usnadnit přiznání k DPH a odvod této daně u vybraných plnění v ČS, ve kterých nemá dodavatel zboží nebo poskytovatel služeb provozovnu nebo sídlo. Možnost využití je u plnění prodeje zboží na dálku, prodeje zboží do 150 € na dálku z třetí země, u přeshraničního poskytnutí služeb osobám nepovinným k dani v EU nebo u dodání zboží, které usnadňuje osoba povinná k dani za pomoci elektronického rozhraní.

Výhodou tohoto režimu je dle Komise skutečnost, že **se DPH platí v místě spotřeby zboží, čímž dojde ke zjednodušení pro podniky působící na jednotném evropském digitálním trhu a ke zvýšení daňových výnosů.** Podle dopadové studie Komise by zavedení opatření mělo eliminovat současné ztráty příjmů ČS u těchto obchodů **v celkové odhadované výši 7 mld. € ročně.**

¹⁶⁰ VAT Gap in the EU, Report 2021, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 6. prosince 2021.

¹⁶¹ Příjmy z DPH vzrostly o 3,8 %, zatímco celková daňová povinnost z DPH vzrostla o 2,9 %, což vedlo k poklesu mezery na DPH v relativním i nominálním vyjádření.

¹⁶² Největší nárůst mezery na DPH byl kromě Malty pozorován ve Slovinsku a Rumunsku. Naopak kromě Chorvatska a Kypru došlo k nejvýraznějšímu snížení mezery na DPH v Řecku, Litvě, Bulharsku a na Slovensku.

¹⁶³ Zákon č. 355/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Daňový balíček 2021 účinný (až na výjimky) k 1. lednu 2021 přinesl řadu zásadních změn především do zákona o daních z příjmů. Daňový balíček 2021 byl vyhlášen 31. prosince 2020 jako zákon č. 609/2020 Sb.¹⁶⁴ **Proces vyhlášení tohoto zákona byl značně nestandardní**, protože nebyl podepsán prezidentem a prezident s daňovým balíčkem nesouhlasil (což mohlo být chápáno jako prezidentské veto). Navíc byl vyhlášen před uplynutím lhůty, ve které může prezident zákon vetovat. Nicméně Ústavní soud v nálezu Pl. ÚS 6/21 shledal vyhlášení zákona za ústavní.

Daňový balíček přinesl především tyto změny:

- **zrušení superhrubé mzdy** spolu se **zavedením progresivní sazby daně** – 15% sazba daně se uplatňuje do 48násobku průměrné mzdy a 23% sazba se uplatňuje u základu daně nad 48násobek průměrné mzdy;
- **zvýšení slevy na poplatníka** o 3 000 Kč pro rok 2021, tj. na 27 840 Kč, a o další 3 000 Kč od roku 2022, tj. na 30 840 Kč;
- **daňová podpora peněžního příspěvku na stravování** (poprvé ji bylo možné uplatnit za leden 2021);
- **změny v oblasti odpisování dlouhodobého majetku** – především zvýšení hodnotové hranice pro hmotný majetek ze 40 na 80 tis. Kč, urychlení odpisu investic obnovením mimořádných odpisů a zrušením kategorie nehmotného majetku u právnických osob.

Účetní závěrku za rok 2021 mohou obchodní společnosti a družstva poprvé zveřejnit prostřednictvím finančního úřadu, a proto došlo ke změnám v přiznání k dani z příjmů právnických osob, pokud jde o účetní závěrku podávanou jako součást daňového přiznání. Od ledna 2021 **je účinná změna daňového řádu**¹⁶⁵. Díky tomu dochází k **prodloužení lhůty pro podávání daňového přiznání**; tato lhůta je automaticky prodloužena ze tří na čtyři měsíce, pokud je daňové přiznání podáno elektronicky.

Do DPH zavedl daňový balíček změny navazující na změny daní z příjmů v oblasti dlouhodobého majetku a také došlo od 1. ledna 2021 k **přeřazení recyklace odpadu do 15% sazby DPH**. Další změnu v oblasti DPH přineslo rozhodnutí ministryně financí o **mimořádném prominutí daně z přidané hodnoty za dodání elektřiny nebo plynu za listopad a prosinec 2021**.¹⁶⁶ Ministerstvo tím reagovalo na prudký nárůst cen těchto komodit na světových trzích.

Daňový balíček se dotkl i **spotřebních daní** a s účinností od 1. ledna 2022 (a následně znovu od 1. ledna 2023) **změnil sazby daně z tabákových výrobků**. Na základě pozměňovacího návrhu přijatého Poslaneckou sněmovnou bylo **urychleno zvyšování sazeb daní oproti původnímu vládnímu návrhu**. Konkrétně bylo přesunuto zvýšení schválené pro rok 2022 již na rok 2021 a v letech 2022 a 2023 **se bude pokračovat ve zvyšování daně o 5 % ročně**.

Zákonem č. 39/2021 Sb.¹⁶⁷ **došlo k přechodnému zvýšení limitu pro odpočet darů na 30 % základu daně**. Toto zvýšení platí pro zdaňovací období 2020 a 2021 (v případě hospodářského roku naposledy pro hospodářský rok končící 28. února 2022). Prodloužení použití této změny i na rok 2022 a další změny v daňovém odpočtu darů by měl obsahovat zatím neschválený zákon o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace.

¹⁶⁴ Zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony.

¹⁶⁵ Zákon č. 283/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

¹⁶⁶ Rozhodnutí o prominutí daně z přidané hodnoty z důvodu mimořádné události, *Finanční zpravodaj*, ročník LV, částka 34, 20. října 2021.

¹⁶⁷ Zákon č. 39/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

D.1.3 PŘEZKUMY EÚD

Výstupem z tzv. přezkumů jsou tematické zprávy, které vypracovává EÚD. Vychází přitom ze svých znalostí a zkušeností získaných především auditní a monitorovací činností. Tento typ zpráv nahradil v roce 2019 dříve publikované „situační zprávy“, „informační dokumenty“ a „rychlé přezkumy“.

V lednu 2022 zveřejnil EÚD **přezkum týkající se zdanění energie, stanovení ceny uhlíku a dotací na energii**¹⁶⁸. EÚD vyhodnotil, že **zdanění energie může podpořit úsilí o ochranu klimatu, ale stávající výše daní neodráží míru znečištění z jednotlivých zdrojů energie**. Dotace na obnovitelné zdroje energie sice vzrostly v letech 2008–2019 více než čtyřikrát, avšak dotace na fosilní paliva zůstaly na stejné úrovni. A to i přes tu skutečnost, že se Komise a některé ČS zavázaly k jejich postupnému zrušení.

EÚD upozornil na **tři problémové oblasti v souvislosti s naplněním cíle EU dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality**. Jedná se o zajištění konzistentnosti zdanění energie napříč odvětvími a energetickými nosiči, snížení dotací na fosilní paliva a sladění cílů v oblasti klimatu se sociálními potřebami.

V režimu stávající směrnice o zdanění energie mohou být zdroje energie, které více znečišťují ovzdušší, daňově zvýhodněny oproti uhlíkově účinným zdrojům energie. Například uhlí je zdaněno méně než zemní plyn a některá fosilní paliva jsou zdaněna podstatně méně než elektřina. I když většina ČS uvaluje na paliva vysoké daně, v několika ČS se daně blíží minimální úrovni, což může vést k narušení vnitřního trhu. EÚD uvedl, že ačkoli některé dotace na energii lze využít k přechodu na méně uhlíkově náročné hospodářství, dotace na fosilní paliva brání efektivní transformaci energetiky. **Celkově činí dotace ČS na fosilní paliva více než 55 mld. € ročně a 15 členských států vydává na dotace na fosilní paliva více než na dotace na obnovitelné zdroje energie.**

EÚD mj. upozornil, že **dopad zdanění energie na domácnosti může být značný a může vyvolat tlaky proti zdanění energie**. Částky, které domácnosti vynakládají na energii (včetně vytápění a dopravy), se značně liší: v některých případech – **například u nejchudších domácností v České republice a na Slovensku – na tyto náklady může připadat více než 20 % jejich příjmů**. Aby se zmírnilo riziko odmítnutí daňových reforem, je podle EÚD třeba podporovat snížení jiných daní, uplatňovat přerozdělovací opatření a zároveň zajistit větší transparentnost a informovanost ohledně důvodů daňových reforem.

168 Přezkum 01 Zdanění energie, stanovení ceny uhlíku a dotace na energii, EÚD, Lucemburk, 31. ledna 2022.

D.2 VÝDAJE SPOLUFINANCOVANÉ Z EVROPSKÝCH STRUKTURÁLNÍCH A INVESTIČNÍCH FONDŮ

Politika soudržnosti patří k nejstarším a také nejsložitějším politikám EU. Primárním cílem této politiky od jejího vzniku v osmdesátých letech 20. století byla integrace méně rozvinutých regionů. Politika soudržnosti se postupně rozvíjela prostřednictvím strategických rámců pro programy založené v souladu s prioritami EU a stala se v zásadě hlavní výdajovou politikou EU. Koncem 20. století prošla řadou reformem reagujících na prohlubování hospodářské integrace společně s přípravami na jednotnou měnu. V souvislosti s přistoupením zemí střední a východní Evropy na začátku nového milénia byly další reformy spojeny s přesměrováním výdajů do nových ČS.

Pro PO14+ byla správa politiky soudržnosti reformována s cílem zvýšit výkonnost a účinnost. Přijatá opatření se úzce zaměřila na cíle stanovené v programových strategiích a na dosahování výdajových záměrů, mj. **zavedením předběžných podmínek a výkonnostní rezervy. Tato opatření se plně osvědčila.** Pozitivní vliv na politiku soudržnosti v PO14+ měla také **koordinace hospodářských politik a politik zaměstnanosti ČS v rámci procesu evropského semestru.** Opačným způsobem ovlivnily politiku soudržnosti tři krizové události, a to **brexit, pandemie covidu-19 a ruská invaze na Ukrajinu.**

Další podněty k přehodnocení zásad politiky soudržnosti přináší PO21+. **Prioritou je nasměrování finanční podpory společně s investicemi z nového *Nástroje pro oživení a odolnost*¹⁶⁹ na projekty vedoucí k hospodářskému oživení po pandemii, zvládnutí sociálních otřesů a zvýšení odolnosti vůči budoucím otřesům.** Významné jsou rovněž **snahy o urychlení jak ekologické transformace** (ke zvládnutí změny klimatu), **tak digitální transformace** (k řešení rozdílných sociálních a územních dopadů). Přitom transformace mají být „řádne a spravedlivé“. Politika soudržnosti by si měla **zachovat strategické a dlouhodobé zaměření na konvergenci a snižování meziregionálních rozdílů**, měla by však být **schopna reagovat i na krátkodobé krize.** Avšak využívání této politiky pro reakci na krizi absorbuje značné administrativní zdroje a hrozí, že se politická pozornost a financování odvrátí od hlavního účelu politiky.

V současné době tedy vyvstává nejen otázka zda, ale zejména jak přehodnotit zásady politiky soudržnosti. Základní zásady zakotvené v reformě strukturálních fondů z roku 1988 sice zůstaly v platnosti, ale postupy jejich uplatňování se průběžně měnily, což je zřetelné především u zásady koncentrace na méně rozvinuté oblasti. Počínaje rokem 2007 se staly všechny regiony, a to včetně těch prosperujících, způsobilé pro podporu ze strukturálních fondů. Zásada partnerství sice platí i nadále, ale v několika ČS, kde se rozsah financování politiky soudržnosti postupem času zmenšoval, došlo k racionalizaci regionálních programů a centralizaci rozhodovacího procesu. Zásada adicionality, která vyžaduje, aby financování EU nenahrazovalo vnitrostátní financování, byla pro PO21+ dokonce zrušena.

Složitá je také otázka vztahu politiky soudržnosti a ostatních politik EU. Financování EU je mnohostranné s řadou FN (příkladem je *Nástroj pro oživení a odolnost*) majících dopad na hospodářskou, sociální a územní soudržnost. **Komise dále označila za základní cíle pro PO21+ posílení koordinace a zajištění jasného vymezení fondů a nástrojů EU a rozvíjení jejich doplňkovosti. Za trvalý problém považuje Komise rostoucí složitost systému řízení, který klade zvýšené nároky na správní kapacitu i její kvalitu v ČS. Aktuálním úkolem je proto hledání jednotného regulačního rámce pro správu a financování fondů a přehodnocení modelu sdíleného řízení.**

(Jako podklad pro tuto úvodní stať byl použit článek profesora **Johna Bachtlera** z Evropského střediska pro výzkum politik s názvem ***Politika soudržnosti – odkud pochází? Kam jde?***, který byl publikován Evropským účetním dvorem 3. června 2022.)

169 *Nástroj pro oživení a odolnost* není součástí politiky soudržnosti.

D.2.1 STAV ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ ESIF V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020 (K 31. BŘEZNU 2022)¹⁷⁰

Následující pasáže *EU reportu 2022* (konkrétně body D.2.1.1 až D.2.4.2) zpracovalo na žádost Nejvyššího kontrolního úřadu Ministerstvo pro místní rozvoj jakožto národní orgán pro koordinaci.

D.2.1.1 VYHLÁŠENÉ VÝZVY V PROGRAMECH PO14+

Od počátku PO14+ bylo do 31. března 2022 vyhlášeno kumulativně za všechny programy 1 176 výzev s alokací 906,3 mld. Kč (příspěvek EU), což představuje 137,8 % celkové alokace tohoto programového období ve výši 657,7 mld. Kč.¹⁷¹

Ze všech programů doposud vyhlásil nejvyšší objem výzev v absolutních hodnotách OP PIK, dále IROP a OPD.

NOK také sleduje podíl vyhlášených výzev na celkové alokaci jednotlivých programů. Nejvyšší podíl výzev vůči celkové alokaci programu vyhlásily do konce března 2022 řídicí orgány OP *Rybářství 2014–2020* /OPR/, dále OP PIK a OP *Praha – pól růstu ČR* /OP PPR/.

Tabulka č. 13: Vyhlášené výzvy v jednotlivých programech ke dni 31. března 2022

Program		Řídicí orgán	Fond	Počet výzev	Objem vyhlášených výzev (v mld. Kč)	Podíl vyhlášených výzev na celkové alokaci
Název	Zkr.					
<i>OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014–2020</i>	OP PIK	Ministerstvo průmyslu a obchodu	EFRR	339	192,4	195,5 %
<i>OP Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>	OP VVV	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	EFRR ESF	76	98,9	139,5 %
<i>OP Zaměstnanost 2014–2020</i>	OPZ	Ministerstvo práce a sociálních věcí	ESF (+IZM*)	128	75,8	124,0 %
<i>OP Doprava</i>	OPD	Ministerstvo dopravy	EFRR FS	77	157,4	134,5 %
<i>OP Životní prostředí 2014–2020</i>	OPŽP	Ministerstvo životního prostředí	EFRR FS	161	108,8	158,2 %
<i>Integrovaný regionální operační program</i>	IROP	Ministerstvo pro místní rozvoj	EFRR	104	186,1	123,8 %
<i>OP Praha – pól růstu ČR</i>	OP PPR	Hlavní město Praha	EFRR ESF	60	8,3	161,4 %
<i>OP Technická pomoc</i>	OPTP	Ministerstvo pro místní rozvoj	FS	4	5,8	106,4 %
<i>Program rozvoje venkova na období 2014–2020</i>	PRV14+	Ministerstvo zemědělství	EZFRV	168	71,0	89,1 %
<i>OP Rybářství 2014–2020</i>	OPR	Ministerstvo zemědělství	ENRF	59	1,8	233,9 %
Celkem				1 176	906,3	137,8 %

Zdroj: MS2014+, ŘO, stav k 31. březnu 2022.

Vysvětlivka: * *Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí.*

¹⁷⁰ Hodnocení plnění konkrétních věcných cílů dohody o partnerství je uvedeno v kap. 3.3 *Výroční zprávy o implementaci Dohody o partnerství za rok 2021.*

¹⁷¹ Pro přepočítání byl použit kurz z března 2022 ve výši 24,66 Kč/€.

D.2.1.2 AKTUÁLNÍ STAV ČERPÁNÍ PROGRAMŮ PO14+

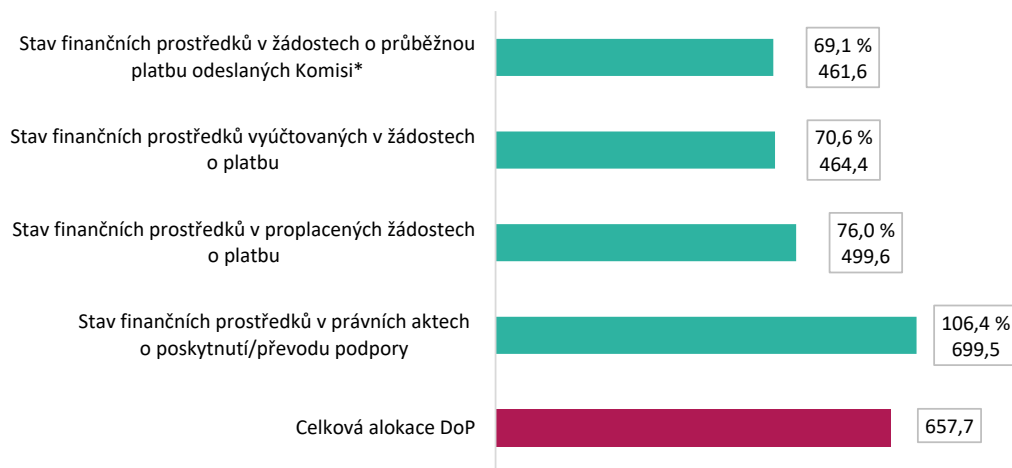
V rámci vyhlášených výzev **byly do konce března 2022 vydány právní akty o poskytnutí/převodu podpory v celkové výši 699,5 mld. Kč, což činí 106,4 % celkové alokace** programového období. Nejvyšší podíl prostředků ve vydaných právních aktech vzhledem k celkové alokaci programu vykazuje **OP Technická pomoc /OFTP/,** dále pak **OPR** a **OP PIK.**

Příjemcům bylo do konce března 2022 proplaceno 499,6 mld. Kč, tj. 76,0 % celkové alokace. Nejvíce prostředků vzhledem k celkové alokaci programu bylo proplaceno v případě **OP VVV, OFTP** a **OPZ.**

Objem vyúčtovaných prostředků v žádostech o platbu /ŽoP/ ke konci března 2022 činil 464,4 mld. Kč, tj. 70,6 % celkové alokace. K vyúčtování finančních prostředků vzhledem k celkové alokaci programu došlo opět nejvíce u **OFTP, OP VVV** a **OPZ.**

Do konce března 2022 **byly Komisi odeslány žádosti o průběžnou platbu v hodnotě 461,6 mld. Kč, tj. 69,1 % celkové alokace** (uvedená hodnota zohledňuje finanční opravy prováděné v rámci uzavírání účtů).

Graf č. 20: Stav čerpání DoP ke dni 31. března 2022 (v %, v mld. Kč)

Zdroj: MS2014+, ŘO, MF – PCO, stav k 31. březnu 2022; kurz 1 € = 24,66 Kč.

Pozn.: Do grafu nejsou zahrnuty údaje o programech v cíli „evropská územní spolupráce“.

Vysvětlivka: * Uvedená hodnota zohledňuje finanční opravy provedené v rámci uzavírání účtů.

Tabulka č. 14: Stav čerpání programů v PO14+ ke dni 31. března 2022 (příspěvek EU)

Program	Finanční prostředky v právních aktech o poskytnutí/převodu podpory			Finanční prostředky v proplacených ŽoP		Finanční prostředky vyúčtované v ŽoP	
	Počet*	mld. Kč	% celkové alokace	mld. Kč	% celkové alokace	mld. Kč	% celkové alokace
OP PIK	13 357	113,9	115,7 %	67,6	68,7 %	62,8	63,8 %
OP VVV	20 960	79,6	112,2 %	71,0	100,2 %	55,9	78,9 %
OPZ	9 356	68,8	112,4 %	52,0	85,0 %	47,7	78,0 %
OPD	315	132,4	113,0 %	93,5	79,9 %	89,6	76,5 %
OPŽP	9 473	66,7	97,0 %	51,0	74,2 %	50,0	72,7 %
IROP	12 230	160,5	106,8 %	93,1	62,0 %	93,0	61,9 %
OP PPR	1 483	5,5	106,6 %	4,0	78,6 %	3,3	64,3 %
OPTH	253	6,6	121,7 %	4,7	86,3 %	4,7	86,3 %
PRV	331 697	64,6	81,0 %	62,0	77,8 %	56,8	71,2 %
OPR	1 165	0,9	120,2 %	0,6	73,4 %	0,6	73,4 %
Celkem za fond:							
EFRR	28 813	358,9	109,7 %	225,1	68,8 %	210,9	64,5 %
FS	7 705	169,7	109,0 %	127,5	81,9 %	124,1	79,7 %
ESF (+IZM)	30 909	105,3	111,7 %	84,3	89,4 %	72,1	76,4 %
EZFRV	331 697	64,6	81,0 %	62,0	77,8 %	56,8	71,2 %
ENRF	1 165	0,9	120,2 %	0,6	73,4 %	0,6	73,4 %
Celkem	400 289	699,5	106,4 %	499,6	76,0 %	464,4	70,6 %

Zdroj: MS2014+, ŘO, stav k 31. březnu 2022.

Pozn.: Vyúčtované finanční prostředky mohou dosáhnout vyšší hodnoty než finanční prostředky proplacené, a to v případě programů, u nichž se uplatňuje financování ex-post, neboť u tohoto typu financování jsou finanční prostředky propláceny až s určitým časovým posunem po jejich vyúčtování. V případě FN vyúčtované finanční prostředky zahrnují prostředky poskytnuté konečným příjemcům (nikoli vklad do FN).

Vysvětlivka: * V celkovém počtu projektů s právním aktem o poskytnutí/převodu podpory jsou zahrnuta rovněž plošná opatření (včetně závazků z minulých let) realizovaná v rámci PRV.

Tabulka č. 15: Stav čerpání programů v PO14+ ke dni 31. března 2022 (příspěvek EU)

Program	Celková alokace	Souhrnné žádosti od řídicích orgánů (schválené) ^{1,2}		Žádosti o průběžnou platbu odeslané Komisi ^{2,3}	
	Kč	Kč	%	Kč	%
OP PIK	98 384 631 462,42	65 526 895 975,31	65,4 %	60 896 325 698,44	60,8 %
OP VVV	70 904 462 449,74	54 080 584 040,37	75,4 %	53 058 796 875,79	73,9 %
OPZ	61 160 014 266,47	46 686 693 518,27	75,4 %	46 057 248 398,47	74,6 %
OPD	117 086 060 578,99	85 568 894 869,72	72,0 %	83 546 955 382,02	70,5 %
OPŽP	68 791 869 848,56	49 704 690 233,93	68,9 %	55 422 386 036,61	77,1 %
IROP	150 245 940 245,89	91 050 533 545,64	59,4 %	96 610 967 365,03	63,0 %
OP PPR	5 141 894 909,59	3 398 528 365,00	64,9 %	4 273 563 894,24	82,3 %
OPTP	5 419 802 725,79	4 479 252 594,02	81,8 %	4 399 670 787,51	80,6 %
PRV	79 765 093 174,38	56 786 975 162,30	71,5 %	56 786 975 162,30	71,5 %
OPR	767 123 649,90	536 320 358,00	67,2 %	510 670 523,67	63,8 %
Celkem za fond:					
EFRR	327 153 930 719,60	210 142 879 887,08	63,0 %	211 665 796 121,91	63,5 %
FS	155 677 707 788,30	119 984 463 551,87	75,1 %	123 436 353 088,04	77,5 %
ESF (+IZM)	94 303 037 979,55	70 368 729 703,31	73,7 %	69 163 765 228,16	72,5 %
EZFRV	79 765 093 174,38	56 786 975 162,30	71,5 %	56 786 975 162,30	71,5 %
ENRF	767 123 649,90	536 320 358,00	67,2 %	510 670 523,67	63,8 %
Celkem	657 666 893 311,73	457 819 368 662,56	68,4 %	461 563 560 124,08	69,1 %

Zdroj: MF – PCO, řídicí orgán PRV, stav k 31. březnu 2022.

Pozn.: 1) V případě PRV se jedná o stav finančních prostředků vyúčtovaných v ŽoP.

2) Procentuální vyjádření vychází z hodnot v eurech, neboť tyto hodnoty zůstávají neměnné (nejsou závislé na kurzu), a mají tedy vyšší vypovídací hodnotu.

3) Stav ŽoP zohledňující uzavírání účtů představuje aktuální stav čerpání alokace, jelikož zahrnuje finanční opravy provedené v rámci uzavírání účtů.

V kumulativním vyjádření čerpání podpory z ESIF (podíl EU) se v roce 2021 umístila ČR na devátém místě v rámci EU-28. České republice se daří v posledních čtyřech letech čerpání zrychlovat.

D.2.1.3 PLNĚNÍ PRAVIDLA N+3

Tabulka č. 16 uvádí stav plnění pravidla n+3 (resp. naplňování limitu čerpání) pro rok 2022 pro jednotlivé programy k 31. březnu 2022. **Limit čerpání pro rok 2022 splnilo již ke konci března 2022 devět z deseti programů.**

Tabulka č. 16: Plnění pravidla n+3 pro rok 2022 ke dni 31. března 2022 (příspěvek EU) (v €)

Program	Alokace do roku 2019 (pravidlo n+3)	Předběžné platby do roku 2022	ŽoP odeslané do 31. března 2022	Plnění limitu	Zbývá vyčerpat v roce 2022
	(€)	(€)	(€)	(%)	(€)
OP PIK	3 342 531 786	802 290 835	2 428 663 530	96,7	111 577 421
OP VVV	2 207 810 386	533 543 972	2 070 595 745	118,0	0
OPZ	1 715 011 979	426 872 937	1 806 068 179	130,2	0
OPD	3 625 317 064	885 516 162	3 257 834 268	114,3	0
OPŽP	2 195 977 523	524 698 525	2 180 325 733	123,2	0
IROP	3 758 081 056	1 037 643 298	3 736 354 549	127,0	0
OP PPR	160 788 562	38 856 492	166 902 071	128,0	0
OPTP	179 270 841	43 532 678	170 144 403	119,2	0
PRV	1 872 170 179	69 170 220	2 192 829 789	120,8	0
OPR	24 875 304	5 996 070	20 350 403	105,9	0
Celkem	19 081 834 680	4 368 121 189	18 030 068 672	X	111 577 421

Zdroj: MF – PCO, řídicí orgán PRV, stav k 31. březnu 2022.

D.2.2 COVID-19

D.2.2.1 REALOKACE A DALŠÍ ZMĚNY PROGRAMŮ

V reakci na pandemii covidu-19 **upravila Komise legislativu ESIF (tzv. CRII a CRII+). Revize programů, které reagují na covid-19, je možno provádět ve zrychleném režimu (kratší lhůta Komise na schválení úprav programu), je umožněna podpora nových aktivit reagujících na pandemii, došlo ke zjednodušení požadavků na tematickou koncentraci, kategorizaci regionů apod. Způsobilost výdajů pro revize programů v reakci na covid-19 je od 1. února 2020.**

V průběhu roku 2021 zaslala **ČR Komisi celkem sedm žádostí o revizi programů a proběhlo pět notifikací.** Všechny žádosti jsou schváleny. Celkově byly provedeny **změny u osmi programů.**

K nejvýznamnějším změnám **patřily přesuny prostředků v rámci jednotlivých programů a změny související s využitím dodatečné alokace poskytnuté ČR v rámci nástroje REACT-EU (viz dále).** Notifikace se týkaly využití **100% míry spolufinancování z EU**, což byl nástroj dočasně povolený jako součást reakce EU na pandemii covidu-19.¹⁷²

172 Využití 100% míry spolufinancování bylo umožněno na základě čl. 25a *Mimořádná opatření pro využití fondů ESI v reakci na rozšíření onemocnění COVID-19* nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/558 ze dne 23. dubna 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1301/2013 a (EU) č. 1303/2013, pokud jde o specifická opatření k zajištění mimořádné flexibility pro využití evropských strukturálních a investičních fondů v reakci na rozšíření onemocnění COVID-19 (tzv. CRII+). Toto navýšení se vztahovalo na výdaje vykázané v ŽoP odeslaných během účetního období, tzn. od 1. července 2020 do 30. června 2021.

D.2.2.2 REACT-EU

V rámci REACT-EU¹⁷³, nástroje EU na podporu boje s krizí způsobenou pandemií covidu-19, byla České republice přidělena alokace v celkové výši cca 1 151,8 mil. €. Alokace byla rozdělena do dvou tzv. tranší. První tranše ve výši cca 834,7 mil. € byla na základě usnesení vlády ze dne 27. července 2020 č. 811 přidělena do IROP. Související žádost o revizi programu schválila Komise dne 27. května 2021. Finanční objem druhé tranše byl stanoven na základě dat o HDP a nezaměstnanosti v ČR a v EU-27 dostupných k 19. říjnu 2021 a dosáhl výše cca 317,1 mil. €. Na základě usnesení vlády ze dne 5. listopadu 2021 č. 983 byla tato tranše rozdělena mezi IROP (313 203 897 €) a **Operační program potravinové a materiální pomoci** /OP PMP/¹⁷⁴ (3 889 688 €). Žádost o revizi IROP v souvislosti s druhou tranší byla zaslána Komisi dne 17. prosince 2021 a schválena v lednu 2022.

Dodatečné finanční prostředky je možné využít výlučně na operace podporující zotavení z krize v souvislosti s pandemií covidu-19 a na přípravu ekologického, digitálního a odolného oživení hospodářství pomocí investic do operací přispívajících k přechodu na digitální a zelenou ekonomiku. Výdaje jsou způsobilé již od 1. února 2020 a financované projekty je nutné dokončit do konce roku 2023.

Tabulka č. 17: Přehled využití dodatečné alokace pro ČR poskytnuté v rámci REACT-EU (v €)

Program	Alokace na rok 2021	Alokace na rok 2022	Podporované aktivity
IROP	834 776 027	313 203 897	Podpora zdravotnictví, integrovaného záchranného systému a sociální infrastruktury. Doplňková technická pomoc programu.
OP PMP (FEAD)	0	3 889 688	Potravinová a materiální pomoc nejohroženějším osobám (potravinové banky apod.).

¹⁷³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2221 ze dne 23. prosince 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, pokud jde o dodatečné zdroje a prováděcí opatření na pomoc při podpoře zotavení z krize v souvislosti s pandemií COVID-19 a jejími sociálními dopady a při přípravě zeleného, digitálního a odolného oživení hospodářství (REACT-EU).

¹⁷⁴ OP PMP čerpá prostředky z *Fondu evropské pomoci nejchudším osobám* (FEAD). Prostředky směřují na pomoc nejohroženějším osobám (lidé bez domova, samoživitelé, senioři apod.). Pomoc je nefinanční povahy, nejčastěji jde o jídlo, hygienické potřeby apod. V ČR zajišťuje čerpání z tohoto fondu MPSV. *Fond evropské pomoci nejchudším osobám* spadá do skupiny fondů, které jsou přímo řízeny Komisí, není tedy přímou součástí DoP.

D.2.3 STAV PLNĚNÍ JEDNOTLIVÝCH PŘEDPOKLADŮ PRO ČERPÁNÍ ALOKACE VYČLENĚNÉ PRO ČR NA PO21+

Pro PO21+ vstoupila v platnost nová unijní legislativa. Ve vztahu k oblasti politiky soudržnosti se jedná především o **Nové obecné nařízení**. Nové obecné nařízení již nepracuje s ESIF. Nově definuje skupinu „**fondů EU**“ /fondy EU/, do které nyní patří:

- *Evropský sociální fond plus;*
- *Evropský fond pro regionální rozvoj;*
- *Fond soudržnosti;*
- *Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova;*
- *Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond /ENRAF/;*
- *Azylový, migrační a integrační fond;*
- *Fond pro vnitřní bezpečnost;*
- *Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky;*
- *Fond pro spravedlivou transformaci.*

D.2.3.1 ZÁKLADNÍ MILNÍKY, AKTUÁLNÍ STAV PŘÍPRAVY A VYJEDNÁVÁNÍ „DOHODY O PARTNERSTVÍ“ A PROGRAMŮ S KOMISÍ

Klíčovým dokumentem pro fondy EU na národní úrovni je i v PO21+ „**dohoda o partnerství**“, která zastřešuje čerpání finančních prostředků z fondů EU v rámci politiky soudržnosti. Zpracování DoP vychází z čl. 10 Nového obecného nařízení a gestorem dohody je NOK. Na DoP navazují jednotlivé programy, jejichž gestory jsou příslušné ŘO.

DoP je vzhledem ke svému charakteru určující a svým obsahem závazná i pro programové dokumenty jednotlivých programů. Hierarchicky jim je nadřazena a tyto programy z ní svým zaměřením a obsahem vycházejí. Detailní informace týkající se programů však v DoP obsaženy nejsou; tento dokument se pohybuje v obecnější rovině. **Dílní záležitosti spojené s budoucím fungováním jednotlivých programů jsou obsaženy v samotných programových dokumentech. DoP vymezuje základní strategický rámec, tj. základní okruh intervencí podporovaných z fondů EU v ČR, a vymezuje také očekávané výsledky, kterých má být dosaženo v jednotlivých věcných oblastech.**

Pod vedením MMR byla DoP připravována v rámci širokého partnerství, které zahrnovalo zástupce Komise, jednotlivých resortů, regionálních i místních samospráv, zaměstnavatelských i zaměstnaneckých svazů, neziskového sektoru, akademické sféry a mnohé další. **DoP je tedy dokument založený na široké shodě všech zainteresovaných aktérů v ČR.**

Česká republika patří v přípravě PO21+ ve srovnání s jinými ČS v rámci EU dlouhodobě mezi velmi pokročilé země a je opakovaně ze strany Komise pozitivně hodnocena za úroveň rozpracování i za přístup při projednávání příslušných dokumentů.

Přesto je zahájení čerpání v novém období opožděné. Klíčovým faktorem, který vedl ke zpoždění celé přípravy, bylo **zdlouhavé vyjednávání legislativy na úrovni EU.** Zdržení způsobila zejména pandemie covidu-19 a také naléhavost projednávání nově navržených evropských opatření pro její řešení (REACT-EU, *Nástroj pro oživení a odolnost*). Legislativa pro politiku soudržnosti na období 2021–2027 tak byla schválena až na konci června 2021 (tedy o půl roku později, než tomu bylo ve srovnání s obdobím 2014–2020).

I přesto, že finální legislativa byla k dispozici až v polovině roku 2021, NOK intenzivně pracoval na přípravě DoP a **již na jaře roku 2019** byla vládě předložena **hlavní koncepce využití fondů EU v ČR a hlavní priority financování** v období 2021–2027. Tyto aktivity vedly v roce 2019 k **rozhodnutí o programech v ČR, tj. o jejich počtu (osm), zacílení a odpovědných ŘO.**

Následovala dvouletá intenzivní debata s širokým spektrem partnerů ohledně zaměření dílčích podpor vč. odpovídajících finančních objemů. Výsledkem tohoto úsilí bylo, že **vláda ČR na jaře 2021 schválila rozdělení alokace mezi jednotlivé programy.**

V září 2021 byla vládou schválena DoP a poté téměř všechny **programy v rozmezí od září do listopadu 2021.**

V letech 2020 a 2021 vedl NOK velmi **intenzivní diskuzi s Komisí (neformální vyjednávání)**, během které proběhla řada jednání a **několikrát si s Komisí vyměnil návrhy DoP a programů**, které Komise průběžně připomínkovala.

V posledním roce prošla příprava DoP a programů těmito klíčovými milníky:

- Dne 27. září 2021 byla DoP projednána a schválena vládou ČR, a to usnesením č. 841 o *Dohodě o partnerství pro programové období 2021–2027*.
- V následujících měsících se podařilo dořešit všechna zásadní otevřená témata ve vyjednávání DoP s Komisí (zejména převod mezi fondy, mezi kategoriemi regionů, nastavení podpory z *Fondu soudržnosti* na dopravu vs. životní prostředí). Neformální vyjednávání DoP s Komisí tak bylo uzavřeno.
- **Dne 16. prosince 2021 byla prostřednictvím unijního systému řízení fondů SFC21+¹⁷⁵ předložena DoP Evropské komisi k formálnímu vyjednávání a schválení** (podle Nového obecného nařízení přijme Komise prostřednictvím prováděcího aktu rozhodnutí o schválení DoP nejpozději do čtyř měsíců ode dne jejího předložení členským státem). **Do formálního dialogu vstoupila ČR bez jakékoli zásadní připomínky od Komise, kterou by se nepodařilo během neformálních diskuzí vyřešit.**
- Ve dnech 20.–22. prosince 2021 byly tři programy (OP JAK, OP *Technická pomoc* pro nové programové období /OPTP21+/ a OP *Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost 2021–2027*) předloženy Komisi k formálnímu vyjednávání a schválení (podle Nového obecného nařízení přijme Komise prostřednictvím prováděcího aktu rozhodnutí o schválení programu nejpozději do pěti měsíců ode dne prvního předložení programu členským státem). Dne 5. ledna 2022 byl Komisi předložen OP *Zaměstnanost plus* k formálnímu vyjednávání a schválení.
- Další programy (IROP21+, OPŽP21+ a OP *Doprava* pro nové programové období) byly předloženy Komisi k formálnímu vyjednávání ve dnech 17. až 20. ledna 2022, OP *Rybářství 2021–2027* /OPR21+/ dne 15. února 2022 a jako poslední OPST a *Plán spravedlivé územní transformace* dne 16. března 2022.
- **Dne 22. února 2022 zaslala Komise své připomínky** v rámci formálního vyjednávání k DoP (tzv. *Observations letter*). V následujících týdnech zaslala Komise své formální připomínky i k jednotlivým programům. Ke konci března 2022 nebyly zaslány formální připomínky pouze k poslednímu předloženému programu OPST.

- Po obdržení formálních připomínek k DoP a programům probíhalo intenzivní vyjednávání s Komisí. Po úspěšném vyjasnění veškerých připomínek byla DoP dne 8. dubna 2022 znovu předložena Komisi, čímž byl spuštěn samotný proces schvalování. Bezprostředně po DoP byl po vyřešení všech připomínek dne 12. dubna 2022 předložen Komisi i OPTP21+. Uzavření vyjednávání a předkládání ostatních programů bude probíhat na konci dubna a v květnu 2022.
- Ke schválení DoP ze strany Komise by mělo dojít v druhé polovině května 2022¹⁷⁶. Schvalování jednotlivých programů bude následovat.

Po schválení programů budou vyhlášeny první výzvy. Největší objem výzev je následně plánován na druhou polovinu roku 2022.

Pro urychlení spuštění PO21+ a rychlé vyhlášení výzev po schválení programů předjednáují ŘO s partnery relevantní dokumenty v rámci tzv. stínových platforem či monitorovacích výborů.

Určitou výjimkou je to, že 25. února 2022 byla vyhlášena první výzva v OPŽP21+ na kotlíkové dotace s alokací 5 mld. Kč. K dřívějšímu vyhlášení bylo přikročeno s ohledem na to, že měl 1. září 2022 vstoupit v platnost zákon o ochraně ovzduší, kterým měl být zakázán provoz zastaralých kotlů. Termín zákazu provozu starých kotlů na uhlí nakonec s ohledem na stávající energetickou situaci posunula vláda dne 8. dubna 2022 o dva roky, tj. na 1. září 2024.

D.2.4 MIGRAČNÍ KRIZE VZNIKLÁ VÁLEČNÝM KONFLIKTEM NA UKRAJINĚ

D.2.4.1 REAKCE NA PŘÍMÉ DOPADY KRIZE

Z důvodu obrovského množství uprchlíků (v ČR aktuálně více než 360 tis. osob s přechodným pobytem) NOK ve spolupráci s ŘO operačních programů PO14+ řeší možnost financovat aktuální potřeby uprchlíků v oblasti ubytování, vzdělávání nebo zdravotnictví z fondů EU. **V programovém období 2014–2020 jsou v ČR téměř všechny prostředky alokované na politiku soudržnosti již vyčerpány, ale i přesto se NOK snaží zmapovat možnosti a uvolnit alespoň nějaké zbývající prostředky na financování důsledků této krize.** Komise navrhuje a příslušné orgány přijímají další opatření (například schválený balíček legislativních úprav CARE), nicméně jejich využití pro ČR je z důvodu omezených zdrojů minimální. Řada připravovaných nebo již realizovaných projektů je navíc současnou situací ohrožena.

V rámci IROP bude na pomoc uprchlíkům využita zbývající nezazávkovaná alokace ve výši cca 246 mil. Kč. OPŽP plánuje vyhlásit výzvu na podporu potravinových bank s alokací 200 mil. Kč a možností podpory až 100 % celkových způsobilých výdajů. Projekty v realizaci, které jsou financovány z *Evropského sociálního fondu /ESF/*, se přizpůsobují potřebám řešení uprchlické krize.

Mimoto **NOK usiluje o co nejrychlejší uzavření procesu schválení DoP pro PO21+ a nových OP**, které by mj. pomohly zajistit financování nových projektů reagujících na aktuální krizi.

¹⁷⁶ Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027 byla Komisí schválena 24. května 2022 (informace doplněna po redakční uzávěrce).

D.2.4.2 REAKCE NA NEPŘÍMÉ DOPADY KRIZE

Dopady pandemie covidu-19, inflace a aktuální vývoj války na Ukrajině naznačují, že mnoho příjemců, kteří v současné době realizují evropské projekty v ČR, může mít problémy s jejich včasným dokončením. Konečné datum pro proplacení veškerých způsobilých výdajů je Obecným nařízením pevně stanoveno na 31. prosince 2023. Proto se NOK v současné době podílí spolu s dalšími ČS silně zasaženými dopady situace na Ukrajině (státy Visegrádské skupiny¹⁷⁷, pobaltské země, Rumunsko, Bulharsko, Chorvatsko) na iniciativě s cílem vyjednat s Komisí větší rozvolnění pravidel, a zejména navýšení flexibility politiky soudržnosti. **ČS předložily sadu devíti návrhů týkajících se PO14+ a šesti návrhů k PO21+.** Jde o návrhy, na kterých se všechny zúčastněné státy shodly. Mezi návrhy pro první období patří další prodloužení doby, po kterou lze použít **100% spolufinancování, prodloužení doby způsobilosti či navýšení limitu pro přečerpání prioritní osy. Pro začínající období navrhuji členské státy 100% spolufinancování pro první rok (roky), umožnění způsobilosti již dokončených operací nebo rozvolnění podmínek tematické koncentrace.**

Cílem NOK je ochránit projekty podpořené Evropskou unií, které nemohou být z objektivních příčin realizovány včas. Jedním z opatření, u něž NOK usiluje o zmírnění pravidel, je tzv. fázování projektů. **Fázování projektů je jednou z možností, jak dokončit evropský projekt v hodnotě unijního spolufinancování nad 5 mil. €,** pokud nestihne být zrealizován ve stanovené době. Prakticky to znamená, že takový projekt příjemce ve spolupráci s ŘO rozdělí na dvě části. Jedna část, která se stihne dokončit do 31. prosince 2023, bude financována z operačního programu v rámci PO14+. Druhá část projektu bude financována z navazujícího operačního programu v PO21+. **NOK usiluje o to, aby se hranice 5 mil. € snížila. Tímto způsobem bychom mohli fázovat více projektů a podpořit je tak z evropských zdrojů.**

Další oblastí, kde ČS včetně ČR navrhuji změnu, jsou tzv. **nefungující projekty. Jde o evropské projekty v hodnotě nad 2 mil. €, které mohou být podle Komise dokončeny později, až do 15. února 2026.** Pokud je evropský projekt zařazen do této kategorie, získává **příjemce delší čas na realizaci projektu, avšak za cenu, že si zbývající část výdajů uhradí sám. NOK usiluje o to, aby se i zde stanovená hranice pro výši projektu snížila, příp. aby limit pro hodnotu nefungujících projektů nebyl stanoven.**

177

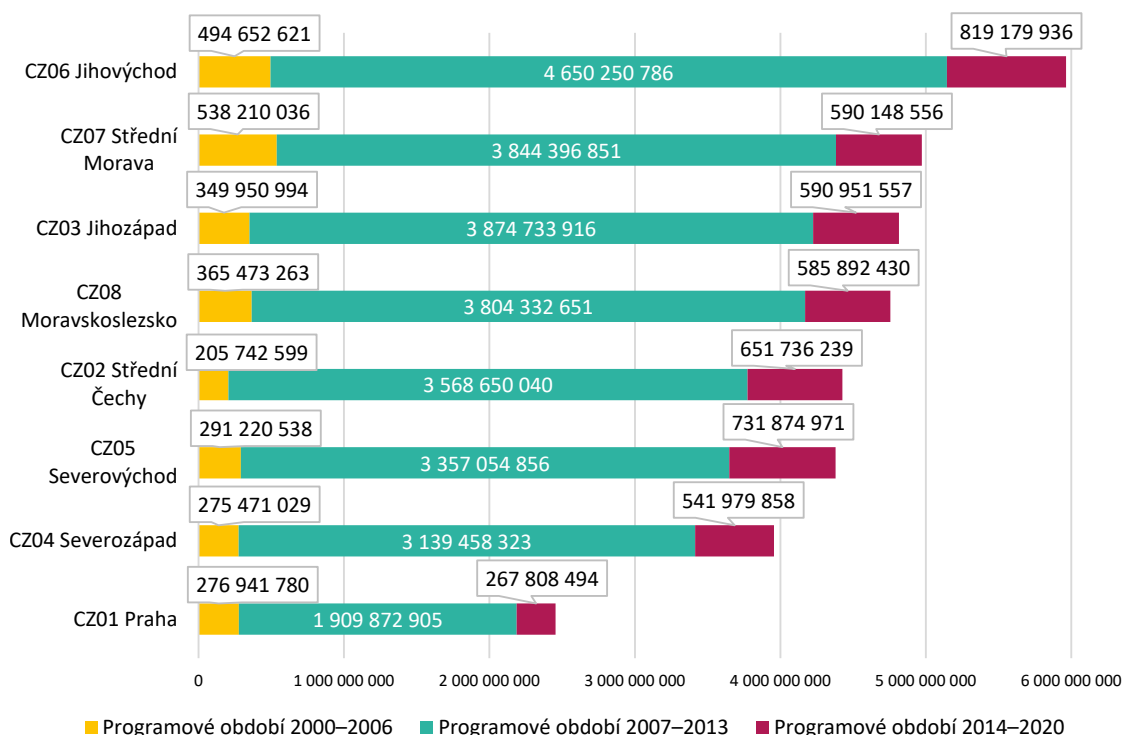
Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko (tzv. V4).

D.2.5 MAPA PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH Z ESIF¹⁷⁸

Součástí *EU reportu 2022* je interaktivní datová příloha, která přináší informace o čerpání prostředků z rozpočtu Evropské unie v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR (příloha č. 3). Použitá data pocházejí z otevřených zdrojů, které dává k dispozici na evropské úrovni Komise a na národní úrovni zejména MMR.

Za dobu svého členství v EU získala Česká republika na projekty hospodářské a sociální soudržnosti z unijního rozpočtu téměř 35,73 mld. €. Následující graf zobrazuje rozdělení těchto prostředků do jednotlivých regionů soudržnosti NUTS2. Hodnoty jsou uváděny za jednotlivá programová období.

Graf č. 21: Rozdělení prostředků rozpočtu EU v jednotlivých regionech soudržnosti NUTS2 (v €)

Zdroj: <https://kohesio.ec.europa.eu/en/>.

Graf ukazuje, že **největší celkový objem prostředků z rozpočtu EU získaly subjekty sídlící v regionu soudržnosti NUTS2 Jihovýchod, a to více než 5,96 mld. €.** Nejméně evropských prostředků naopak směřovalo do regionu NUTS2 Praha (přes 2,46 mld. €), který není způsobilý k podpoře poskytované v rámci *Soudržnosti*.

Analytická konstrukce v části 4 této datové přílohy nemůže, vzhledem ke struktuře disponibilních dat, dosahovat vyčerpávající komplexnosti. Cílem této dílčí analýzy je ukázat čtenáři některé faktory použití peněžních prostředků EU v podmínkách České republiky (ale bezpochyby i jiných ČS) v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Detailní přehled o projektech realizovaných v ČR a spolufinancovaných z ESIF poskytuje tzv. „**mapa projektů**“ zveřejněná na webu MMR.¹⁷⁹ Projekty uvedené v této databázi rozčlenil NKÚ podle sídla příjemců dotace do 76 okresů a hlavního města Prahy.¹⁸⁰ Cílem bylo posoudit plošné rozložení podpory v rámci celé ČR a poukázat na případnou územní nevyváženost.

¹⁷⁸ Viz <https://infogram.com/1p90k5wm5vkz76t7lgx3ezjmn2i32966w5d?live>.

¹⁷⁹ Viz <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analzy/mapa-projektu>.

¹⁸⁰ Praha je pro účely prováděné analýzy zavedena jako jeden celek na úrovni okresu.

*Seznam operací (příjemců)*¹⁸¹, který je naplňován daty z MS2014+, obsahoval v době redakční uzávěrky *EU reportu 2022* více než **68 tisíc aktuálně realizovaných nebo již úspěšně dokončených projektů**. Analýza NKÚ měla vyhodnotit konkrétní územní dopad podpory, **avšak struktura disponibilních dat obsahovala následující omezení:**

- **Databáze neobsahuje projekty SZP a evropské územní spolupráce**, které představují značný finanční objem podpory (cca ¼ celkových příjmů z rozpočtu EU); rovněž **neobsahuje projekty podpořené z programů/fondů přímo řízených Komisí či z čistě národních zdrojů**.
- Databáze nezohledňuje skutečnost, že **řada projektů svým charakterem a dopadem jednoznačně přesahuje hranice okresů**. To se týká především liniových staveb a příjemců s celostátním či krajským významem (ministerstva, úřady s celostátní působností, krajské organizace, vysoké školy apod.).
- **Databáze neuvádí místo realizace projektu, ale jen sídlo příjemce, v důsledku čehož nelze místní dopad jednoznačně určit**. Řada příjemců má totiž své sídlo v jiném okresu (nejčastěji v Praze či jiných velkých městech), než je místo skutečné realizace projektu.
- Databáze obsahuje i **projekty, které jsou v různé fázi rozpracovanosti**, a tudíž **nelze vyloučit možnost, že administrace některých z nich bude předčasně ukončena**.

NKÚ zpracoval svou analýzu jak na celém základním souboru (více než 68 tisíc projektů), tak na souboru očištěném o příjemce, kteří, s ohledem na výše uvedený výčet omezení, nejvíce narušovali objektivitu prvotní analýzy.

Prvotní analýza (viz obrázek č. 1) jednoznačně ukázala, že **největší koncentrace dotací z ESIF** na projekty v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti (v přepočtu na obyvatele) je **v okresech, v nichž sídlí jednotlivá krajská města**.

Obrázek č. 1: Objem spolufinancování z ESIF v přepočtu na jednoho obyvatele okresu (základní soubor)

Zdroj: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/seznamy-prijemcu>, MMR.

Po objektivizaci vstupních dat (viz obrázek č. 2), tj. po vyřazení příjemců s jednoznačně nadregionálním dopadem jejich činnosti, se ukázalo, že **skutečné rozložení podpory v přepočtu na jednoho obyvatele okresu je výrazně rovnoměrnější**.

Obrázek č. 2: Objem spolufinancování z ESIF v přepočtu na jednoho obyvatele okresu (po vyřazení vybraných příjemců)

Zdroj: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/seznamy-prijemcu>, MMR.

Jak je patrné z obrázku č. 2, **i po provedené úpravě stále patří mezi největší příjemce podpory okresy, v nichž sídlí největší města (Brno, Praha, Ostrava a další).** To je dáno především tím, že **v těchto lokalitách jsou umístěna sídla velkého množství firem, které patří k relativně velkým příjemcům podpory z ESIF.**

Mezi okresy zůstávají určité rozdíly. K významnějším příjemcům patří subjekty se sídly v okresech Semily, Strakonice, Frýdek-Místek či Uherské Hradiště. Méně z rozpočtu EU obdrželi naopak příjemci z okresů Teplice, Louny, Jindřichův Hradec nebo Karviná.

Tyto disproporce však mohou být vyvažovány vyšší mírou podpory v oblastech SZP a evropské územní spolupráce, které nejsou součástí analýzy NKÚ z důvodu nedostupnosti potřebných vstupních dat. **Další „kompenzaci“ představuje mj. podpora poskytovaná v rámci projektů Úřadu práce se sídlem v Praze (jeden z příjemců vyřazených z analýzy). Tato podpora směřuje především do okresů s vyšší mírou nezaměstnanosti,** mezi něž patří například zmíněné okresy Louny nebo Karviná.

D.3 VÝDAJE NA SPOLEČNOU ZEMĚDĚLSKOU POLITIKU

D.3.1 AKTUÁLNÍ VÝVOJ SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY

Společná zemědělská politika prochází v průběhu své existence výraznými reformami, z nichž ta poslední, která měla platit od roku 2021 /SZP 2021+, se v současné době stále připravuje. První rozpravy o SZP 2021+ byly zahájeny v roce 2016 a v červnu 2018 zveřejnila Komise příslušné legislativní návrhy. V červnu 2021 bylo po rozsáhlých jednáních mezi EP, Radou a Komisí dosaženo dohody o nové SZP. S ohledem na formální schválení nezbytných právních předpisů Evropským parlamentem a Radou, ke kterému došlo na podzim roku 2021, bude nová SZP zahájena 1. ledna 2023.

Aby bylo možné pokračovat v platbách zemědělcům a dalším příjemcům dotací v rámci SZP, bylo pro roky 2021 a 2022 zavedeno přechodné období, a to na základě nařízení 2020/2220¹⁸². Během tohoto dvouletého období jsou finanční prostředky čerpány z rozpočtového přidělu SZP na roky 2021–2027. Po dobu přechodného období zůstává v platnosti většina pravidel SZP platných pro období 2014–2020 se zahrnutím nových prvků, které by měly výrazněji přispět k Zelené dohodě a zajistit hladký přechod na budoucí rámec strategické SZP od roku 2023.

Prostředky vyčleněné na SZP pro období 2021–2027 dosahují hodnoty 378,53 mld. €. Tyto prostředky budou posíleny o dalších 8,07 mld. € převedených z nástroje obnovy NGEU do EZFRV a určených na opatření pro rozvoj venkova. Nejméně 37 % těchto dodatečných prostředků musí být určeno pro ekologické zemědělce a na opatření v oblasti životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat. Dalších 55 % musí směřovat na investice do odolného, udržitelného a digitálního oživení a zahájení činnosti mladých zemědělců. Celková výše prostředků na SZP 2021+ je tudíž stanovena na 386,60 mld. €.

Podíl výdajů na zemědělství v rozpočtu EU se již řadu let neustále snižuje. Zatímco počátkem osmdesátých let představovala SZP až 66 % rozpočtu EU, v PO14+ to bylo jen 37,8 % a pro PO21+ představuje jen podíl 31 %.

Česká republika by měla na SZP v PO21+ obdržet 7,73 mld. € (téměř 190 mld. Kč¹⁸³), z toho na přímé platby 5,9 mld. € a na rozvoj venkova 1,8 mld. €. Jedná se však o pokles oproti programovému období 2014–2020, kdy ČR měla na SZP k dispozici 8,2 mld. €.

Na období let 2023–2027 má SZP vytyčeno deset hlavních cílů. Tyto sociální, environmentální a hospodářské cíle budou základem pro strategické plány SZP jednotlivých ČS.

Cílem návrhů Komise na roky 2023–2027 je podpořit udržitelné a konkurenceschopné zemědělství, které může významně přispět k plnění cílů Zelené dohody, zejména pokud jde o strategii „od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategii v oblasti biologické rozmanitosti. Komise se aktivně snaží působit na tvorbu národních strategických plánů formou doporučení.¹⁸⁴ Strategické plány SZP jsou programové dokumenty jednotlivých ČS, na jejichž základě budou vypláceny podpory jak z prvního, tak z druhého pilíře SZP. Nově tedy budou oba evropské zemědělské fondy (Evropský zemědělský záruční fond /EZZF/ a EZFRV) „pod jednou střechou“.

182 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2220 ze dne 23. prosince 2020, kterým se stanoví určitá přechodná ustanovení o podpoře z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) v letech 2021 a 2022 a kterým se mění nařízení (EU) č. 1305/2013, (EU) č. 1306/2013 a (EU) č. 1307/2013, pokud jde o jejich zdroje a použití v letech 2021 a 2022, a kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, pokud jde o zdroje a rozdělení takové podpory v letech 2021 a 2022.

183 Pro přepočítání byl použit kurz z března 2022 ve výši 24,66 Kč/€.

184 Toto doporučení akcentuje zejména otázku začlenění cílů Zelené dohody.

Legislativa EU byla po dlouhých a složitých diskuzích oficiálně zveřejněna teprve 6. prosince 2021. **Jako pevný termín, do kterého musí členské státy odeslat Komisi své strategické plány SZP, byl stanoven 1. leden 2022.** S ohledem na zpoždění ve vyjednávání unijní legislativy i potřebu projednat nezbytné prvky nastavení nové SZP v jednotlivých státech **se tento termín nepodařilo dodržet nejen ČR, ale ani dalším osmi ČS.** Strategický plán SZP na roky 2023–2027 předložila ČR Evropské komisi 28. ledna 2022 a 25. dubna 2022 obdržela připomínky Komise. **Základní obecnou připomínkou Komise je lepší nastavení pro zelenou architekturu, tj. věnovat větší pozornost ochraně životního prostředí a klimatu.** ČR by měla podporu více zaměřit na obnovitelné zdroje energie, ekosystémy, zalesňování, biodiverzitu a na opatření pro řešení dopadů sucha a opatření pro zajišťování kvalitních a bezpečných potravin.

Hlavní změnou oproti původní verzi strategického plánu SZP je **parametr redistributivní platby, která se navýší z původně plánovaných 10 % na 23 % z celkové částky na přímé platby. Podpora bude poskytována všem zemědělským podnikům bez ohledu na jejich velikost na prvních 150 hektarů, čímž relativně více peněz dostanou menší a střední zemědělci.** Významnou změnou v nové SZP je **vyšší míra spolufinancování PRV z veřejných rozpočtů.** Ta bude **na úrovni 65 %**, což požadovaly téměř všechny zemědělské organizace. Podpora tak bude srovnatelná s dalšími ČS a umožní českým zemědělcům zůstat na celoevropské úrovni konkurenceschopnými. V programovém období 2014–2020 byla míra spolufinancování ze státního rozpočtu 35 %.

Česká republika od 1. července 2022 předsedá na půl roku Radě. V oblasti zemědělství se chce soustředit na dosažení pokroku při řešení následujících priorit:

1. V rámci problematiky **udržitelné produkce potravin** se jedná o udržitelné používání pesticidů, nové genomické techniky při pěstování rostlin a ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin.
2. Ohledně **uhlíkového zemědělství** je důležité naplnění cílů Zelené dohody, která předpokládá dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050.
3. V oblasti veterinární problematiky se jedná o **dobré životní podmínky zvířat**, redukci spotřeby antimikrobik a revizi nařízení o doplňkových látkách používaných ve výživě zvířat.
4. V oblasti **potravin** je hlavním cílem dosažení harmonizace označování potravin v rámci EU a revize pravidel EU ve vztahu k jakosti zemědělských produktů a potravin.
5. V oblasti **lesnictví** bude tématem otázka odlesňování a degradace lesů.

Cíle předsednictví jsou v souladu s obecnými cíli Komise, kterými jsou:

- zajištění spravedlivých podmínek a stabilní hospodářské budoucnosti pro zemědělce;
- vyšší ambice v oblasti životního prostředí a klimatu;
- zachování úlohy zemědělství jakožto základní složky evropské společnosti.

Tyto obecné cíle rozpracovala Komise do devíti specifických cílů SZP na období 2023–2027¹⁸⁵ (SC jsou zaměřeny na oblast sociální, environmentální i hospodářskou) a jednoho průřezového cíle, kterým je přenos znalostí. Tyto specifické cíle tvoří základ pro strategické plány SZP jednotlivých ČS.

185 Viz též EU report 2021, bod F.3.1.

D.3.2 STAV ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ SZP V ČR V ROCE 2021

V roce 2021 bylo dle údajů SZIF¹⁸⁶ vyplaceno v rámci SZP v ČR bezmála 39,00 mld. Kč. Podrobnější údaje jsou uvedeny v tabulce č. 18.

Tabulka č. 18: Přehled prostředků vyplacených v hlavních oblastech SZP za rok 2021 (v mil. Kč)

Oblast výdaje	Příspěvek EU	Příspěvek ČR	Celkem
Přímé platby	22 654	541	23 195
Společná organizace trhů (SOT)*	440	463	903
PRV**	9 514	5 385	14 899
Celkem	32 608	6 389	38 997

Zdroj: podklady SZIF, duben 2022.

Vysvětlivky:

* Součástí SOT je splátka zápůjčky na intervenční nákupy ve výši 21 mil. Kč.

** Jde o součet prostředků vyplacených z PRV14+ (14 827 mil. Kč), z Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 (57 mil. Kč) a Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR pro období 2004–2006 (15 mil. Kč).

D.3.2.1 PŘÍMÉ PLATBY

Přímé platby tvoří **největší část dotací vyplácených v zemědělství** a českým zemědělcům jsou poskytovány od vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004. Jsou součástí tzv. prvního pilíře SZP financovaného z EZZF. Jedná se o **nárokové platby, které SZIF vyplácí zemědělcům v závislosti na dodržování podmínek stanovených pro hospodaření**. Pro zemědělce jsou jistým zdrojem peněz, a to téměř bez ohledu na jejich zemědělskou produkci. Z národního rozpočtu poskytuje ČR přechodnou vnitrostátní podporu. Žadatelé v ČR využívají *jednotnou žádost*, jejímž prostřednictvím lze žádat o dotace v rámci přímých plateb a současně o dotace z neprojektových opatření PRV.

Poslední reforma (z roku 2013) výrazně změnila strukturu přímých plateb pro období 2015–2022. Především přinesla přechod na vícesložkovou platbu, která obsahuje povinné platby i dobrovolné platby, větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí, generační obměnu na venkově a podporu tzv. citlivých komodit.

Vzhledem k situaci způsobené pandemií covidu-19 přijala Komise dvě opatření na pomoc zemědělsko-potravinářskému sektoru. Opatření byla zaměřena na **zvýšení peněžního toku ve směru k zemědělcům a snížení administrativní zátěže pro vnitrostátní orgány a zemědělce**. Prvním opatřením bylo rozhodnuto o zvýšení zálohových plateb, v případě *jednotné platby na plochu /SAPS*¹⁸⁷ z 50 % na 70 %, a o rychlejší poskytování záloh na SAPS (byly vypláceny již od poloviny října 2021 a doplatky od prosince 2021). Druhým opatřením bylo snížení počtu fyzických kontrol na místě, kterými je sledováno plnění podmínek způsobilosti; v případě přímých plateb byl snížen počet kontrol u příjemců z 5 % na 3 %.

V roce 2021 vyplatil SZIF **v rámci přímých plateb celkem 23,20 mld. Kč**. Součástí této částky jsou kompenzace finanční disciplíny vyplácené na základě nařízení 2018/1848¹⁸⁸ (celková přiznaná částka k vrácení činila 315 mil. Kč, převod propadlého podílu z vrátek dotací další téměř 2 mil. Kč). Výraznou část přímých plateb tvořily prostředky vyplácené z rozpočtu EU ve výši 22,65 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2020 bylo vyplaceno o půl miliardy korun více.

186 Zdrojem dat je materiál Státního zemědělského intervenčního fondu (rozpočet společné zemědělské politiky a marketingu na rok 2021 a jeho čerpání k 31. prosinci 2021).

187 *Single Area Payment Scheme*.

188 Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/1848 ze dne 26. listopadu 2018, o úhradě prostředků přenašených z rozpočtového roku 2018 v souladu s čl. 26 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013.

Základní příjmovou platbou, která má zemědělcům zabezpečit stabilní příjmy, je **SAPS**. Tato platba je zemědělcům vyplácena na hektar obhospodařované zemědělské půdy vedené ve veřejném registru půdy LPIS¹⁸⁹. **SAPS tvoří minimálně 50% podíl tzv. roční obálky¹⁹⁰ a je plně hrazena z prostředků EU.** V roce 2021 bylo podáno 30 252 žádostí na celkovou plochu 3 538 241 ha zemědělské půdy, což je o 90 žádostí více než v roce 2020. Sazba dotace byla stanovena na 3 331,68 Kč/ha zemědělské půdy a **na SAPS bylo v roce 2021 celkově vyplaceno 11,55 mld. Kč.**

Druhou nejvýznamnější složkou přímých plateb je platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, tzv. **greening**. Na tuto platbu mají nárok jen ti **zemědělci, kterým byla přiznána SAPS a kteří** na svých obhospodařovaných pozemcích **splnili všechny stanovené podmínky**, tj. střídání plodin, zachování trvalých travních porostů a využívání části plochy v ekologickém zájmu. Plnění podmínek greeningu se nevztahuje na zemědělce, kteří hospodaří na méně než 10 ha zemědělské půdy, resp. 15 ha orné půdy, a/nebo jsou zaregistrováni jako osoby podnikající v ekologickém zemědělství. Tato platba tvoří **30 % obálky na přímé platby** a v roce 2021 na ni **bylo vyplaceno celkem 6,89 mld. Kč.** Sazba dotace činila 1 833,32 Kč/ha zemědělské půdy. Žádostí o tuto platbu bylo podáno 30 252, tedy stejně jako u SAPS.

Další složkou přímých plateb je **platba pro mladé zemědělce**, která má přesvědčit lidi do věku 40 let k zemědělskému hospodaření, motivovat začínající zemědělce k jejich činnosti a podpořit jejich příjmy. Platba pro mladé zemědělce se poskytuje ve formě příspěvku k platbě SAPS na maximální výměru 90 ha zemědělské půdy. V roce 2021 bylo podáno celkem 2 823 žádostí. Od roku 2018 umožňují unijní předpisy vyplatit mladým zemědělcům až dvojnásobnou částku oproti předchozím rokům, kdy se jednalo o 25% příplatek k platbě SAPS. **V roce 2021 ČR vyplácela 50% příplatek k platbě SAPS** a sazba dotace činila 1 665,84 Kč/ha. Celkem **bylo vyplaceno více než 0,12 mld. Kč.**

Dobrovolnou složkou přímých plateb, rovněž zcela hrazenou z prostředků EU, je **podpora vázaná na produkci** vybraných komodit, které se potýkají s určitými obtížemi. Jejím cílem je udržet stávající úroveň produkce ve vybraných sektorech rostlinné a živočišné výroby. **O tom, jaké komodity budou podporovány, rozhoduje každý ČS samostatně.** V podmínkách ČR jsou podporovány **sektory ovoce, zelenina, brambory, chmel, cukrová řepa, bílkovinné plodiny a chov skotu, ovcí a koz.** Podpory, u kterých došlo pro rok 2021 k nárůstu výměr, jsou bílkovinné plodiny, zelenina, cukrová řepa a nepatrně také chmel. K mírnému poklesu výměr došlo naopak u podpor na brambory určené pro výrobu škrobu, u konzumních brambor a u podpor na ovoce. V rámci podpory živočišné výroby poklesly počty kusů deklarovaných zvířat u většiny poskytovaných plateb vyjma počtu telat masného typu. Pokles je patrný zejména u krav s tržní produkcí mléka a u ovcí a koz. V roce 2021 bylo na tyto platby (podpory vázané na produkci) poskytnuto z rozpočtu EU **celkem téměř 3,78 mld. Kč.** Oproti roku 2020 došlo k nárůstu ve výplatě této dobrovolné podpory, a to o 0,39 mld. Kč.

Výhradně z národního rozpočtu je zemědělcům vyplácena **přechodná vnitrostátní podpora**, která je přímým nástupcem národní doplňkové platby (top-up) vyplácené v letech 2007–2012. Tato platba **slouží k dorovnání podpory vybraných komodit**, které jsou pro ČR v SAPS znevýhodněny. **V roce 2021** bylo na přechodnou vnitrostátní podporu **vyplaceno 0,54 mld. Kč.** Tato platba má od roku 2016, kdy bylo vyplaceno bezmála 0,88 mld. Kč, trvale klesající trend.

189 *Land-parcel identification system (Systém identifikace pozemků).*

190 *Roční rámcová alokace pro přímé platby.*

D.3.2.2 SPOLEČNÁ ORGANIZACE TRHŮ

Rovněž společná organizace trhů /SOT/ patří do prvního pilíře SZP. **Evropská unie aplikuje SOT u vybraných zemědělských komodit, u nichž závazným způsobem stanovuje některé podmínky výroby a obchodu.** Podporuje je některými intervenčními nákupy/prodeji, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z a do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek apod. Cílem SOT je **minimalizovat výkyvy v nabídce jednotlivých komodit a tím i v cenách placených zemědělci a rovněž stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele.** Jde o podporu financovanou z EZZF.

V roce 2021 bylo v rámci **SOT vyplaceno celkem 903,48 mil. Kč**, z toho 463,68 mil. Kč ze státního rozpočtu a 439,80 mil. Kč z rozpočtu EU. V celkové částce je zahrnuta splátka zápůjčky na intervenční nákupy ve výši 21 mil. Kč. Vyplacené prostředky se ve srovnání s rokem 2020 mírně zvýšily (zhruba o 66 mil. Kč). Obecně lze říci, že SOT je v rámci rozpočtu výdajů SZP méně významnou oblastí. V České republice dochází k trvalému poklesu výdajů na SOT od roku 2016, kdy bylo vyplaceno téměř 1,99 mld. Kč.

Největší podíl v oblasti SOT tvořily v roce 2021 **finanční podpory**, dosáhly celkové výše 751,20 mil. Kč. Tyto prostředky byly vypláceny zejména **na podporu školních programů**, a to programu *Ovoce a zelenina do škol* (vyplaceno bylo 309,09 mil. Kč) a programu *Mléko do škol* (vyplaceno bylo 275,62 mil. Kč). Dále byl financován program *Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh* (vyplaceno bylo téměř 57,35 mil. Kč) a program *Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny* (vyplaceno bylo 109,09 mil. Kč). Další prostředky vyplácené v rámci SOT měly formu dotace a byly použity na podporu restrukturalizací a přeměn vinic a na podporu trhu s vínem, a to v celkové výši 126,73 mil. Kč. V roce 2021 byly taktéž realizovány propagační programy zaměřené na propagaci zemědělství jako celku se zacílením na vybrané komodity, jako jsou mléko, maso, ovoce a zelenina, oleje a víno. Na propagaci bylo vyplaceno celkem 4,54 mil. Kč.

D.3.2.3 PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Podpora rozvoje venkova patří do druhého pilíře SZP a je financována z prostředků EZFRV.

Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013

Na Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 /PRV7+/ bylo v roce 2021 vyplaceno celkem 57,23 mil. Kč, z toho více než 23,15 mil. Kč ze státního rozpočtu a 34,07 mil. Kč z rozpočtu EU. Jde o dobíhající platby příjemcům, resp. závazky z minulých let v rámci neprojektových opatření osy I a II PRV7+. V rámci osy I byly zemědělci vyplaceny nárokové platby za předčasné ukončení zemědělské činnosti v celkové výši 34,69 mil. Kč. V rámci osy II byly v celkové výši 22,53 mil. Kč vyplaceny nárokové platby na zalesňování zemědělské půdy, platby na lesnicko-environmentální opatření, platby v rámci *Natura 2000* v lesích, platby za přírodní znevýhodnění (LFA¹⁹¹) a agroenvironmentální opatření.

PRV7+ byl čerpán velmi úspěšně. Na celý program vyčerpala ČR z EZFRV částku 2,85 mld. €, tj. 99,84 % přidělených prostředků z rozpočtu EU.

Program rozvoje venkova na období 2014–2020

V roce 2021 bylo na PRV14+ vyplaceno celkem téměř 14,83 mld. Kč, z toho podíl prostředků EU činil 9,47 mld. Kč a národní podíl 5,36 mld. Kč. Jde o nižší částku než v roce 2020, kdy SZIF vyplatil v rámci PRV14+ celkem 16,32 mld. Kč. **Větší část dotací připadla na plošná/neprojektová opatření**, byla na ně vynaložena částka **10,13 mld. Kč**, což je téměř 69 % z celkově vyplacených dotací v rámci PRV14+ v roce 2021. Na projektová opatření bylo z PRV14+ vyplaceno 4,70 mld. Kč, přičemž nejvíce dotací směřovalo na investice do hmotného majetku. Jedná se o částku 2,28 mld. Kč, což činí téměř polovinu prostředků určených na projektová opatření.

191 Less Favoured Areas.

Vzhledem k dvouletému přechodnému období se prodlužuje doba implementace PRV14+ až do roku 2025. V roce 2021 bylo spuštěno 12. a 13. kolo příjmu žádostí o dotaci, pokračoval kontinuální příjem žádostí o podporu z technické pomoci PRV14+ a příjem žádostí na operace 19.2.1 a 19.3.1 v rámci opatření *Podpora místního rozvoje na základě iniciativy Leader*. V roce 2021 bylo zaregistrováno 8 457 žádostí o dotaci v celkové výši bezmála 13,48 mld. Kč. Na SZIF pokračovala i administrace žádostí podaných v roce 2019 a 2020.

Pravidla pro výdaje na rozvoj venkova v letech 2021–2022 jsou stanovena v nařízení 2020/2220. Toto nařízení z velké části prodlužuje platnost stávajících pravidel (původně měla platit pouze v období 2014–2020). Některé doplňující prvky mají zajistit hladký přechod na novou SZP, která se začne uplatňovat od roku 2023.

Tabulka č. 19: Přehled o objemech prostředků vyplacených z PRV14+ za rok 2021

(v tis. Kč)

Neprojektová opatření PRV14+		Vyplacené finanční prostředky		
		Příspěvek EU	Příspěvek ČR	Celkem
M8.1	<i>Podpora na zalesňování a zakládání lesů</i>	3 255	1 085	4 340
M10	<i>Agroenvironmentálně-klimatické opatření</i>	2 346 278	782 094	3 128 372
M11	<i>Ekologické zemědělství</i>	1 042 065	347 356	1 389 421
M12	<i>Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě</i>	23 794	7 931	31 725
M13	<i>Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními</i>	3 578 591	1 192 864	4 771 455
M14	<i>Dobré životní podmínky zvířat</i>	80 524	665 170	745 694
M15	<i>Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů</i>	44 125	14 708	58 833
Neprojektová opatření celkem		7 118 632	3 011 208	10 129 840
Projektová opatření PRV14+		Vyplacené finanční prostředky		
		Příspěvek EU	Příspěvek ČR	Celkem
M01	<i>Předávání znalostí a informační akce</i>	917	935	1 852
M04	<i>Investice do hmotného majetku</i>	1 052 147	1 225 523	2 277 670
M06	<i>Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti</i>	284 122	289 862	573 984
M08	<i>Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů (bez M8.1)</i>	204 401	211 609	416 010
M16	<i>Spolupráce</i>	319 668	326 126	645 794
M19	<i>Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER</i>	455 795	256 386	712 181
M20	<i>Technická pomoc z iniciativy členských států</i>	34 490	35 186	69 676
Projektová opatření celkem		2 351 540	2 345 627	4 697 167
Celkem za PRV14+		9 470 172	5 356 835	14 827 007

Zdroj: informace SZIF, duben 2022.

Od počátku programového období do 31. prosince 2021 bylo příjemcům vyplaceno v rámci PRV14+ celkem 78,26 mld. Kč, z toho na projektová opatření 25,20 mld. Kč a na plošná/neprojektová opatření 53,06 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2020 jde o značný nárůst objemu vyplacených dotací, zhruba o 15 mld. Kč.

D.4 VÝDAJE NA SPOLEČNOU RYBÁŘSKOU POLITIKU

Hlavním cílem společné rybářské politiky je zajistit udržitelný rybolov, konkurenceschopnou akvakulturu a zaručit rybářům příjmy a stále zaměstnání. Aktuálně je SRP v ČR naplňována prostřednictvím OPR, jehož zaměřením je rozvoj udržitelného chovu ryb a zajištění rovnoměrných dodávek sladkovodních ryb během roku na domácí trh v požadovaném sortimentu, včetně diverzifikace akvakultury.

OP Rybářství 2014–2020

OPR, který je financován z ENRF, schválila Komise v červnu 2015. **Prioritou ČR je podpora sladkovodní akvakultury a posílení konkurenceschopnosti.** Alokace na celé PO14+ činí 41,16 mil. € (přibližně 1,06 mld. Kč¹⁹²), z toho 31,11 mil. € je příspěvek EU (cca 803 mil. Kč) a 10,05 mil. € (cca 259 mil. Kč) je část financovaná z národních zdrojů.

Podle údajů SZIF bylo **v roce 2021 v rámci OPR vyplaceno celkem 211,88 mil. Kč,** z toho prostředky EU činily 159,66 mil. Kč a prostředky státního rozpočtu 52,22 mil. Kč. V roce 2021 proběhl příjem žádostí o podporu v rámci dvou kolových výzev a zároveň probíhal kontinuální příjem žádostí o podporu, např. na projekty technické pomoci a projekty propagační kampaně. Celkem bylo v roce 2021 zaregistrováno 162 žádostí o dotaci, vydáno 229 rozhodnutí o poskytnutí dotace a proplaceno 207 žádostí o platbu.

Z údajů SZIF dále vyplývá, že **k 31. prosinci 2021 bylo z OPR proplaceno celkem 753 žádostí/projektů** ve výši **716,57 mil. Kč,** z toho podíl prostředků EU činil 538,46 mil. Kč a podíl národních prostředků zbývajících 178,11 mil. Kč. Největší objem prostředků byl jako v minulých letech čerpán v rámci priority 2, na kterou je alokována nejvyšší částka.

Čerpání prostředků z OPR se v meziročním srovnání výrazně zlepšilo. Ke dni 31. března 2022¹⁹³ činil podíl prostředků proplacených ze zdrojů Evropské unie 73,4 % celkové alokace OPR (konkrétně cca 563 mil. Kč).

Programové období 2021–2027¹⁹⁴

OPR21+, který přispívá k plnění cílů SRP a *Víceletého národního strategického plánu pro akvakulturu pro léta 2021 až 2030*¹⁹⁵, byl na jednání vlády ČR schválen dne 2. února 2022. Poté byl zaslán Komisi. OPR21+ je nástrojem čerpání prostředků z ENRAF, jenž pro nové programové období nahradil končící ENRF. Rozpočet ENRAF, jak jej navrhla Komise, činí 6,14 mld. €. **Pro ČR je určena alokace ve výši 0,03 mld. €. Celkem je na OPR21+ vyčleněna částka zhruba ve výši 1 mld. Kč, na čemž se národní zdroje podílejí z cca 30 %.**

192 Přepočítáno kurzem 25,82 Kč/€.

193 Viz https://www.dotaceeu.cz/getmedia/6c3e0aae-ffc4-4ead-9a7e-13be1289a6cf/Ctvrletni-zprava-o-implementaci-DoP-2014-2020_el-verze_15.pdf.aspx?ext=.pdf.

194 Zdroj informací: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/operacni-program-rybarstvi-na-obdobi-2021-2027>.

195 Schváleno usnesením vlády ze dne 13. září 2021 č. 799.

OPR21+ je zaměřen na odvětví sladkovodní akvakultury a jeho hlavním cílem je konkurenceschopná, odolná a udržitelně se rozvíjející akvakultura. To je zároveň hlavním cílem pro oblast akvakultury definovaným v Zelené dohodě i v navazující strategii Komise „od zemědělce ke spotřebiteli“¹⁹⁶.

OPR21+ navazuje na OPR, přičemž v novém období bude kladen **větší důraz na ekologii, biologickou rozmanitost a zdravé potravinové systémy.** Zvýhodněny budou projekty pro přizpůsobení se změně klimatu včetně opatření zmírňujících dopady klimatické změny a projekty zaměřené na účinné využívání obnovitelných zdrojů energie. Nově **budou** v rámci programu **vypláceny příspěvky za plnění mimoprodukčních funkcí rybníků, které by měly pomoci životnímu prostředí.** Mezi tyto funkce patří například zadržování vody v krajině, retence při suchu a povodních, zajištění vhodného prostředí pro různé druhy živočichů a rostlin nebo využívání rybníků pro sportovní a rekreační účely.

196 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy*, COM(2020) 381 v konečném znění ze dne 20. května 2020.

E. PRÁVNÍ OTÁZKY

E.1 DOPORUČENÍ NKÚ KE ZMĚNÁM PRÁVNÍHO PROSTŘEDÍ V ROCE 2021

Podle ustanovení § 6 zákona č. 166/1993 Sb. vypracuje NKÚ na vyžádání Poslanecké sněmovny nebo Senátu a jejich orgánů v dohodnutém termínu stanovisko k návrhům právních předpisů z oblastí rozpočtového hospodaření, účetnictví, státní statistiky a výkonu kontrolní, dozorové a inspekční činnosti. V roce 2021 Poslanecká sněmovna ani Senát tohoto svého oprávnění nevyužily. Poznátky NKÚ ve vztahu k potřebným legislativním úpravám byly prezentovány v souvislosti s projednáváním kontrolních závěrů NKÚ na jednáních kontrolního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.¹⁹⁷

V meziresortním připomínkovém řízení podle *Legislativních pravidel vlády* se NKÚ vyjadřoval k návrhům právních předpisů, které se vztahovaly k jeho působnosti nebo se jej týkaly jako organizační složky státu. **V roce 2021 obdržel NKÚ k posouzení celkem 104 legislativních návrhů** a dalších nelegislativních materiálů. **Konkrétní připomínky** vycházející především z poznatků z kontrolní činnosti **uplatnil NKÚ k 33 návrhům.**

Doporučení vycházející ze závěrů z jednotlivých KA uplatnil NKÚ v rámci meziresortního připomínkového řízení k materiálům MMR (*Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2021 až 2030*)¹⁹⁸, MŽP (*Návrh Programového dokumentu Operačního programu Životní prostředí 2021–2027*)¹⁹⁹ a MV (*Aktualizovaný harmonogram a technické způsoby provedení digitalizace služeb veřejné správy na období 2021–2025*)²⁰⁰.

Z významnějších návrhů legislativních úprav **se NKÚ v roce 2021 vyjadřoval mj. k návrhu zákona o spolupráci ČR s OLAF** a s ním souvisejícímu návrhu doprovodného změnového zákona. Cílem navrhované úpravy je přizpůsobit právní řád ČR nařízení č. 883/2013²⁰¹ a jeho novele přijaté nařízením 2020/2223²⁰². Navržená adaptace nařízení EU má zajistit spolupráci České republiky s OLAF za účelem ochrany finančních zájmů EU. Dalším důvodem je potřeba zákonného stanovení příslušného orgánu s pravomocí získávat a předávat informace požadované OLAF v rámci jeho vyšetřování v ČR. Tímto orgánem má být útvar MF vykonávající působnost koordinační služby pro boj proti podvodům v ČR podle nařízení č. 883/2013, označovaný jako Centrální kontaktní bod AFCOS (Anti-Fraud Coordination Service). Poskytovány mají být údaje z centrální evidence účtů a záznamy transakcí, je-li to naprosto nezbytné pro účely vyšetřování. Problematika spolupráce s OLAF byla v ČR až doposud upravena pouze formou usnesení vlády.

Návrhem doprovodného změnového zákona, kterým mají být změněny některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spolupráci ČR s OLAF, by měla být novelizována příslušná související ustanovení zákona č. 2/1969 Sb.²⁰³ (kompetenční zákon), zákona č. 21/1992 Sb.²⁰⁴, zákona č. 87/1995 Sb.²⁰⁵ a zákona č. 300/2016 Sb.²⁰⁶

197 Viz podkapitoly A.2 a A.3.

198 Poznátky z KA č. 15/10 – *Peněžní prostředky vynakládané na Národní infrastrukturu pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ) a nákup komodit.*

199 Poznátky z KA č. 18/27 – *Opatření realizovaná v resortech zemědělství a životního prostředí z důvodu zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody.*

200 Poznátky z KA č. 19/14 – *Zavedení elektronické identifikace a zajištění elektronického přístupu ke službám veřejné správy.*

201 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013, o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999.

202 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2223 ze dne 23. prosince 2020, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013, pokud jde o spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce a účelnost vyšetřování Evropského úřadu pro boj proti podvodům.

203 Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., ořízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

204 Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách.

205 Zákon č. 87/1995 Sb., o spojitelných a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

206 Zákon č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů.

Legislativní proces nebyl ani u jednoho z výše uvedených návrhů zákonů doposud dokončen, oba navrhované předpisy jsou ve fázi projednávání Poslaneckou sněmovnou (sněmovní tisky 218 a 219).

Problematiky finančního řízení prostředků EU se z dalších materiálů připomínkových NKÚ týkaly návrhy novel nařízení vlády předkládané Ministerstvem zemědělství. Cílem těchto novel je **zajistit, aby zemědělci** a jiným příjemcům **byla během přechodného období** (zavedeného v souvislosti se zpožděním ve schvalování nových právních předpisů EU) **i nadále poskytována podpora z EZZF a EZFRV** za podmínek stanovených ve stávajícím rámci společné zemědělské politiky pro PO14+.

NKÚ se v dubnu 2021 podílel rovněž na připomínkovém řízení k materiálu předloženému Úřadem vlády ČR *Národní program reforem České republiky 2021*. Národní programy reforem jsou členskými státy EU v rámci evropského semestru předkládány každoročně Komisi spolu s NPO. Všechny připomínky uplatněné NKÚ v rámci tohoto připomínkového řízení byly předkladatelem akceptovány.

V září 2021 uplatnil NKÚ **připomínky mj. k návrhu vyhlášky o rozpočtové skladbě**, kterou se provádí nově formulovaná zákonná zmocnění k jejímu vydání obsažená v novelách zákona č. 250/2000 Sb.²⁰⁷ **a rozpočtových pravidel** (provedených zákonem č. 484/2020 Sb.²⁰⁸). Legislativní proces byl dokončen vydáním nové vyhlášky o rozpočtové skladbě (vyhláška č. 412/2021 Sb.²⁰⁹), která nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2022.

V rámci připomínkového řízení v předchozím období (od srpna 2019) uplatnil NKÚ poměrně obsáhlé připomínky k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb.²¹⁰ Legislativní proces byl dokončen v červnu 2021 vydáním zákona č. 251/2021 Sb.²¹¹ Tímto zákonem došlo k rozšíření počtu měst v rolích nositelů územních strategií (dříve integrovaných strategií) pro spádové územní aglomerace a ke změně jejich odpovědnosti za výběr projektů při uplatňování integrovaných územních investic. Města nebudou nadále vydávat řídicím orgánům operačních programů závazná stanoviska, ale pouze doporučení v návaznosti na vlastní posouzení souladu projektů s územními strategiemi. V přímém řízení Komise bude zajišťování koordinace programů, fondů a nástrojů. Rovněž došlo k jednoznačnému vymezení kompetence spojené s koordinační rolí MMR jako NOK. Ke dni 31. prosince 2021 došlo touto novelou současně ke zrušení sedmi regionálních rad regionů soudržnosti a přechodu jejich působnosti, práv a povinností na právního nástupce, kterým je MMR. V návaznosti na zrušení regionálních rad došlo k dílčím úpravám ve 13 dalších zákonech. Podle související novely rozpočtových pravidel se vymezení porušení rozpočtové kázně doplňuje mj. o neuhrazení peněžních prostředků, které byly za příjemce dotace uhrazeny ze státního rozpočtu na základě přímo použitelného předpisu EU. Za den, kdy došlo k porušení rozpočtové kázně, se považuje den, kdy byly peněžní prostředky odepsány z účtu státního rozpočtu.

Vládní návrh zákona,²¹² kterým se mění zákon o NKÚ, byl Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR schválen ve třetím čtení dne 7. července 2021 ve znění přijatých pozměňovacích návrhů a postoupen Senátu Parlamentu ČR, který ho na své schůzi v srpnu 2021 zamítl. Související návrh novely Ústavy ČR (sněmovní tisk 229) Senát na své schůzi v říjnu 2021 rovněž zamítl. Senátem zamítnuté návrhy již nebyly Poslaneckou sněmovnou vzhledem ke skončení jejího volebního období projednány. **V osmém volebním období Poslanecké sněmovny tak k rozšíření působnosti NKÚ nedošlo.**

207 Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

208 Zákon č. 484/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

209 Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

210 Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

211 Zákon č. 251/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

212 Cílem návrhu bylo rozšířit působnost NKÚ na kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky a s prostředky poskytnutými z veřejných rozpočtů, jakož i na kontrolu hospodaření s majetkem územních samosprávných celků a s majetkem právnických osob, ve kterých mají stát nebo územní samosprávný celek většinový podíl na základním kapitálu nebo vůči kterým jsou v postavení ovládající osoby (sněmovní tisk 360).

E.2 IMPLEMENTACE A TRANSPOZICE PRÁVA EVROPSKÉ UNIE V ČR

E.2.1 TRANSPOZIČNÍ DEFICIT

Vstupem do Evropské unie převzala ČR povinnost plnit závazky vyplývající z členství v EU. K nim patří i povinnosti vycházející z článku 4 odst. 3 *Smlouvy o Evropské unii /SEU/*, který ukládá členským státům **povinnost provádět veškerá vhodná opatření k plnění závazků vyplývajících ze smluv nebo právních aktů orgánů EU**. Pokud to jeho povaha vyžaduje, musí být **právo EU řádně a včas uvedeno do vnitrostátního právního řádu**. Implementace a její monitoring jsou pak prováděny rozdílným způsobem podle toho, o jaký druh právního aktu EU se jedná. **U směrnic je hodnocena nejen jejich transpozice členským státem, ale také následná notifikace vnitrostátních transpozičních předpisů Evropské komisi.**

Transpoziční činnost ČS je monitorována Komisí, výsledky jsou zpracovávány do průběžných hodnocení nazvaných *Single Market Scoreboard /SMS/* a tato hodnocení jsou zveřejňována na příslušném webovém portálu Komise. Údaje za ČR jsou publikovány v každoročně vydávané zprávě vlády o přejímání legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii²¹³ /Zpráva o přejímání/.

Od roku 2020 Evropská komise upustila od hodnocení transpozice směrnic vnitřního trhu členskými státy dvakrát ročně a přešla ke zpracování jediného materiálu hodnotícího výsledky za daných 12 měsíců (od 30. listopadu do 30. listopadu následujícího roku). Poslední oficiální vydání SMS bylo zveřejněno 20. prosince 2021 a vycházelo z údajů k 30. listopadu, resp. 10. prosinci 2020. Jeho předmětem byly směrnice vnitřního trhu, jejichž transpoziční lhůta uplynula ke dni 30. listopadu 2020, přičemž do transpozičního deficitu nebyly promítnuty plně transponované směrnice, k nimž byly transpoziční předpisy notifikovány do 10. prosince 2020.

K datu uzávěrky hodnocení **nebyla dokončena transpozice 15 směrnic**. Uvedená hodnota představuje **transpoziční deficit ve výši 1,5 % a zároveň nárůst transpozičního deficitu o 0,7 p. b.** ve srovnání s předchozím hodnoceným obdobím. Tento výsledek zařadil ČR na **20. až 21. místo žebříčku úspěšnosti ČS**.

Následné průběžné hodnocení SMS se bude týkat směrnic, jejichž transpoziční lhůta uplynula k 30. listopadu 2021, přičemž bude brán zřetel na notifikace provedené do 10. prosince 2021.

K tomuto datu vykazovala Česká republika **24 netransponovaných směrnic**, což odpovídá **transpozičnímu deficitu ve výši 2,4 %**. Jedná se o další výrazný nárůst transpozičního deficitu, **kteřý vysoko přesahuje jednocentní hranici, na níž se ČS a Komise shodly jako na maximální přijatelné výši** transpozičního deficitu. K nárůstu transpozičního deficitu došlo v druhé polovině roku 2021, a to zejména v souvislosti s koncem volebního období Poslanecké sněmovny a volbami do ní, kdy došlo k přerušení legislativního procesu u více než dvaceti návrhů transpozičních zákonů.

V SMS je dále sledován **počet řízení vedených z důvodu neprovedení notifikace transpozičních předpisů či chybně provedené transpozice** u směrnic vnitřního trhu. Zde se **ČR** v posledním oficiálně publikovaném hodnocení (SMS) **umístila s 31 neuzavřenými řízeními na 15. místě mezi ČS**.

Nárůst transpozičního deficitu z důvodu neprovedení notifikace transpozičních předpisů se promítl i do nárůstu počtu řízení vedených proti ČR. **K 30. listopadu 2021 bylo proti ČR vedeno 41 těchto řízení.**

213 Níže uváděné údaje jsou až na označené výjimky převzaty ze *Zprávy vlády o přejímání legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii za rok 2021*.

E.2.2 ŘÍZENÍ PRO NESPLNĚNÍ POVINNOSTI (INFRINGEMENT)

Jak je uvedeno v části V. Zprávy o přejímání za rok 2021, **řízení pro nesplnění povinnosti (infringement procedure, řízení pro porušení SEU) je mechanismus, jehož prostřednictvím vykonává Komise svoji povinnost dohlížet na uplatňování unijního práva** (srov. čl. 17 odst. 1 SEU). Dojde-li podle názoru Komise k porušení práva EU ze strany ČS, má Komise dle čl. 258 SFEU možnost zahájit řízení (rozdělené do několika fází), které může vyústit až v podání žaloby k Soudnímu dvoru Evropské unie /SDEU/.

Řízení pro nesplnění povinnosti může být zahájeno z důvodu neprovedení směrnice EU, resp. neoznámení vnitrostátních transpozičních předpisů představujících plnou transpozici dotčené směrnice (tzv. nenotifikační řízení), **nebo může být zahájeno z důvodu nesprávného provedení předpisu EU, resp. nesprávné aplikace právních předpisů EU** (tzv. věcná řízení).

Pokud Komise zjistí porušení práva nebo pokud je porušení práva Komisi nahlášeno ve stížnosti, usiluje o dohodu s ČS formou strukturovaného dialogu /EU Pilot/. Cílem je najít rychlé řešení v souladu s právem EU a předejít řízení o nesplnění povinnosti. Pokud ČS se stanoviskem Komise nesouhlasí nebo nápravné opatření neprovede, může Komise zahájit formální řízení o porušení práva.

Celkově bylo ke dni 30. listopadu 2021 **proti ČR vedeno 88 řízení pro nesplnění povinnosti**, což je o **18 řízení více než v roce předcházejícím**. V rámci systému EU Pilot bylo k témuž dni **vůči ČR vedeno 20 řízení**, což je **meziročně o čtyři řízení více**.

Podle aktualizovaných údajů **ke dni 31. března 2022²¹⁴ bylo proti České republice vedeno celkem 94 řízení pro nesplnění povinnosti**, z toho **77 se nacházelo ve fázi formálního upozornění, 15 ve fázi odůvodněného stanoviska** a v případě **dvou řízení byla podána žaloba k SDEU** (viz dále).

Řízení č. 2012/2115 (žaloba ve věci C-808/21 v gesci MV) se týká nesplnění povinností, které pro ČR vyplývají z čl. 22 SFEU; České republice je vytýkáno, že občanům EU, kteří nemají státní občanství ČR, ale mají bydliště v ČR, odpírá právo stát se členem politické strany nebo politického hnutí.

V případě řízení č. 2018/2287 (v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy), jež se týká druhé fáze kontroly slučitelnosti vnitrostátní implementace směrnice č. 2005/36/ES²¹⁵, rozhodla Komise o podání žaloby proti ČR.

NKÚ opakovaně připomíná **rizika**, která z důvodu **transpozičního deficitu a počtu infringementů České republiky hrozí**. Následkem chybějící nebo nenáležité transpozice směrnic EU roste **riziko vzniku odpovědnosti za škodu způsobenou fyzickým a právními osobám a řízení pro porušení SFEU s možnými finančními důsledky**.

²¹⁴ Zpráva o stavu přidělování gescí a plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii za I. čtvrtletí 2022.

²¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005, o uznávání odborných kvalifikací.

PRAMENY A LITERATURA

1. *Audit fungování řídicích a kontrolních systémů zavedených s cílem zamezit střetu zájmů, jak to vyžadují články 72 až 75 a 125 nařízení (EU) č. 1303/2013 a články 60 a 72 nařízení (ES) č. 1083/2006, Generální ředitelství Komise pro regionální a městskou politiku a Generální ředitelství Komise pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování, duben 2022.*
2. Čtvrtletní zprávy o implementaci ESI fondů v České republice v programovém období 2014–2020, Ministerstvo pro místní rozvoj (NOK).
3. *Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020 – Česká republika* (26. srpna 2014) a její 6. revize schválená Komisí 24. dubna 2020.
4. *Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027*, schválena usnesením vlády ze dne 27. září 2021 č. 841 (Komisí schválena 24. května 2022).
5. *Doporučení pro DOPORUČENÍ RADY, kterým se vydává stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Česka z roku 2021*, COM(2021) 503 v konečném znění ze dne 2. června 2021.
6. EU reporty Nejvyššího kontrolního úřadu – předchozí vydání.
7. John Bachtler: *Politika soudržnosti – odkud pochází? Kam jde?*, EÚD, 3. června 2022.
8. *Konvergenční program České republiky 2021* schválený usnesením vlády ze dne 26. dubna 2021 č. 261.
9. *Národní plán obnovy*, schválen usnesením vlády ze dne 17. května 2021 č. 467.
10. *Národní program reforem České republiky 2021*, schválený usnesením vlády ze dne 17. května 2021 č. 466.
11. *Národní strategie na ochranu finančních zájmů Evropské unie*, MF, 2020.
12. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích, COM(2021) 564 v konečném znění ze dne 14. července 2021.
13. Návrh prováděcího rozhodnutí Rady o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Česka, COM(2021) 431 v konečném znění ze dne 19. července 2021.
14. Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2003/87/ES, o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii, rozhodnutí (EU) 2015/1814, o vytvoření a uplatňování rezervy tržní stability pro systém Unie pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, a nařízení (EU) 2015/757, COM(2021) 551 v konečném znění ze dne 14. července 2021.
15. Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/65, COM(2021) 557 v konečném znění ze dne 14. července 2021.
16. Návrh směrnice Rady o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin v Unii, COM(2021) 823 v konečném znění ze dne 22. prosince 2021.

17. Návrh směrnice Rady, kterou se stanoví pravidla pro předcházení zneužívání krycích subjektů pro daňové účely a kterou se mění směrnice 2011/16/EU, COM(2021) 565 v konečném znění ze dne 22. prosince 2021.
18. Rozpočet společné zemědělské politiky a marketingu na rok 2021 a jeho čerpání k 31. prosinci 2021, SZIF, 2022.
19. Sbírka zákonů.
20. Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Zdanění podniků pro 21. století*, COM(2021) 251 v konečném znění ze dne 18. května 2021.
21. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Zelená dohoda pro Evropu*, COM(2019) 640 v konečném znění ze dne 11. prosince 2019.
22. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance: *Roční strategie pro udržitelný růst 2021*, COM(2020) 575 v konečném znění ze dne 17. září 2020.
23. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Nová generace vlastních zdrojů pro rozpočet EU*, COM(2021) 566 v konečném znění ze dne 22. prosince 2021.
24. Tisková zpráva MF: *Čistá pozice ČR vůči EU dosáhla v roce 2021 bezmála 89 mld. Kč*, Ministerstvo financí, 1. února 2022.
25. *Úřední věstník Evropské unie*.
26. *VAT Gap in the EU, Report 2021*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 6. prosince 2021.
27. *Věstník Evropského účetního dvora*.
28. *Věstník NKÚ*.
29. Výroční kontrolní zprávy AO, vydává Ministerstvo financí.
30. *Výroční zpráva o implementaci Dohody o partnerství za rok 2021*, Ministerstvo pro místní rozvoj, duben 2022.
31. *Výroční zpráva o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2020*, *Úřední věstník Evropské unie*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2021.
32. Výroční zprávy o plnění rozpočtu EU za rozpočtové roky 2015–2020, *Úřední věstník Evropské unie*, Úřad pro publikace Evropské unie, 2016–2021.
33. Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *32. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boj proti podvodům – 2020*, COM(2021) 578 v konečném znění ze dne 20. září 2021.
34. *Zpráva o realizaci Národního programu reforem České republiky 2021*, Úřad vlády České republiky, 13. prosince 2021.
35. *Zpráva vlády o přejímání legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii za rok 2021* schválená usnesením vlády ze dne 26. ledna 2022 č. 38.

Použité internetové servery:

<http://eagri.cz/>

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>

<https://ec.europa.eu/>

<https://ec.europa.eu/eurostat>

<https://eur-lex.europa.eu/>

<https://kohesio.ec.europa.eu/en/>

<https://vlada.cz/>

<https://www.cnb.cz/>

<https://www.dotaceeu.cz/>

<https://www.eca.europa.eu/>

<https://www.mfcr.cz/>

<https://www.mmr.cz>

<https://www.nku.cz/>

<https://www.szif.cz>

PŘÍLOHY

1. Přehled auditních misí EÚD provedených v České republice v letech 2020 a 2021
2. Přehled auditních a ověřovacích misí Komise provedených v České republice v letech 2020 a 2021
3. Mapa projektů podpořených z ESIF
(<https://infogram.com/1p6ke5zqyply9vf5yqn1dv1ggki3ydzy1nx?live>)

Příloha č. 1: Přehled auditních misí EÚD provedených v České republice v letech 2020 a 2021

Rok		Datum provedení	Předmět auditu (program)	Typ auditu	Forma auditu
2020	1	27. 1. – 5. 2.	Výkonnostní audit související s financováním EFRR <i>Řeší Komise a členské státy v programech vnitřní přeshraniční spolupráce účinně výzvy přeshraničních regionů?</i> – auditní úkol č. 19CH2009	Audit výkonnosti	Na místě
	2	15. 6. – prosinec	VKZ 2019 / remote mise	DAS	Dotazníkově
	3	16. 6. – 10. 12.	Ověření správnosti příspěvku EU 704 068 107,54 € dle VKZ 2019, ověřován byl systém i vzorek operací	DAS	Dotazníkově
2021	1		Audit výkonnosti týkající se uhelných regionů procházejících transformací	Audit výkonnosti	
	2		Audit k prohlášení o věrohodnosti za rozpočtový rok 2021 (VKZ a UZ 19/20) (OPZ)	DAS	Dotazníkově
	3		Audit k prohlášení o věrohodnosti za rozpočtový rok 2021 (VKZ a UZ 19/20) (IROP)	DAS	Dotazníkově

Zdroj: informace AO, duben 2022.

Pozn.: VKZ = výroční kontrolní zpráva.

UZ = účetní závěrka.

Příloha č. 2: Přehled auditních a ověřovacích misí Komise provedených v České republice v letech 2020 a 2021

Rok	GŘ	Datum provedení	Auditovaný subjekt	Číslo auditu	Předmět auditu	Stav kontradiktorního řízení
2020	GŘ REGIO GŘ EMPL	Červen	OP PPR, OP VVV, OPZ	REG/C414CZ10153	Veřejné zakázky	Ukončeno
	GŘ REGIO	21. 9.	IROP	REGC414CZ0157	Přezkum práce auditního orgánu – získat přiměřené ujištění, že v ŘKS nejsou významné nedostatky, které zůstaly neodhaleny a neopraveny.	Probíhá follow-up
	GŘ EMPL	23. 11.	OP VVV	EMPG314CZ0706	Přezkum práce auditního orgánu – získat přiměřené ujištění, že v ŘKS nejsou významné nedostatky, které zůstaly neodhaleny a neopraveny.	Probíhá follow-up
2021	Komise	25. 5. – 3. 8.	OPTP	REGC414CZ0233	Přezkum práce auditního orgánu – získat přiměřené ujištění, že v ŘKS nedojde k vážným nedostatkům, které zůstanou nezjištěné, nehlášené, a proto neopravené.	Probíhá follow-up
	Komise	4. 10. – 5. 10	OP PIK/OPPI	DAC214CZ1022	Získat přiměřenou jistotu, že systémy řízení a kontroly fungují efektivně ve vztahu k trvanlivosti investic do infrastruktury. Klíčové požadavky, které jsou předmětem auditu, jsou: KP 2: vhodný výběr operací, KP 4: adekvátní ověření managementu se zaměřením na status příjemců (MSP nebo velké podniky) a na trvanlivost investic do infrastruktury. + Follow-up Programme 2007CZ161PO004 Enterprise and Innovation (ref. Ares(2021)2130698).	Probíhá follow-up

Zdroj: informace AO, duben 2022.

Pozn.: GŘ EMPL = Generální ředitelství Komise pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování.

GŘ MARE = Generální ředitelství Komise pro námořní záležitosti a rybolov.

GŘ REGIO = Generální ředitelství Komise pro regionální a městskou politiku.

KP = klíčový prvek.

Vydal Nejvyšší kontrolní úřad
2022